

Forfatter: Johan Ludvig Heiberg, 1791-1860

Titel: Brevvexling fra J. L. Heibergs Reise til Sverige i Efteraaret 1812

Citation: Johan Ludvig Heiberg, 1791-1860: "Brevvexling fra J. L. Heibergs Reise til Sverige i Efteraaret 1812", i *Brevvexling fra J. L. Heibergs Reise til Sverige i Efteraaret 1812*, Cohens Bogtrykker, s. i. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001990082-000-root.pdf> (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Brevvexling fra J. L. Heibergs Reise til Sverige i Efteraaret 1812

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

BREVVEXLING

FRA

J. L. HEIBERGS REISE TIL SVERIGE

I EFTERAARET 1812.

(SÆRTRYK AF „MUSEUM“.)

KJØBENHAVN.

COHENS BOGTRYKKER

1890

S. ii

s. 1 Brevvexling fra J. L Heibergs Reise til Sverige i Efteraaret 1812.

J. L. Heibergs Brevvexling med Slægt og Venner i Hjemmet under hans første Udenlandsreise er næsten fuldstændig bevaret og eies af Etatsraadinde Heiberg. Efterat Undertegnede, ligesom forskellige andre, der lærte denne Samling at kjende, havde udtalt mig for dens Offenliggjørelse, gav Fru Heiberg sit Samtykke hertil, paa Betingelse af at jeg gjorde nærmere Forslag i Henseende til Enkelthederne og paatog mig det literære Ansvar for, hvad der skulde medtages og udelades.

Mange ville maaske efter Læsningen sige, at disse Breve for en overveiende Del er ubetydelige og uden literær-historisk Værd. Dette kan have sin Berettigelse, naar man ser paa de enkelte Stykker; men betragtet som Helhed kan man sikkert gaa ud fra, at saa fyldige Udtalelser mellem Personligheder, hvis Betydning Ingen vil bestride, altid have et stort Værd for Opfattelsen af dem. Det kan vel endog siges at være et forhen savnet Led i Forstaaelsen af Fru Gyllembourgs Karakter, naar hun her fremtræder som den lidenskabeligt kjærlige og bekymrede Moder, medens Gyllembourg viser sig som den hengivne og omhyggelige Ægtefælle og som Sønnens faderlige Ven og Baadgiver. Hvad Heiberg angaar, da ses det klarere af disse Breve, end nogen tidligere Skildring har kunnet føre det frem, i hvilken Grad han i sin første Ungdom var Alles Yndling, en frisk og livsglad Natur, sprudlende af Liv og Vid, men under almindelige Forhold uden Udtryk for sine dybere Følelser. Den 17 Aar ældre Weyses kammeratlige s. 2 Udtalelser til ham kaste et klart Lys over begges ejendommelige Naturel og det ret mærkelige Forhold imellem dem.

Om selve Reisen hedder det i Molbechs Poetiske Anthologi IV, 245 (sml. Heibergs „autobiografiske Fragmenter“, Prosaiske Skrifter XI, 490): „Da han derpaa i sit 12te eller 13de Aar kom tilbage i sin Moders Hus, traadte han atter ind i en stadig Omgangskreds af en Del af Hovedstadens udmærkede Mænd af de forskjelligste Fag. — — Jævnlig Besøg af Medlemmer af forskjellige adelige Familier fra Stockholm meddelte tillige denne Kreds et nyt og eien-dommeligt Element, og saaledes skete det, at den unge Heiberg fra sine tidligste Aar næsten udelukkende kom til at bevæge og udvikle sig i det mest dannede, ligesom tildels i det fornemme og udenlandske Selskab. Med en saadan svensk Familie (Grev Taubes), der for en Arvesag havde opholdt sig halvandet Aar i Danmark, gjorde han i Efteraaret 1812 sin første Udenlandsreise til Stockholm, og blev dels ved denne Familie, dels ved medbragte Anbefalinger indført i adskillige af Hovedstadens fornemste Huse, i nogle optaget som paarørende; ligesom han ogsaa i Stockholm boede i Huset hos den daværende svenske Justitsminister Grev Gyllemborg, en Fætter af Baron Ehrensværd“ (d. e. Gyllembourg).

Den 20aarige Johan Ludvig var bleven uundværlig for Grev Taubes, og da de i Begyndelsen af Oktober brød op fra Kjøbenhavn, for i egen Ekvipage, som det dengang var Skik, at tilbagelægge den lange Vei til Stockholm, plagede de formelig hans Moder for at faa hendes Samtykke til at tage ham med paa et længere Besøg i deres Hjem. Fru Gyllembourg undte gjerne sin Søn den store Glæde at faa de Steder at se, som han baade af Fremmede og af sin Stiffader havde hørt saa meget om, men det viste sig snart, at hun ikke havde havt nogen Forestilling om det Savn og de Ængstelser, hans Fraværelse vilde forvolde hende. Frygten for engang at miste denne Søn, som var hendes Stolthed og Glæde, voldte hende baade tidligere og senere mange Sorger, den landsforviste Faders Krav stod i denne Henseende stadig for hende som et mørkt Skræmmebillede; ved Reisen til Sverige forekom det hende desuden vistnok, at hun selv letsindig havde sat ham i Vove og derfor maatte være beredt s. 3 paa at miste ham. Denne ret naturlige Følelse og hendes hele let og dybt bevægelige Natur, maa man holde sig for Øie, naar man læser hendes ofte lidenskabelige Udbrud af Længsel, Bekymring og Bebreidelser til Sønnen. Man vil alt i det her Meddelte støde paa adskillige trættende Gjentagelser af disse Følelser, men meget Andet i samme Retning er dog udeladt, og i de sidste Breve stige de til en næsten sygelig Lidenskab, der irriterer ved sine Urimeligheder og ved den Egenkjærlighed overfor Sønnen, som den synes at røbe.

Af Gyllembourgs Breve ere kun enkelte medtagne; de udeladte indeholde for det meste vidtløftige Anvisninger, gode Raad, Kommissioner til Indkjøb o. 1., eller Beretninger om Ting, som ogsaa de andre

Brevskrivere omtale. Der hviler over flere af dem dette eiendommelige Vemod, som følger den Landflygtige, naar han mindes sit tabte Hjem.

Weyses Breve ere gjengivne i Originalsproget, da de vilde have tabt alt for meget ved en Oversættelse. Han havde til sin Tid undervist Fru G. i Sang og vedblev senere at være hendes hengivne Ven for hele Livet. Da han er saa lidt kjendt, tildels maaske miskjendt, som Menneske, vil det elskværdige Billede af ham, som man modtager af Brevene til Heiberg, ikke savne sin Betydning.

Medens Samlingen af Breve fra Kjøbenhavn saaledes giver et fyldigt Indtryk af Heibergs Hjem med dets mange smaa Forhold og rige Indhold, give hans egne Meddelelser fra Sverige adskilligt mindre, end man maaske venter. Dette ligger dog ganske naturligt i hans unge Alder og i, at han blev saa stærkt optagen af de nye Forhold, han kom til at bevæge sig i. De Ældre i Hjemmet bebreide ham, at han ikke er tilstrækkelig om sig for at faa Alt at se, for at benytte alle sine Anbefalinger og komme omkring til Upsala og de store Herresæder; det er ikke gaaet op for dem, at Hovedudbyttet for den unge Digter under et Ophold i Sverige ikke var afhængigt af, hvor meget eller lidt han fik at se af Steder og Mennesker, men laa deri, at han overhovedet kom til en Tid lang at indaande den svenske Luft, leve i svenske Omgivelser, og det tilmed i Rigets Hovedstad, i Karolinernes og Bellmanns Stockholm. Man bør derfor ei heller maale Betydningen af denne Reise efter den Redegjørelse, han aflægger s. 4 for den i sine Breve. Det skinner vel hist og her igjennem, hvad der har gjort Indtryk paa hans modtagelige Sind; men først langt senere kommer det til sin fulde Ret i hans Digtning, idet han indfører de Bellmannske Melodier i sine Vaudeviller og idet han i langt højere Grad end sine Samtidige modstaar den særlig tyske Paavirkning, som han dog i saa høj Grad blev udsat for. Det vilde vel være for dristigt bestemt at henføre dette til det forholdsvis korte Ophold i Stockholm, men dette havde jo sin Baggrund i talrige svenske Paavirkninger i Gyllembourgs Hus og i dennes egen Personlighed, og vist er det, at Heiberg i dette Forhold til Sverige, som ingen af vore andre Digtere kjendte, havde et Fortrin, som ikke bør undervurderes.

A. D. Jørgensen.

Joh. Ludv. Heiberg sit 18de Aar.
Efter et Miniaturmaler! tilh. Etatsraadinde Heiberg.

S. 4

Kjøbenhavn, Fredag Formiddag den 2den Oktober 1812.

Min egen Ludvig! Det første jeg gjør efter min Hjemkomst i vort Huus, der allerede synes mig tomt, er at skrive til Dig. Gyllembourg sagde mig i Vognen at vi kunde skrive s. stil Dig i Dag, saa fik Du Brevet i Morgen i Helsingborg, og vi fandt begge en Trøst i at tænke, at det første der møder Dig paa fremmed Grund, som Du første Gang i Dit Liv betræder, skal være en Hilsen fra Dit Hjem, en saa kjerlig Hilsen som vores. — Ak, min gode Dreng! hvor har jeg dog været i ondt Humeur i Dag, og hvor har jeg Møje for at lade være at græde, ved dette første Brev jeg skriver Dig til, efter saa mange Aar vi har været sammen i. Dog trøster jeg mig ved at tænke paa de Fornøjelser jeg haaber Du skal nyde til vi sees igjen, ved det gode Vejr det er i Dag og som jeg tænker skal vedblive, og endelig ved at tænke paa den glade Dag, da Du kommer tilbage til os. Da vil denne Fraværelse endnu forhøje vor indbyrdes Kjerlighed og Lykke i at være sammen.

Her hjemme er slet ikke behageligt i Dag. Muursvenden staaer og maler Væggen, der hidtil er grumme styg, saa man kan sige som gamle Galeotti: ci cela ne va pas anderledes etc. Hele Gulvet er oversølet med Farve og Kalk. Vore Piger spurgde tusinde Spørgsmaal om Din Reise. Jeg hilste dem, Hertz¹⁾ og Fuglene fra Dig. Det var en fæl Karl, Du fik at sidde hos. Jeg ængstede mig over ham. Vi maatte tage de to Jomfruer Ketes og den Jomfrue som er i Huset hos dem i Vognen hjem med. Vivikke græd endnu da vi stode i Vognen. — Skriv os nu til fra Helsingborg, og saa tidt Du kan. Gyllemb. skriver ogsaa herpaa. Lev nu vel, min bedste Ludvig: tag Dig i Agt! vær ikke for tyndt klædt. Jeg omfavner Dig i Tankerne. Th.

Du har ikke Gyllembourgs Lommetørklæde med. Jeg fandt det nu i dette Øjeblik. Der hænger ogsaa et Nettel-dugs Tørklæde paa Kakkellovnskjærmen, er det talt med i Din Opskrift? Jeg veed det ikke.

Min Kjære Ludvig! Det er ikke mange Gange i mit Liv jeg meere har længes, end jeg nu længes at høre det Din Rejse gaaer vel. Skrif os til fra alle de Postcontoir, som s. 6 findes paa Din Rejse. Du gjør bedst at i Helsingborg kjøbe et par Ark papper og en Penne, om de end blive lidet Krullede i Din Brevtaske, saa gjør saadant ikke noget til Sagen, thi det kunde i andet fald møde Dig vanskeligheder og Vrævlerier at faa Pappiir paa Vejen, især om Ni ikke altid passera længre Tid der hvor Postcontoir er. (Postcontoir fintes kun i Kjøbstæderne.) Du sitter ilde paa Vognen, frugtar jeg. Søg at gjøre Dig det saa beqvemt som Du kan. Der blev mange flere Pakker end Aminoff havde troet. Försumme intet som kan conservere Din Sundhed. Bliver de sted altfor slemme som man tildeler Dig, saa tag heldre en Kärra for egen Regning emellen en eller anden Station. Det maa Du endteligen lofva mig at Du ikke sover paa den aabne Vogn. Blir Du saa søvnig, at Du ej kan holde Øjene oppe, saa gjør inga Complimenter, uden kryp in i den store Vogn. Jeg skriver end videre i den Anledning til Taube med denne Post. För Din egen Regning maae Du mere Dig saa meget Du kan. Men i

at være paa alle Maader forsigtig, saa at Du vel kan komma tilbage til os, maae Du dog gjøre för vores skuld. Heele vores Roelighed (Din Moders og min) har Du i Dine Hænder og for den smigrer jeg mig med Haabet, at Du vel vil gjøre noget. — End en Sag, hav intet i Dina Kjollommer som er af Værdie, thi af dem tappes lætt i en aaben Vogn, naar man sitter saa slætt som Du gjør. Din Taschenbuch bør Du ikke have anderstædes end i Din Brystlomme, Paquetet med Dina Brev kan Du bedst lægge i Din Coffert. — Se vel efter Dit Tøj og stola paa ingen Anden, ikke paa nogle Løfter, ikke engang paa Berglunds. Det kunde i andet fald lætt blive bortglømt eller saa slurfvigt paabundit, at Du kunde førlora det. — Siden Bombardementet har jeg ikke været saa inquiet som jeg er og som jeg bliver, indtil jeg faaer at vide det Du vel er kommen ad costi. Thi saa hederligt Dit Rejsselskab end fra en Side er, saa lidet beroeligende er det fra Ordningens og Betænksomhedens. Saa megen meere Grund have vi at længes efter Dine Breve, og jeg dobbelt som maa skjule for Din Moder min inquietude. — Bliv altsaa i Dine første Breve udførlig paa den Puncten, hvorledes Du har det paa Rejsen. Men for all Ting sovne intet paa den aabne Vogn. Rejste Du med oss, saa skulde jeg ikke saa Kjellinge s. 7som nu. Insluttet finder Du to Recommendations Brev, som Wulff sende strax efter at vi komme hjem. Fleere skal Du faae, naar Du kommer til Stockholm. Jeg skal i næste Uge forlange af alle Grosserer jeg kjender; skal ogsaa be Weise skaffe fra sine Bekjendte.

Fra Excellencen Kaas, Kammerherre Eppinger og Tante Lises ¹⁾ hele Huus skal jeg hilse Dig. Jeg træffede Dem straxt efter at vi kommo tilbage til Byen.

Gud give at Din Rejse maae blive Dig saa agréable som den kommer at koste oss Savned og Inquietude. Gud velsigne Dig!

Din Vän
Gyllembourg.

Imod Middagen sedan jag skrivet detta, gik Din Mor og jeg den sedvanlige Promenaden genom Castellet etc., ved vores Hjemkomst besøgte vi vores Have og til vores Bedrøvelse gjorde vi den første ordentlige Høst. Jeg siger til vores Bedrøvelse, eftersom vi ikke i Middag faae dele den med Dig. Det ærgede os, at vi ikke i Morges forinden Du rejste gik derind, thi da havde du kundet faae god Frugt med Dig paa Rejsen. Alle Pærerne paa det Træd en espaliers, som i Aar bær for første Gang vore modnede, ligesaa alle passe pomme rouge. Nu kunne vi ikke deele Dem med Dig, Du maa altsaa nøjes med at vi spise Din Skaal og ønske at faae Deele vores boeur gris og boeur blanc med Dig. — Lev vel.'

s. 7

Helsingborg, den 3die Oktober 1812 Kl. 9 Morgen.

I dette Øjeblik kom vi til Helsingborg. Vi laae i Nat i Helsingør. Vejret har været ret godt, og vi have ikke havt mange Vrævlerier. Hos Tuxen ²⁾ har jeg været, han har besørgt alting efter Ønske. Vi slap for al Visitation, og det samme bliver nok Tilfældet her. Hos Frue Eppinger har jeg s. sendnu ikke været. Vi rejse herfra i Dag, Magisteren og Gustav som Forbud, jeg ligesom før. Dette Brev besørger Tuxen til Kjøbenhavn, han har ogsaa lovet at skrive selv. Hele Selskabet er i godt Humeur, jeg haaber at det samme er Tilfældet hjemme. Lev vel, hils Moder, Weyse, Bruun ¹⁾ etc. Fra Jönkjöbing skal jeg skrive et ordentligt Brev, thi denne Pen kan ikke forslaae mere.

Din hengivne
J. L. H.

Udskrift: A Monsieur.
Monsieur C. F. Gyllembourg
à Copenhague.
Hiørnet af
Biancogaden.

s. 8

Kjöpenh., den 6te Oct. 1812.

Til Hr. Johan Ludvig Hejberg!

Som jag icke vet, om Du fått det bref, som jag adresserade til Dig på Helsingborg, så vet jag icke, om Du paa detta Post Gontoir hører efter Bref til Taube eller Dig. Jag skrifver dessa Ord, blott för at Du icke skal savne Bref, i hændelse Du venter noget i överensstemmelse med mit til Dig på Helsingborg. — Med Dagspost sändes Dig på Stockholm under Exp. Secret. Sandbecks Couvert bref så väl fra Din Mor och mig som flere bekanta.

Vi förundra oss mycket öfver, at Du ej skrifvit til oss från Helsingborg. — Om Tuxen ej skrifvit mig til, viste jag

icke om Du ännu passerat Sundet eller icke.

Hälsa Taube Miljoner Gångar, säg honom, at vid sin Ankomst til Stockholm finner han bref från mig. — Vi längta med utaalmodighed efter Bref för at få at vide, hvorledes Din resa gått. Gud velsigne Dig.

Vi lefva allesammens Gud ske lof vel.

Udskrift: Högvälborne
Grefve Herr Gustaf Didric Taube,
Nykjöping
pr. Helsingör.

Poste restante.

s. 9

Kjøbenhavn, den 6te October 1812.

Hvorfor har Du været saa slem lille Ludvig, at ikke skrive os til fra Helsingborg, som Du havde lovet. Jeg er ret i ondt Humeur derover. Baade i Gaar og i Forgaars har jeg hver Gang det ringede, eller jeg har hørt Porten gaae, tænkt at det var Postbudet, med Brev fra Dig. Du veed ikke, hvor suurt det er saadan at vente forgjæves. Saa kort Tid har Du været fra Dit Hjem, og allerede begynder Du at negligere det. Følger Tanken om vor Længsel og Kjerlighed Dig ikke engang over Sundet? Dersom Du saadan bliver ved at ikke skrive alle de Gange Du har lovet mig, saa vil Din Fraværelse blive endnu bitterere for Din stakkels Moder, end hun havde tænkt. G. trøster mig med, at Tuxen har været i Helsingborg og at Du vist har skrevet med ham, og vi altsaa faaer det, naar han engang kommer til Kjøbenh., men Herre Gud! — saa er det dog Synd, at Du ikke har skrevet med Posten, saa havde jeg sluppet to ængstelige Dage. — Da Tuxen har skrevet os til, at I ved godt Vejr ere gaaet over Vandet, saa vil jeg stræbe at smigre mig med, at der ikke er hændet Dig noget ondt. — Gud veed hvor det vil gaae mig her hjemme! jeg længes allerede saa hjertelig efter Dig, ved enhver Anledning, ved alt hvad her er tilbage af Dit Tøj, ved alt hvad man siger mig, alt hvad jeg læser, tænker jeg veemodig paa at Du er borte. Og jeg troer at det gaaer G. ikke grumme meget bedre. Har jeg ikke Ret, kjere Ludvig, i hvad jeg saa ofte i Anledning af ham har sagt Dig? Saa Du hvor bevæget han var, da Du rejste. Den hele Dag kunde han ikke tale om Dig, uden at Taarerne stod ham i Øjnene. Saasnart vi kom hjem skrev vi til Dig, Du har vel faaet Brevet i Helsingborg? Derpaa gik vi ud at spadserere og talte ikke om andet paa Vejen end om vor Dreng og hans Tilbagekomst. Da vi kom hjem gik vi i Haven og blev ganske bedrøvede over, at der var et Par modne Æbler og noget saadant, som vi havde glemt at give Dig med. Ogsaa fortrød jeg ret meget, at jeg ikke havde tænkt paa at give Dig en Æske Figenpærer med, der kunde blevne modne paa Vejen. Nu faaer Du vist ikke af de gode Pærer i Aar. s. 10 Jeg er bange de ere forbi til Du kommer igjen. Og oven i Kjøbet er det de sidste, thi vor Gaard er solgt i Dag, Gud bedre det! — Medens vi spadserede den Dag Du var rejst, havde Weyse været her, og bragt os saamange dejlige Frugter, men vi spiste dem med ganske ondt Humeur, og G. sagde: „Er det nu ikke tungt, at den første Gang i Aar vi har en ordentlig Desert, skal vi spise den uden Ludvig.“ Om Aftenen, da han gik igjennem Dit Sovekammer, sagde han ogsaa: „Det er mig afskyeligt at se det Kammer saa ordentligt.“ — Ak jeg gaaer hver Aften saa sagte igjennem, af Frygt for at vække Dig, som jeg altid pleier. Naar saa mine Øjne falder paa den tomme Sopha, bliver jeg ordentlig ganske bange, synes mig. Hver Aften inden jeg gaaer til Sengs, seer jeg altid ud af Vinduet, hvordan Vejret er, og tænker paa hvor Du kan være, om Du kjører om Natten. Naar der er Stjerner paa Himmelen, glæder jeg mig som et Barn. Jeg synes det er saa godt at de med deres klare Øjne seer paa Dig, paa Din Vej, hvor Du saa er. Maaskee sidder Du ogsaa i Vognen og seer paa dem og tænker paa Din lille Moder. Ak! jeg veed vel at der er En, hvis Øje seer Dig overalt. I hans, og alle hellige Engles Varetægt anbefaler jeg Dig ogsaa hver Time paa Dagen og hver Nat inden jeg sover, men ret glad bliver jeg dog ikke førend jeg har Dig her igjen.

Den første Aften i Din Fraværelse var Bruun og Weyse her. De have begge skrevet Dig til i Dag. Den anden, om Løverdagen, havde jeg en stor Forskrækkelse. Vi kom fra en Spadseretur G. og jeg, og hørte af Ane ¹⁾ at Ritmester A. havde været her og bedet G. vilde komme til ham hvad Tid paa Aftenen han end kom hjem, da han havde noget vigtigt at sige ham. Strax troede min usalige Ængstelighed at der var hændt Dig noget ondt, som Grevens havde ladet A. vide og som han ikke vilde sige mig, men G. Medens han var borte kom Weyse, som jeg gjorde ligesaa gal som jeg var selv. Kort efter kom G. og havde A. med sig og beroeligede mig. Samme Aften kom der da ogsaa Brev fra den gode Tuxen. I Aftes var Reinhart her, han bad saameget hilse Dig. Tante Lise og hendes Døttre som var her i Fredags, sender s. 11 Dig ogsaa saamange kjerlige Hilsener. Lille Hanne ¹⁾ var her i Gaar og læste med mig. Hertz har selv skrevet Dig en lille Seddel til, som jeg sender heri. Det er da kun gaaet ham maadeligt stakkels Fyr. Han er dog ret glad, han var her et Øjeblik i Aftes og lod os vide sin Skjebne. Kirstein og Münter har ogsaa faaet haud af Treschow.

Jeg sender Dig herved et Brev fra Din Fader, som Du ikke maa blive vreed for at jeg har brækket, det laae mig paa Hjerte at vide hvordan det var med hans Øje. Jeg glemte at spørge Dig om jeg ikke maae brække hvad Breve der i Din Fraværelse kommer fra Folk, som ikke veed, at Du er bortreist; thi om der staaer noget

i dem som skulde besørages her eller skee strax, saa synes mig det er nødvendigt at jeg maa læse dem og ikke sende dem den lange Vej uden Nødvendighed eller Interesse. Dette fra Din Fader indeholder da ingen Ting, men jeg sender det dog, da jeg ikke veed, hvad Du ønsker i saa Henseende. Jeg sender Dig ogsaa en dejlig Prolog, som jeg har klippet ud af „Dagen“; den har faaet en Skavank, men der er intet tabt endda; Du faaer ogsaa herved et smukt Avertissement af Adresse Avisen for i Dag, om en Student der forstaaer alleting. Jeg sender dette fordi jeg synes at alt saadant fra Hjemmet maa moere naar man er i et fremmet Land, og jeg synes desuden at Du ligesom jeg glæder Dig over saadanne ephemeriske Daarligheder. — Her hjemme er kun lidt Forandring. De grønne Gardiner ere imidlertid komne op og de nye Hynder paa Stolene, men Teppet er endnu ikke lagt paa og Sophaen ikke repareret, hvilket sidste, efter Sadelmagerens Lejlighed, maa endnu vente tree Uger. I Spisestuen er der gjort reent og rene Gardiner, i Din Stue ligesaa og Sophaen med tilhørende Stole sat derind. Jeg gider ikke kommet derind. Kanariefluglen er bedre, men hans ene Øje løber dog med Vand endnu. Han og de øvrige Huusdyr fra Anthony ²⁾ af, hilser Dig. Der har Du Husets Stue-Nyheder, af Kjøkken-Nyhederne skal jeg fortælle Dig at vi har, G. og jeg selv, kjøbt en Eiderstedts Ost, som s. 12 Du holdt saa meget af i Fjor, hvilken skal gjemmes til Du kommer igjen og ikke bruges til daglig Brug, men kun til at tractere os to med, naar vi er ene om Søndagen og paa Geburtsdage og deslige. — Gud lade dog ikke den store Verden, Du nu er eller kommer i, betage Dig Smagen for vort lille huslige Liv, der med alle sine Mangler dog har været en Kilde for os tree til saa megen Lyksalighed. Naar Du faaer dette Brev, er Du da i det store Stockholm. Gid Du maa moere Dig der, men dog undertiden med Længsel tænke tilbage paa Dit stille Hjem og Din Moder.

Hils saa mange Gange Grevinde Taube. Gud veed hun er tusinde Gange elskværdigere end hendes Mand. Fortæl mig vidtløftigt om alting, og tag mine Breve iagt. Forvar dem strax eller brænd dem, og lad dem for alting ikke falde i fremmede Hænder. Besørg ogsaa sikkert Dine Breve paa Posten at de ikke komme bort, og jeg skal gaae her hjemme og døe af Ængstelse. Lev vel min bedste Ludvig Vær saa, lykkelig — ikke som jeg ønsker — thi det er mere end denne Verden kan give, men saa lykkelig som en Dødelig kan være.

Thomasine Gyllembourg.

Kan Du nu læse min Skrift? Ellers er det et utaknemmelig Arbejde at skrive til Dig. —

Idag skrifver saa mange af Dine Venner, at jeg ikke faaer noget tilovers at sige, som kan interessere Dig. Vi ere inquiette for det vi ikke fik Brev fra Dig fra Helsingborg. Vi have dog ikke været lige ligegyldige, ty vores feil er det ikke om Du ej faaett vores Brev i Helsingborg. Til Nykjøping skrev jag i Dag Dig til to rader for at lade Dig vide at vi maae vel. Jeg har med denna Post skrivet flere Brev og et særdeles langt til Fr. Gyllemb. saa at Post Timen snart slaaer og jeg har endnu adskilligt at expediere.

Gud give at Din Rejse gaaet vel, det ligger mig meget, meget om hjertat. Försumme ej et ögnablick at skrive os til og lade os vide hvorledes Du lever. Du gjør Synd om Du försummer det. Af Sjel og Hjerte Din tilgifne Vän.

Gud velsigne Dig.
Gyllembourg.

s. 13

Copenhagend. 6. Octbr. 1812.

Kaum 4 Tage ist der lange Junge fort, und schon sehnt sich und schmachtet alles nach ihm, wie ein neugebornes Kind nach der Amme. In stummen Schmerz versenkt sitzt da der Dompfah und lässt nicht einen Laut von sich hören. Der Canarienvogel ist vor Betrübniß halbblind, und schlägt unruhig mit den Flügeln. Antoni rennt verzweiflungsvoll ins Schauspiel, und schafft in Krigsretten ¹⁾ den verhaltenen Thränen Luft. Sophie ²⁾ versalzt mit ihren Thränen die Suppe, und Anne kann sig am Besenstiele kaum aufrecht erhalten. Deine Mutter greift, nach dem vergeblichen Versuche ihre Sehnsucht nach dir wegzunähen, endlich nach den Bostonkarten, macht Fehler über Fehler und bekommt gewaltige Schelte. Gyllembourg lässt in dicken, undurchdringlichen Rauchwolken seine Seufzer gen Himmel steigen, und Weyse, der arme Weyse! sitzt da ganz verwaiset, den trüben, thränenschweren Blick starr auf die leere Bostoncasse geheftet, und ruft einmal übers andre: o Ludwig! o Stockholm! o Wien! o Smör! denn wahrhaftig! wenn das Viertel Butter 96 Rthlr. kostet, wie kann man da an eine Reise denken. Ja wer so glücklich wäre wie Venus und Joh. Lud. Heiberg mit Tauben reisen zu können (empfangen in Eile diesen zärtlichen Kriegs ³⁾ von mir), aber so fährt man höchstens med blakkede Heste og en Conferentsraad Brun einmal in 6 Wochen nach Fridrichsthal! das ist alles. Als ich am Freytage von meiner Tour zurückkam (es war halb zwey), hofte ich halb und halb dich noch anzutreffen und an deinem warmen Busen meinen vom Regen durchnässten Ueberrock zärtlich zu trocknen. Ich klingelte hastig. Langsam öffnet sich die, Thüre. Siehe: da war weder Wärme noch Busen, und ich trollte mich, nachdem ich vorher die mit Pfirschen und andern Früchten reich-beladene Tasche ausgepackt hatte. Den Stads gik din Næse forbi. Rührt dich das nicht? Nun, so höre weiter. Als ich Sonnabends mein mühseliges Geschäft vollendet hatte, die s. 14 Königstochter zu lehren: wie man ein ganzes Heer ungeschlachter,

dickköpflger und langgeschwänzter Mohren mit sanfter Stimme beherrschen kann — und darauf ebenen Schrittes im königlich-schmutzigen Wagen (gleich einem in Bley gefassten Diamanten) nach Hause fuhr, kam es mir unterwegs in den Sinn, der berühmten Kauf- und Handelsfrau Madame Bügel en passant eine Visite zu machen. Gedacht, gethan. Und siehe! meine Höflichkeit wurde herrlich belohnt. Madame la grossière war so artig 6 vortrefliche Pfirschen & & auf meinen Pfad zu streuen, welche so gleich von mir dem regierenden Hause Gyllembourg als ein clemüthiger Tribut dargebracht, und darauf gemeinschaftlich mit mir mit grossem Appetite verzehret wurden. Siehe, so trachten wir unsere Sehnsucht nach dir zu veressen. Es will uns aber doch nicht damit gelingen, bey jedem guten Bissen denken wir an dich und möchten ihn mit dir theilen. Bey dir scheint es hingegen zu heissen: Wohl aus den Augen, wohl aus dem Sinn; sonst hättest du wohl ein paar Worte von Heisingborg aus geschrieben, du ungetreuer Verräther! fi hontez vous quelque chose! In Erwartung indessen, es werde dein steinernes Herz doch ein wenig bewegen, dass ich uneingedenk meiner Gathedralität, Berühmtheit, meines reiferen Alters & & von uns beyden zuerst geschrieben (welches in paranthesi gesagt wohl verdiente, dass du bey deiner dankbaren Verbeugung dafür beyfolgenden angulum gratitudinis \wedge dir zum Muster nähmest), habe ich die Ehre zu sein

dein
einem nicht zu kurzen Antwortschreiben (worin von deinem ganzen Verhalten, seit das cathedrale Mentorange dich zuletzt anblickte, ausführlich Rechenschaft abgelegt wird), mit Verlangen entgegensehender und wider deinen Willen dich liebender Freund

G. F. Weyse.

s. 14

Strömsberg ved Jönköping, den 7de Octbr. 1812.

Kjereste Moder!

I Gaar Eftermiddags ankom vi her til Strömsberg, en lille net Herregaard, ganske nær ved Jönköping, som tilhører s. 15Grevinde Taubes Faster, en Præsidentinde Ehrenheim. Vi have paa hele Reisen havt meget godt Veir, det har ikke regnet en eneste Gang. Jeg fortryder nu ikke, at jeg er fulgt med til Sverrig, endskjønt jeg ikke vil nægte, at jeg ved Afreisen var i saa slet Humeur, at jeg gjerne havde kjørt tilbage med Moder og Gyllembourg, og igjen pakket alt mit Tøj ud, om det ikke havde været for Skams Skyld. Jeg mærkede alt for vel, at det baade gjorde Dig og Gyllembourg ondt at sige mig Farvel, og paa Vognen tænkte jeg med en Slags Fornøielse paa, hvorledes jeg nu vilde udgjøre en Gjenstand for Eders Samtale næsten hele Dagen, jeg drømte mig hjem, saae paa mit Uhr hvert Øieblik og tænkte: nu skeer det, og nu det; nu kommer Weyse fra Friderichsdahl og skjænder, fordi jeg er bortreist; nu kommer Bruun, og siger, at han har været forstyrret hele Dagen, fordi han savnede mig; nu spille de Boston, og medens de give Kortene omkring, sige de vel: nu maa han være i Helsingør, maaskee gaaer han over Vandet; Veiret er ret godt o. s. v. Jeg glædede mig over, at tænke paa, at saa mange Mennesker interessere sig for mig, men just derfor bedrøvede det mig at skulle forlade dem; jeg gjorde mig mange smaa Be-bredelser for den Tid, vi have været sammen, og ønskede at jeg aldrig havde forladt Kjøbenhavn. I Helsingør blev jeg i bedre Humeur; thi her besøgte jeg Tuxens og opholdt mig der længe, thi jeg moerede mig der overmaade godt. Jeg talte med Frue Grotschilling og Frøknerne Lovise og Christiane. Lovise er ret en net Pige. Hun er bleven saa smuk, i den Tid, vi ikke have seet hende. Tuxen besørgede, at vi uden mindste Visitation kom over Vandet; Grev Taube betalte saa godt i Helsingborg, at vi ogsaa slap der for al Undersøgelse. Jeg blev frapperet, saa snart jeg havde sat min Fod paa svensk Grund; thi jeg saae strax, at jeg var i et nyt Land. Svenske Soldater kom og begjærte vore Passer. Et Regiment svenske Husarer, som ligge i Helsingborg, marscherede op med deres brillante Uniformer, rundt omkring Byen ere en Mængde høie og steile Bakker, saa at jeg allerede troede at see de svenske Bjerger; paa den ene af Bakkerne staaer et gammelt Riddertaarn, som rager saa høit frem, at man seer det over hele Byen, og omkring Taarnet flagre, bestandig en s. 16stor Mængde af Fugle, som have deres Reder deri, ligesom man seer paa Malerier. Folkene kjørte med Oxer for Vognene, og der var just Marked i Byen, saa at jeg fik en stor Mængde af svenske Ansigter og Stemmer at see og høre. Hos Frue Eppinger leverte jeg mine Breve af, men traf hende ikke, skjønt jeg var der to Gange. Om Eftermiddagen reiste vi derfra. Paa Veien gjennem Skaane glemte jeg reent, at jeg var i Sverrig, thi jeg syntes snarere, at jeg kjørte paa Roes-kilde-Veien, saa fladt og hæsligt forekom Landet mig. Men Veien igjennem Smaaland og hertil har behaget mig meget. Paa nogle Steder er den vel meget bakket, men paa andre saa flad, at man skulde troe, man var i Sjælland; men i andre Henseender er det meget forskjelligt derfra. Landet er næsten en eneste Skov, med de allerdeiligste Prospekter og Udsigter, men en Skov, hvori der ikke findes et eneste Bøgetræe, men derimod lutter Graner, Fyrre-, Birke- og Egetræer. Man seer allevegne nydelige smaae Egern, som klatte paa Træerne, og springe fra den ene Green til den anden; de ere saa tamme, at man kan gaae ganske nær hen til Træet og see paa dem, uden at de løbe bort. Alle Huse ere af bar Træe, uden noget videre, overalt kan man sige, at altingnæsten er gjort af Træe, thi her er en saadan Overflødighed paa Brænde, at det ikke er i nogen Priis; det koster ingen Ting; men æstimeres ligesom Vand. Naar man om Aftenen kommer til en Gjæstgivergaard, bliver der strax antændt store Ildbraser i alle Værelser, og derfor betaler man en Skilling for Opvarterens Umage, og det er Ildbraser saa store, som Moder aldrig har seet dem, thi der er ikke Kakkellovne i Værelserne, men store Skorstene, som de lægge store Stykker Fyrre- og Birketræe i. Jeg har ret hver Aften tænkt paa, hvad for en Glæde, Moder skulde have ved at see det Syn. Hvad jeg ogsaa har lagt

Mærke til, er Menneskenes store Simplicitet og Ukyndighed i alt, hvad der paa nogen Maade hører til Hovedstaden. Hver Gang vi kom til en Station, forsamlede hele Egnens Folk sig omkring Vognene, for at betragte ikke saa meget os, men Hennings ¹⁾ Gyngest, som laae uden paa den ene Vogn. Alle Børn græd, fordi de ikke s. 17maatte beholde den, de Gamle spurgte, hvad den skulde koste, følte paa dens Skind, og en spurgte blandt andet, om det ogsaa var dens eget? Imidlertid gjorde de mig en uendelig Mængde af Spørgsmaal, om hvem Grev Taube var, hvorfor og hvorlænge han havde været i Kjøbenhavn, om han havde familie der, hvad Nyt man havde i Kjøbenhavn, og tusinde andre Ting. Den største Deel har aldrig været længer, end i den nærmeste Kjøbstad, forresten ere de meget godmodige og tjenstagtige. De brænde aldrig Lys, undtagen paa Gjæstgivergaardene, thi de see ved deres store Ildbraser. En Aften, da det var blevet mørkt, holdt jeg stille uden for en Bondegaard, og begjærte et Lys til at tænde Lygterne paa Vognen, og saa kom de ud paa Veien med store Blus af Fyrretræe, hvorved jeg tændte Lygterne.

Paa Veiene seer man undertiden et Kors at staae. Dermed betegne de de Steder, hvor en eller anden Person er bleven myrdet. Den Døde begrave de paa Stedet, og Korset sætte de formodentlig, fordi den Døde ikke kommer i christen Jord. Ved Siden gjøre de en liden Høi, og det er enhver Forbigaaendes Pligt at lægge en lille Qvist paa Høien. Denne Skik forsømme de aldrig; vi saae i en Skov et saadant Sted, hvor en Bonde skulde være dræbt af en Husar for 20 Aar siden, og endnu lægger enhver Forbigaaende en Qvist paa Høien, saa at denne Høi nu er saa stor, at den ligner et lille Bjerg. Jeg har nu som en ærlig Reisebeskriver, fortalt det Lands Mærkværdigheder, hvorigjennem jeg er reist; det har ret forundret mig at see en saa stor Forskjel mellem Danmark og Sverrig lille en Afstand, og det baade i physisk og moralsk Henseende. Det staaer nu kun tilbage, at jeg til Gyllembourgs Bedste leverer en ordentlig Statistik af Landet. Dette vil jeg opsætte til en anden Gang; jeg vil kun anføre, at det har været mig usædvanligt nok at reise igjennem hele lange Strækninger paa et par Mile, uden at see et Huus, eller møde et Menneske eller blot see mindste Spor af et cultiveret Land, men overalt hvor der ikke er Vei, enten en tætbeegroet Skov eller uendelig lange Marker begroede med Lyng og Tyltebær. Forresten er Veiret i denne Tid meget behageligt. Vi spise hver Dag Stikkelsbær, Rips og Soelbær, og det forekommer mig, som om jeg var reist fra s. 18Vinteren, idet jeg er kommen mod Norden. Herregaarden her er, som alle Huse, blot af Træe, men inden i bestaaer den af overordentlig smukke Værelser, og saadan en Ziirlighed og Pertentlighed i alle Ting, at det er en god Øvelse for mig i at huske paa at skrabe mine Støvler af, inden jeg gaaer ind i Stuen, ikke lægge mig op ad Gardinerne etc. etc. etc., som Moder bedre veed end jeg. Henning faaer ikke engang Tilladelse til at komme ind i Værelserne; Grev Taube maae gaae ud i Gaarden, naar han vil ryge Tobak. Dette er heelt begribeligt, thi paa hele Gaarden findes lutter Fruentimmer, undtagen Tjeneren. Disse bestaae af den gamle Frue selv, 2 Døttre og en Mamsel. Det var Synd at sige, at Selskabet var morsomt, men vi forkorte os Tiden paa allehaande Maader. Stedet ligger i en fortreffelig Egn; man har fra nogle høie Bakker omkring Gaarden en herlig Udsigt over den store Sæe Wettern og de røde Tage af Staden Jön-kjöping, som ligger paa en smal Landtunge ud i Søen. Her seer man ogsaa de første Bjerge i Horizonten. En Miils Vei herfra ligger et stort Bjerg, som kaldes Taberg, hvor der findes Jernmalm i Overflødighed. I Formiddags kjørte jeg derhen med Magisteren og Gustav for at besee det. Vi gik, eller rettere krøb lige op paa Spidsen, hvorfra man har en deilig Udsigt. Hele Bjerget er bevoxet med Gran- og Fyrreskov; her findes ingen Gruber, thi her er den Særegenhed, at Malmen skyder op igjennem Jorden paa Overfladen af Bjerget, saa at man allevegne træder i Jernmalm. Man har begyndt at gjøre en Mine tværs igjennem Bjerget; vi gik lidt ind i den; men vi gik snart tilbage igjen, thi der er en fæl Kulde, og Vandet render ligesom i smaa Bække derigjennem; desuden er der et Bælmørke, og et stærkt Echo af hvert Ord man taler. Bjergmændene tør ikke fuldende deres Arbeide, thi de fortælle, at da de vare komne saavidt dermed, som de nu ere, saa kom der smaa Bjergfolk ud af Bjerget og forbød dem at fortsætte det; og siden den Tid staaer Minen ufuldendt. Bjerget er forfærdeligt steilt, jeg blev ganske bange over at see ned fra Toppen, især da jeg skulde gaae ned af Brinken. De andre havde mig til Bedste i den Anledning, thi de gik rask til med store Kjeppe i Haanden; jeg derimod satte mig paa min salva venia og skuppede mig ned med s. 19Hænder og Fødder, saa at det varede over en halv Time, inden jeg kom ned, til største Moerskab for de andre, som stode og saae derpaa, og især for en lille Pige paa Bjerget, som viste os omkring, thi hun sprang som en Gazelle fra den ene Steen til den anden uden mindste Frygt, saa at jeg troede hvert Øieblik at see hende styrte ned af Bjerget og knuses paa de uhyre Stene.

Den 8de October.

Jeg har hidindtil ikke rørt noget af Indpakningen i min Kuffert undtagen det allerøverste, men jeg har seet, at alt er i god Behold. I Dag bliver jeg dog nødt til at gaae dybere, thi jeg maae klæde mig lidt ordentligt paa, saasom her kommer stort Selskab til Middag. I Morgen tidlig reise vi herfra. Om et Par Dage kan vi vel være paa Dalbyholm hos Grev Hamiltons. Det kan vel ikke nytte, at Moder eller Gyllembourg skrive mig til førend til Stockholm eller Upsala. Men det kan skee, naar det skal være, thi Brevet kan ligge og vente paa mig, til jeg kommer, ifald det skulde komme tidligere end jeg. Lad mig saa vide, hvorledes alting staaer til hjemme, om Weyses Melancholie har sat sig, hvorledes Bruun og Bredsdorff ¹⁾ leve, hvordan det er gaaet med Hertzes Examen o. s. v. Hils dem alle meget fra mig, og fortæl dem, hvad der kunde interessere dem i mit Brev. Grevinden hilser saa mange Gange; hun vil selv skrive til Moder fra Stockholm. I Forgaars saae jeg allerede en af hendes Familie, en Hofrets-raad Strohkirch, hendes Faders Cousin, som var her paa Besøg. Han lovede just ikke meget. Lev vel, kjere Moder, glem ikke at hilse Tante Lise, Bolette ²⁾ og Hanne og skriv snart til Din hengivne

J. L. H.

s. 19

Copenhagend. 9. October 1812.

Ich fühle in mir den stärksten aller Hänge (ein nagelneuer Plural!) aufs neue die epistolarische Lanze wider dich einzulegen; Brummer und Blankensteiner haben mich bewaf-s. 20net, das Wetter ist günstig, der Himmel ist grau wie die Zeit, die treue Dame meiner Gedanken, die liebenswürdige Langeweile, ist schon seit 3 Stunden meine Gesellschafterinn, und hat mir Zeit und Raum genug gelassen mich ihr zu empfehlen: was sollte mich also wohl hindern, den ritterlichen Kampf zu beginnen? um so mehr, da ich auf den Dank verzicht leiste, und bloss des Vergnügens wegen kämpfe. Also wahret euch Hr. Ritter, dass Ihr nicht aus dem Sattel geworfen werdet! ich bin — Ha! wer ist der Verwegene, der mit lautem Geklingel mich unterbricht? — „Jeg skulde hilse fra Frue Frisch, og sigde, de var kommet hjem, om De vilde have den Ære at spise —“ godt, godt! jeg skal komme. Welch ein schmutziges, schielendes Ungeheuer hat mir da die Frau Frisch auf den Hals geschickt? ich will nimmer mehr glauben, dass es der neue Bediente war, sonst liesse ich auf der Stelle absagen, vis à vis dieser Missgeburt könnte ich doch keinen Bissen geniessen. Ich habe — da klingelt es schon wieder! — „her er Balberen og skulde have Penge for de fire Blodigler, han har sat mig —“ hvad begjærer han? — „fire Rigsdaler.“ Gud bevares, den Blodsuger! — men der ere Pengene, gaae, og forstyr mig ikke tiere. — O Stand des Hausvaters, was bist du für ein schwerer Stand! Gicht, Taubheit und Augeninflammationen umgeben dich, und selbst mit Hiobs Geduld und Krösus Reichthum bist du kaum zu ertragen! Es ist — aber will denn das Geklingel heute kein Ende nehmen? — „o mein Herr Zachariæ, kommen Sie künftigen Montag wieder, heute habe ich nicht Zeit. Adieu.“ Das fehlte noch, mir von ihm den Sebastian Bach vorhakken zu lassen! dazu bin ich in der That nicht immer, und heute am wenigsten aufgelegt. Meine Kraft ist in diesen Tagen durch Leiden mancherley Art so angestrengt, dass ich ihr Zeit gönnen muss sich wieder zu erhohlen. Habe ich nicht in mehreren Tagen mit den unvernünftigen Vertheidigern, ja Lobpreisern! der Verbrennung Moskaus, auf Tod und Leben disputiert, um sie zu überzeugen, willkührlicher Regierungs Despotismus sey ganz ein ander Ding als der Nationalheroismus Garthagos und Sagunts? Habe ich nicht vor zwey Abenden die weisen politischen Reden Dahlmanns anhören, und mit ihm Boston spielen müssen? Hat vorgestern Oelenschläger meine Behauptung, er sey ungesellschaftlich, nicht s. 21 durch die That widerlegt, ja sogar das edle Bostonspiel zu erlernen angefangen, und ist so etwas nicht ärgerlich? Habe ich nicht gestern und vorgestern mich fast lahm getragen an den vielen Büchern, die du von mir geliehen und mir nicht wiedergebracht hast, ja hätten nicht beynahe ein paar ungeschliffene Sjouers in der store Strandstræde mich zu samt dem Goethe in den Rennstein geworfen? Habe ich nicht gestern Nacht das ganze Bombardement von 1807 im Traume noch einmal erlebt, und überhaupt seit langer Zeit schlecht und unruhig geschlafen, und bedeutet dieses alles nicht klar und deutlich, dass ich, um endlich meine Kolik (mit welcher ich sonst wohl noch am Auferstehungstage erwachen dürfte) für immer los zu werden, wohl bald genöthigt sein werde, meine 38 Jahre lang bey Tage und bey Nacht, zu Wasser und zu Lande wohlconservirte Unschuld, zusamt der Jung-gesellenfreyheit aufzuopfern, den wichtigen Tritt in den Ehestand zu thun, und mich geduldig unter sein Joch zu beugen? & & & — —

In diesem Falle hätte es mit unserm Pedrinisiren¹⁾ für immer ein Ende, denn ein verheyratheter Mann muss sparsam seyn, auch vermeiden sich an öffentlichen Orten sehn zu lassen, um vielen unnützen Fragen nach ehelichen Verhältnissen, und besonders der gefährlichen Bekanntschaft mit neugierigen jungen Leuten, die immer gerne ihre Nase in fremder Leute Töpfe stecken wollen, zu entgehen. Doch fürchte dich nicht, noch ist der Hochzeitstag nicht bestimmt, und wenn du nicht zu lange wegbleibst, und nachher dich fein artig aufführst, können wir, bis die junge, schöne, verständige, wizige, gutmüthige, steinreiche, einzig mich liebende und mir anständige und meiner würdige Braut gefunden ist, noch manches Glas Æggepunsch zusammen geniessen. Und so sage ich dir für heute Lebewohl, hoffend, du werdest unsrer (besonders Gyllembourgs) guten Lehren und Warnungen eingedenk seyn, und beym Anblicke der schönsten Rosen, dich an die gefährlichen Dornen erinnern.

Dein G. F. Weyse.

PS. es versteht sich von selbst, dass du mich der Familie Taube empfiehlist.

s. 22

Kjöpenhavnd. 9 Oct. 1812.

Jeg har nu atter skrivet saa meget om Dig, min kjære Ludvig, til Exell. Gr. Gyllenborg, at jeg har næsten ingen Tiid at skrive til Dig. Vi længes efter Brev fra Dig, meere end Du forestiller Dig. Vi ere saa bange, at Du kommer til nogen Ulykke under Vejen. Jeg har i mit Liv aldrig været saa bange, som i disse Dage; især som jeg frygter Du ej faaet mit Brev, som jeg adresserede til Dig paa Helsingborg under Grev Taubes Couvert. Altsaa forsumme intet Øjeblik, paa hvilket Du fra Stockholm kan tilskrive os. Vi ere bange, at Du sovit og faldet af Vognen eftersom Din Plads var saa slet og Ni skulde rejse Nætterne. Glem ikke, hvad Du lovede mig, forinden Du rejste, nemlig at paa ingen Maade indlade Dig i nogle Slags af Politiske Disputer, de maae

være af hvad Natur som helst og i hvad Selskab Du end maae være. Alt har Øren og Øjne, som omgiver en Udlæanning i Tider som disse. Ingenting maae pirre Dig at afvige fra denne Forsigtigheds Regel. Og som de Almindelige Tildragelser til Dato saare lidet interesseret Dig, saa er ej værdt at nu begynde med slige Disputer, saa længe der er saa Rigt paa Æmner i andre Materier. — Alt gaaer her sin gamle jevne Gang i vores Huus. Dine Citron Planter har jeg tagit under min Varetægt; de staaer i min Stue. Dit Skrivertøj ligesaa, derpaa fandt jeg Din Sølv Blyantspen. Din Glaskasse med Insecter har jeg flyttet ind i min Stue, paa det at den maae være i Sikkerhed. Med næste Post skrive vi til Dig under Paykulis Couvert paa Valox-Sæbye paa det Du maae finne Brev fra os, naar Du kommer derhen. — Behøver Du Raad eller Protection i større Sager, saa henvænd Dig til Exell. Grev Gyllenborg. — Skulde Du behøve at melde Dig hos Överståhållaren selv, Grev Mörner, saa sig ham, at Du er min Styfson og hils ham. —

Her er regnigt, men varmt uagtedt vi have Østen Vind. Endnu har jeg ikke havet i min Kakelovn, ikke heller i Spise Stuen. Fuglene hilse. Som jeg gætter, at Mor skrivet om alt, som kan interessere Dig, saa siger jeg punctum med mit Brev. —

s. 23 Lev lykkeligt, og fornøjet. Tænk paa os.

Din henerivne Ven
Carl Fr. Gyllembourg.

Sig Taube, at hans Commision Lægerne vedkommende er besørjet. Med neste Post skriver jeg til ham.

s. 23

Kjøbenhavn d. 9de Oct. 1812.

Kjereste Ludvig! Jeg beder Dig tusinde Gange om Forladelse for de Utak, Du fik af mig i mit sidste Brev for Din Stiltienhed, men Gud veed, hvor Dit lille Brev fra Helsingborg havde været saa længe paa Vejen. Det kom først i Forgaars Aftes, og gjorde mig grumme glad, hvorvel det var, ligesom Øhlenslager siger, at Ørstedes Breve ere: i en Sti il som om han var vreed, uden alle Kjer tegn. Du maa nok herefter kjæle lidt for os stakkels Længselsfulde her hjemme, thi i Dit Hjerte mener Du os det kjerligt, det haaber og veed jeg vist, thi jeg kjender min Ludvig, men uagtet jeg vel med moderlig Forfængelighed og ogsaa med Taknemmelighed for min Lykke har ofte tænkt, at det smukke Digt af Schiller, som vi to holder saa meget af: Selig, welchen die Götter, etc. — ¹⁾ i det hele passer paa Dig, saa maa jeg dog tilstaae, at hvorvel jeg synes, at om vel Phoebus har aabnet Dine Øjne, og Zeus for saavidt har trykket sit Segl paa din Pande, som Aanden altid behersker den legemlige, jordiske gemene Verden, saa har Hermes dog ikke ret aabnet Dine Læber, i den Betydning som man mener om denne venlige Gud, at han beroeliger, tilfredsstiller, forsoner de stridige Gemytter, jevner alting og er — i det hele venlig. Jeg veed vel, at om jeg kunde lukke Dit Hjerte op og vise det for Verden, saa vilde vi alle see den Venlighed og Blidhed, som jeg i mange Øjeblikke har troet at see deri, men man bliver dog saa glad i dette kolde Liv, naar den indvortes Soel undertiden skinner frem og varmer os med sine Straaler. Paa en s. 24 mørk Dag saa veed vi jo ogsaa nok, at den virkelige Soel paa Himmelen sidder bag ved Skyerne og ikke er borte, men vi er dog misfornøjede, naar vi ikke seer den med vore Øjne. Imidlertid takker jeg Dig dog for Dit lille Brev. Usigelig glad blev jeg, da vi fik det. Der blev saadan en Glæde i Huset, da det kom. Øhlenslager var her den Aften, ogsaa Weyse og Bruun. Weyse har selv skrevet Dig til igjen i Dag, de andre to bad saa meget hilse Dig. Ganske umaadelig længes vi efter Dit næste Brev. Vi sov næsten ikke i Nat, hverken G. eller jeg af bare Angst over at tænke paa, at Du kunde være faldet i Søvn paa Kudskebukken, hvor Din tossede Plads er, og være gledet need af Vognen, om I har kjørt om Natten, og Du har siddet paa den Plads. G. skrev samme Dag Du reiste til Taube herom, men vi frygter, at I ere rejste saa tidlig fra Helsingborg, at I ikke have faaet de Breve. G. skriver i Dag til Tuxen for nærmere at erkyndige sig derom. Om Natten, naar jeg kommer i Seng, saa ligger jeg altid og ængster mig saa gyselig over at tænke paa Din Reise. Naar jeg faaer at vide, at du er kommen til Stockholm og endnu bedre til Upsala, saa haaber jeg at blive mere roelig. Jeg drømte saa ængstelig om Dig i Forgaars Nat og vaagnede saa angest og forgrædt. Den hele Dag efter var jeg saa bedrøvet. Jeg føler nu først Værdien af at have Dit Portrait, ¹⁾ hvorvel jeg ogsaa nu mere end nogensinde synes, at det erlangt fra ret at ligne Dig. Jeg gaaer ogsaa bestandig med den lille Medaillon med Dit Haar, og da du var reist, fandt jeg en lille Seddel, hvorpaa Du havde skrevet Dit Navn og Nummeret paa vort Huus. Den tog jeg strax og laae til Mærke i min Bog jeg læser, og jeg er saa bange for at midste den, som om det var en stor Skat. Saaledes gjør Fraværelsen alting helligt og kjert, som man ikke tænker paa, naar man er sammen. Jeg tæller ogsaa Dagene, til jeg skal se Dig igjen. I Dag er da een Uge forbi. Naar jeg først vidste Dig i Sikkerhed, vilde jeg give mig bedre tilfreds, men denne Reise, de Veie og Din daarlige Plads ængster mig saameget. Nur wer die Sehnsucht kennt, weiss was ich leide.

Her hjemme er alting ved det gamle. I Dit Sovekammers. 25og i vores, er der nu ogsaa gjort reent og hængt Gardiner op, hvilket jeg fortæller Dig, siden Du vil følge mig i mine smaa Forretninger. Bruun har været her de fleeste Aftener, Weyse alle. Han klynker over Din Fraværelse næsten ligesaa meget som jeg. De spiller nu Boston om Aftenen inde i Spisestuen. Det moerer mig kun lidt at spille med. De fleeste af disse Aftener, har jeg ogsaa siddet eene herinde og læst eller syet og tænkt paa Dig. Om Aftenen synes mig, at jeg savner Dig

meest. Naar den fæle mørke Nat kommer, saa kommer ogsaa saa mange Ængstelser, saa er jeg altid bange for Dig. I Aften kommer da Tante Lise og hendes Huus. Lille Lette,¹⁾ som allerede er her, sidder og skriver Dig til.

Nu lev vel, min egen gode kjere Dreng! Gud og alle gode Aander bevare Dig og føre Dig lykkelig og vel tilbage til Din stakkels Moder.

s. 25

Copenhagend. 11. Octbr. 1812.

Post nubila Phoebus! Nach einer schlaflosen Nacht, und 6 1/2 in der Frühpredigt, Communion und Confirmation verlebten mühseligen Stunden, ergreife ich zur Erholung die jugendliche Schreibfeder (sie ist erst gestern geschnitten), um mit ihr ein wenig zu lustwandeln, in der schmeichelhaften Hofnung es werde unter ihren leichten zefyrlichen Tritten, wenn auch nicht eben köstliche Rosen und Nelken, doch mancherley artige Haideblümchen entspiessen; und diese (bedanke dich mi fili) sollen keinem sterblichen Menschen zu Theil werden, als dir. Wenn du dir übrigens einbildest, ich stünde hier mit bleichen eingefallnen Wangen, und hohlen, erloschnen Augen, wie ein Todtenbild, so irrst du gewaltig; fix und flink stehe ich da, wie ein Bräutigam und lache der überstand enen sauren Arbeit. „Das ist unglaublich! das kann nicht mit rechten Dingen zugehen!“ O mein feiner Herr, willst Du den Zweifler spielen, so lasse ich hier sogleich ein Duzend Krieger²⁾ aufmarschiren, und beweise dir auf das bündigste, du habest durchaus Unrecht. Wie die Thaten, so der Lohn. So höre denn. Kannst Du es läugnen, ich sey der s. 26wahre Weise, und als solcher ein Inbegriff aller irdischen Realität? und ist es dir, ohne den Satz des Widerspruches gar über den Haufen zu stossen, dann wohl möglich, einem so erhabnen Wesen das Prädicat des höchsten Fleisses zu versagen? das war eins. — Doch wir wollen annehmen, du habest Recht, mich für faul zu halten, so ist meine heutige Thätigkeit durch die vorhergegangene saure Arbeit vortreflich erklärt. Ist dir das zu hoch? Tant mieux, du kannst dir nun den Kopf darüber zerbrechen, ich explicire mich nicht deutlicher, und du magst dieses mal noch so gnädig mit 2 Kriegern davon kommen, obgleich, du mit deinem Zweifeln reichlich ein Duzend verdient hättest. Ich will mich auch dadurch nicht abhalten lassen, das einmal angefangene fortzusetzen; und heut Abend in dem Ekhause der Blanco- und Amaliegade wie bisher so viel möglich deine Stelle zu vertreten. Du sollst nämlich wissen, dass ich zum Tröste deiner Mutter, welche so oft sie mich sieht, mit mir in die Wette nach ihrem Ludwig seufzt, alle deine vices (neutr. vitia) soviel es sich thun lässt übernommen habe. So, zum Beispiel, stehe ich immer vom Tische auf, wenn nach Antoni geklingelt werden soll; die Butterbrödt für deine Mutter schmiere ich zwar nicht selbst, widersetze mich aber doch auch nicht, wenn andere sie schmieren; wird draussen geklingelt, so gehe ich geduldig hin und öfne die Thüre, und heisse alle, ja selbst den Leutnant Dahlmann mit freundlichem Gesichte willkommen. Bey dieser Gelegenheit halte ich sehr darauf, dass Niemand seinen Überrock auf den Sopha oder gar auf die Bücher wirft, aber vor allen Dingen darf keiner ausser mir den aufgespannten Regenschirm in die Stube hinstellen. Damit auch das medicinische Studium¹⁾ durch deine Abwesenheit nicht leide, so stehe ich täglich ein paar Stunden am Pulte und studire — Göthe und Schiller. (Ph! das war sehr bitter!) Wenn ich des Abends beym Thee auch nicht immer viel rede, so zeige ich doch durch fleissige Bewegung des Mundes, dass ich Geschmack habe, und mich auf das Unterhalten verstehe; jeden Sonnabend wird der ewige Kalender umgedreht u. s. w., kurz ich bestrebe mich, deiner s. 27Mutter zum Troste und mir zur Freude, täglich mehr und mehr Ludwig zu werden. Vielleicht bestrebst du dich in freundlich dankbarer Vergeltung wieder zu werden, was ich bin — weise? Was machst du denn jetzt, mein guter Junge? ich sehne mich recht nach einem Paar Zeilen von dir. Wenn ich aus Bescheidenheit sage: ein paar Zeilen, so meine ich damit eine ausführliche Relation über alles, was dir begegnet ist, und welchen drohenden Gefahren du glücklich entgangen bist; doch ich hoffe, es drohen dir keine Gefahren. Gyllembourg zwar ist sehr bange, du möchtest im Schlafe vom Wagen herunterfallen, aber ich denke, das habe nichts zu bedeuten. Wenn ich des Abends zu Eurer Pforte eingehe, so ist mir immer noch als müsstest du in deinem Zimmer seyn, und ich wundre mich wohl gar, kein Licht da zu sehen. Als du noch da warst, ging ich meistens sehr gleichgültig durch dein Zimmer, und sprach nur selten mit dir ein paar Worte. Jetzt ist mirs, als hätte ich dir 100 und 1000 Dinge zu sagen, und könnte mich Tagelang mit dir unterreden. Aber so ist der Mensch, er lebt meistens nur der Vergangenheit und Zukunft, und ist gleichgültig der Gegenwart. Doch gilt dieses wohl vorzüglich von Menschen, bey denen, so wie bey mir, die Phantasie prädominirt. Ich wollte, ich hätte etwas weniger Phantasie, und etwas mehr — Philisterverstand, vielleicht wäre ich dann glücklicher. So viel ist wenigstens gewiss, das ewige Schwärmen der Phantasie in idealischen Welten macht gegen das wirkliche Leben todt, gleichgültig und ungerecht. Und dass ich dieses bin, fühle ich nur zu oft. Aber dem Uebel ist nun einmal nicht abzuhelpen, meine Natur kann ich nicht umkehren. Doch das Leben erscheine mir so todt es wolle, die Sehnsucht zu lieben und geliebt zu werden ist, ungeachtet alles dessen was ich mir oft dagegen sage in meinem Busen noch nicht erloschen, das fühle ich in diesem Augenblicke lebendig. Und so bitte ich dich, erhalte mir ferner deine Liebe, und sey überzeugt, dass auch ich nie aufhören werde dich zu lieben.

Dein
G. F. Weyse.

PS. Grüsse Gustava Paikul.

s. 28

Danbyholm ved Nyköping d. 12te Oktober 1812

Kjereste Moder!

Kan vel nogen være en flittigere Brevskriver end jeg? Hvem skulde troet om en saa uordentlig og uordholdende Person, at han i 4 til 5 Dage skulde skrive to Breve efter hverandre? Men det er mig nødvendigt at underholde mig med mit kjære Hjem, det er, saa at sige, min eneste Recreation. Jeg har ingen Fata havt paa Veien, intet af Betydenhed er arriveret mig efter Afreisen fra Strömsberg. Men her var, som jeg skrev i mit forrige Brev, et stort Middagsselskab Dagen før vor Afreise. Her saae jeg Jönköpings og de omliggende Herregaardes beau monde forsamlet. Jeg tog mig en Dame til Bords, ligesom de øvrige Herrer. Men jeg var i stor Forlegenhed med, hvorledes jeg skulde titulere hende; thi jeg kjendte ikke en eneste i hele Selskabet. Endelig fik jeg under-haanden at vide, at det var en Frøken. Hun var i lignende Casus med mig; thi endskjønt jeg talte saa godt Dansk, at hun havde ondt for at forstaae mig, saa fik hun dog i sit Hoved, at jeg maatte være Gustav Taube. I den Anledning-opstod en moersom Samtale, som jeg vil afskrive, saa godt jeg kan.

Frøkenen. Hur lång Tid har Grefwen varit i Köpenhamn?

Jeg. Han har været der i 15 Maaneder.

Frøkenen (med Forundring) Ja saa? (Pause.) Har Grefwen kjendt en Geheimeraad Rosenkrantz i Köpenhamn?

Jeg. Jeg troer neppe, at de have kjendt hverandre.

Frøkenen (med Forundring) Ja saa? (Pause). Kors! Det er ubegribeligt, hvor Grefwen bryter my eke paa Dansken.

Jeg. Ja det er naturligt, han har ogsaa været saa længe i Danmark.

Frøkenen. Ja, jag mener unga Grefwen.

Jeg. Ja han ogsaa.

Frøkenen saae paa mig med Forundring, Nu hviskede hun nogle Ord til den Dame, som sad hende nærmest paa den anden Side, som var en Frøken af Huset, der oplyste hende -om Tingens Sammenhæng, som hun siden fortalte mig, og jeg ogsaa strax begreeb. Jeg brød mig om ingen Ting, men taledede atter til hende, men hver Gang jeg aabnede s. 29 Munden for at tale, begyndte hun strax at lee. Siden hviskede hun sin Feiltagelse til de øvrige Damer i Selskabet, som ligeledes begyndte at lee, hver Gang jeg talte til dem. Saaledes maatte jeg tie reent stille. Hermed var ikke min Ulykke forbi, thi om Eftermiddagen producerede Grev Taube sin Harpe, og han selv og en anden Herre tracteerde os vist i 3 Timer med den nederdrægtigste Concert af Verden. Den fremmede Herre, som forestilte en Musikkjender, opfordrede en Mamsel i Selskabet, som havde en ganske god Stemme, til at synge nogle svenske Viser, hvortil han accompanerede hende med den forfærdeligste Langsomhed. Hun sang reent ud, uden mindste Kunster, næsten saa ligefrem som Mr. Calais. ¹⁾ Men vi manglede ingen Mad. Fourés ²⁾ til Afvexling. Thi en Oberstinde, som Naturen havde givet saa megen Stemme, som man behøver til den daglige Tale, vidste i en Fart at producere sig, fortrængte den stakkels Mamsel, og lod sine Talenter, for Contrastens Skyld, brillere paa hendes Bekostning. Hun havde saa mange Rullader og Manerer, at hendes hele Legeme, Hoved, Hals, Arme, Been derudover kom i Bevægelse, i Særdeleshed Øinene, thi disse rullede hun omkring, som om hun havde Convulsioner. Jeg stod i en Krog i Vinduet, og bandede saa smaat over, at jeg var reist fra Danmark, jeg tænkte ikke paa, at et Selskab fra de smaa Kjøbsteder i Danmark vilde være lige saa kjedsommeligt. — Her paa Danbyholm er jeg kommen paa bedre Tanker. Grev Hamilton er en meget behagelig Mand, ung, smuk og rask, han har megen Lighed med Thomas Smidth baade i Udseende og Væsen, kuns ikke saa overgiven; saa at hans Kone er langt bedre forsynet end den stakkels Grevinde Taube; jeg vil just ikke vende Sætningen om, thi Grevinde Taube er meget smukkere end Grevinde Hamilton. Hun har kuns en flygtig Lighed i Ansigtstrækkene med sin Søster. Forresten er hun meget høiere og smalere, vel propotioneret, og har et langt friere og elegantere Væsen. Grevnen har været i Danmark; han var i Helsingør og besøgte Grev Wrangel, da han laae der af sin Blessure. Han taler med megen Agtelse s. 30 om Danmark, og taler paa en moersom og interessant Maade om alting. Naar man taler med ham, glemmer man ganske, at han er en Greve. Danbyholm er en høist gammeldags Bygning, gammeldags Værelser og gammeldags Meubler, ligesom de forrige Eiere have efterladt det, hvis Portraiter hænge paa Væggene. Haven seer ligesaa ærværdig ud som det øvrige, thi her ere lange brede lige Gange, bevoxede med Græs efter gammel Mode; under Huset ere Hvælvinger i Jorden. Jeg takker Gud, at jeg har Værelse med Gustav, thi Folkene have vist Ret i, hvad de fortælle om overnaturlige Ting, som tildrage sig her. Rundt omkring Gaarden ere Søer og høie Bjerge, bevoxede med Graner. Her gaer alt brillant til. Gustav og jeg have en Tjener til vor egen Disposition, men vi have ikke megen Moerskab, thi vi have faaet et

sandfærdigt Oktobers-Veir, idelig Regn og smudsige Veie. Her findes rigtignok et Bibliothek, men det bestaaer meest af franske Bøger. I Overmorgen reise vi herfra, og paa Torsdag tænke vi at være i Stockholm. —

Naar jeg ret betænker det, kan man dog ikke sige, at Grevinde Hamilton har noget elegant Væsen; men hun er friere, muntrere og især mere snaksom end hendes Søster, gjør bedre honneurs og har intet af sin Søsters Forlegenhed. — Vær nu fornuftig, kjære Moder, medens jeg er borte, det er at sige: gaae ikke aliene paa Gaden, men lad Hertz eller en anden ledig Person følge med, og tag ham smukt under Armen. Til Gyllembourg skal jeg skrive, saasnart jeg nu faaer noget interessant at fortælle ham om hans gamle Venner og Bekjendte, hvilket jeg haaber at ville snart skee, naar jeg kun først kommer ud af den Lethargie, hvori jeg nu befinder mig. Hilsninger fra Greven, Grevinden og Gustav, saavel som mine Hilsninger til Kjøbenhavnske Venner og Bekjendte, springer jeg nu og for Eftertiden forbi. Du veed, hvem jeg af Hjertensgrund ønsker at hilse, og hvem Du for Høflighedens Skyld bestandig maae formælde min Respekt, naar Du seer dem. Lev nu vel og vær, om ikke saa præcise som jeg, saa dog ikke alt for langsom eller efterladende i at skrive mig til.

Din
J. L. H.

s. 31 Thomasine Gyllembourg.

s. 31

Kjøbenhavnd. 13le Octbr. 1812.

Min egen Ludvig I min kjere Dreng. Dersom Du dog blot vidste, hvor din stakkels Moder længes og ængster sig for Dig! Jeg er ligesaa urimelig, som da G. var syg. I Aftes sad Bruun og jeg aliene her i Dagligstuen, saa faldt der noget s. 32 need i Kakkellovnen eller sprak et Meubel, eller Gud veed hvad, der gjorde Allarm i Spisestuen. Men jeg, i min altid færdige Angest og Overtroe, tænkte, at det kunde betyde, at der var hændt dig noget Ondt. Jeg var ligesom jeg var tosset. Jeg græd saadan, at jeg neppe kan see ud af mine Øjne i Dag. Den gode G. trøstede mig, saa godt han kunde, men han er ogsaa bange for Dig. Ak, Du veed ikke! Du veed ikke, hvor Du er elsket af os, af alt, hvad der er om os! Vi anseer Dig som vort Huses Prydelse, som vor eeneste Rigdom. Her er dødt og fælt, medens Du er borte. Var vi saa ulykkelige at miste Dig, saa blev vi aldrig noget Øjeblik roelige mere, hverken G. eller jeg. Du veed slet ikke, hvor Du er os kjær. Vi taler ikke om andet end om Dig. Du maa endelig komme til Din Geburtsdag. Jeg vil blive endnu gladere end den Dag, jeg fødte Dig til Verden. Jeg skal aldrig mere bedrøve mig enten over vore Financer, eller hvor vi skal boe, eller andre saadanne verdslige Ting, naar kun Du og G. bliver hos mig, og jeg seer Jer glade og friske. Du faaer aldrig mere Lov til at forlade mig. Ak jeg kan ikke — det har jeg nu følt, jeg kan ikke leve uden Dig. Og Du kan heller aldrig være saa elsket noget andet Sted — og efter mit Begreb, da heller ikke saa lykkelig, som hos G. og mig. Vi tænker saa meget paa, naar Du kommer igjen, paa Din Geburtsdag, paa Julen, al Glæde opsætter vi til den Tid. Du maa endelig skrive os til med hver Post, ellers dør jeg reent. Vi tæller Timerne, til vi kan faa at vide, at Du er lykkelig kommen til Stockholm. I Morgen haaber jeg, at vi skulle faae Brev fra Dig fra Jönköping. G. siger, at siden vor Kjerligheds Correspondance, har han aldrig længtes saadan efter Breve som nu. Naar vi først faaer at vide, at du er kommen vel til Stockholm, vil vi blive mere roelige. Saa vil jeg glæde mig over at tænke, at Du fornøjer Dig, og over Dine Breve. Saa gaaer den ene Uge efter den anden, jeg takker Gud for hver, der gaaer. Ret glad bliver jeg ikke noget Minut, førend Du er her igjen, men denne lange Tid, som nu gaaer, medens Du er paa Reisen og vi ikke hører ordentlig fra Dig, er alt for tung. For Guds Skyld tag Dig i Agt! gjør ikke noget, som der er den mindste Fare ved. Tænk paa hvor vigtigt Dit Liv er for Dine Tilbageblevne! og s. 33 lad ingen overtale Dig til at blive længer borte end til Din Geburtsdag, thi det er reent umuligt, at vi kan leve længer uden Dig. Det er dog næsten en Fjerdepart af Aaret, at Du er borte fra os. Weyse længes ogsaa ret hjertelig efter Dig, Bruun ogsaa. — Jeg troer nok, at Bruun bliver med os til Jul. Hvor det skal blive en glad Jul! den gladeste vi endnu har havt, naar vi faaer vores Dreng igjen. — Ak Gud bevare os alle! Jeg tør ikke tænke paa Fremtiden! jeg er saa bange! tør neppe tænke : det skal blive en glad Dag : saa meget kan forstyrre min Glæde. Mit Hjerte hænger saa fast, saa ganske ved Dig og G.

Nu er Du vel snart i Stockholm? Ak gid jeg dog havde et fortryllet Speil at kunne see Dig i! — Naar Du faaer dette Brev, er Du i Upsala. Der tænker jeg, Du skal leve en lykkelig Tid. Det glæder jeg mig til. — Hils Paykuls allesammen saa meget fra mig. Fortæl mig vidtløftig om dem alle. — Her hjemme er intet Nyt. Teppet blev i Gaar lagt paa Gulvet. Jeg levede den hele Dag i Uryd. Mod Aften da jeg kom ind i min Stue, og fik min lille Ildbrase og alting kjønt og ryddeligt, saa var jeg i godt Humeur. Jeg tørte Støvet af Dit Portrait, saae paa det og snakkede med det, som jeg hver Dag gjør. Jeg syntes, det anede mig, at du var frisk og glad. Da kom den Aliarm i Spisestuen og gjorde mig reent ulykkelig tilmode. Nu er det Dag! nu er jeg lidt bedre tilmode, især medens jeg skriver til Dig. Om Aftenen naar jeg saadan sidder — ak, Gud give, jeg havde min Ludvig igjen! Skriv dog saameget, som Du kan. Siig mig, at Du er glad og frisk, at Du kommer igjen til den bestemte Tid, og trøst Din stakkels lille Moder.

s. 33

Kjøbenhavnd. 13de Oct. 1812.

Om du emottager detta Bref af den, til hvilken det sendes, saa har alt vores Frygt og inquietude Gud ske lov blivit uden all Følge og da blive vi, naar vi faae det at vide, lige saa glade og fornøjede, som vi nu ere urolige. Imorgen vente vi at faae Brev fra Dig fra Jönköping. Gud lade saa ske! Derved blive vi da meget tranquiliserede, thi siden ophører s. 34jo Eders Nattrejsen? — Jeg har saare vanskeligt at kunne trøste Din Moder og at holde hende ved nogerledes godt humeur. Hon fordærver sine Øjne aldeles med den Græden. Med et Ord vores Hus har blivit ganske melancoliskt siden Du rejste. Bliver ikke bedre, forinden vi faae den glædelige Efterretning, at Du lykkeligt og vel kommet til Stockholm. Du gjør Synd om Du forsummer at skrive til os. I det mindste vente vi at Du hver Uge skriver til nogen af vores Cercle. Men at skrifve til mig, derifra dispenserer jeg Dig, kuns Du skriver til Din Moder. Kuns jeg faaer at vide, at det gaaer Dig godt, saa er jeg fornøjet, og indseer, at Du ikke har for megen Tid at give til Skrivbordet. Moder maae gaae først, thi hon er en Moder, som faa Mødren ere. Dernæst kommer Wejse, thi det skulde gjøre ham melanco-lisk, om han troedde sig være negligered af Dig. Naar Du ikke har noget Specielt* at sige mig, saa anseer jeg mine Breve besvarede i dem, Du skriver til Din Moder.

Nu har Du vel faaet alle de Brev vi skrivet. — den 2den Expedierade jeg Dine Brev under Taubes Couvert til Helsingborg, deri var to breve fra Wulff til Grosseren i Stockholm, d. 6te Expedierede jeg under Sundbecks paa Stockholm og under Taubes paa Nyköping. d. 9de under Fred. Gyllenborgs paa Stockholm. — , Dette faaer Du under Anne Charlottes og aparte et fra Wejse under Paykulls. Glem ikke at be Sundbeck føra paa Din Regning postporto for alle de Brev, jeg skriver denne Tiid til ham. Jeg har bedet ham gjøre det, men Du ogsaa gjøre det selv, og naar Du liquiderer med honom ikke glemme at han bliver remboursered.

Brummer ber Dig købe til ham et Exemplar af Svenske Selskabs Sange. Gjør alt hvad Du kan, uden at være groft uhøflig, at Du ikke faar nogen særdeles Omgang med Molbeck. Naar vi sees, skal jeg sige Dig mine Grunde, som ere meget gode. Tale aldrig med ham om det Almindelige, husk paa det, hværken til Gode eller Onde, hverken om Sverig eller Danmark. Indlad Dig paa ingen Maade med ham, om hvad Du skulde kunne høre i de Cerder, Du kommer, og før ham til ingen af dine Bekjendte. Jo meere Du skulde finne, at han er nysgjerig eller vil spørre Dig ud, desto meere tilbage-holdnere bliver Du. Med et ord gjør saa, at han aldrig hverken s. 35kan skrive eller sige: det eller det har Ludvig sagt mig. Jeg har faaet nogle Efterretninger, som gjør, at denne Forsigtighed er højst nødvendig. Du haver ikke med det Almindelige det mindste at gjøre. Du rejser for at moore Dig og for at fra den Litteraire Verlden samle Honing om end i forme af Insecten, samt i det heele at danne Dig for det selskablige Liv. Naturligtvis kommer Du at høre och se mycket, som oplyser Dig om Allmänna Affairs Gang uti en Constitutionel Stat, om något deraf interesserar Dig, saa søg Oplysninger derom af de Ældre, for Din egen Instruction skuld, men gjør alt detta ikke til, hvad man kalder Conversations Ævne, og bring aldrig nogen saadan Nyhed, Du hør paa et Sted, omkring til et Andet. Hvad Du hører, begraver Du hos Dig, hvarken taler eller skriver derom. Ligesaa med Dine ejne Reflexioner derover. Hører Du noget som ikke behager Dit Danske Øre, saa lad, som om Du ej hører det. Du er ikke rejst til Sverige for at forsvare Dit Lands Politik. Skulde man være indiscret, indelicat nog at nedrive eller persiflere den i Din Nærværelse, saa vær, som om Du vore Døf. I Lande, hvor Partier existera, hører man mange Disputer, men en Udlæanning bør altid klog at han ikke indlader sig udi slige Disputer, og at han ikke gjør gemensam Sag med noget deri. Bliven altid neutrale. Du har det smukke Kjøen og Vettenskaberne at occupere Dig med samt meget at se. Dette kan og bør være Dig nok. — Og nu Punktum med mine politiske Formaninger. — Når Du får detta, har Du väl gjort Utkast, hvorledes Du vil Anvende Din Tid i Sverige, hvorlænge Du tænker blifve paa Valox Sæbye, i Up-sala og i Stockholm. Lad oss vide denne Plan, paa det vi maa vite, hvorledes vi bør Adressere vores Bref.

Nu træffer Du vel Jacobson snart, hils ham da 1000 Gange fra Din Mor og mig.

Naar Du er paa Landet, saa tag litet Korn af de Sorten, der findes og annotere nøjagtig de Navne, under hvilke de dyrkes, ligeledes begær at faae fra Botaniske Haven i Upsala alle de Cerealier, der dyrkes. Vær tillige god, min Ven, og husk Paykull paa at skaffe en Åkerbærs Plante til Hollbøll, som Du kunde tage med Dig, naar Du rejser hertil.

Dine herværende Venner maa vel, længes efter Dig og s. 36hilse. Fuglene ligesaa. Nu have vi varmt, 12 å 13° R. i det frie till og med Nætterne; men bestandig Taage og smaaet Regn. Endnu have vi ikke begynt at lægge i Kakkellovnene, undtagende i Daglig Stuen. Jeg arbejder endnu ved aabent Vindue. Ser Du noget, jeg kunde benytte til Julklappen, saa lad mig det vide samt Prisen. Naar jeg troer, Du kan være tilbage til Stockholm fra Upsala, skal jeg sende Dig fleere Recommendations Breve. Lef vel, vær forsigtig og tænk paa os. Hils alle som komme ihog Din tilgifne Ven

Gyllembourg.

Anmäl min vördnad för Fru Paykull och hälsa det hela hus från Din Mor och mig. Glöm ej at specielt hälsa Gustafva. Skriv os utförligt, hvorledes Du finner alt, Ting og Personer. Ja alt undtagende Politik.

s. 36

*Copenhaen*16. October 1812.

Mein lieber Ludewig!

Si vales, bene est, ego valeo. Das heisst: wenn du dich wohl befindest, desto besser für Dich; ich befinde mich gar nicht sonderlich. Ich bin ganz erbärmlich erkältet und leide an Schnupfen, Kopfwegh, Heiserkeit, blöden Augen, rheumatischem Reissen a priori und a posteriori & &. Als ich vorgestern mein schweres Haupt vom Sofakissen erhob, (es war Mittags halb drei) sah ich lauter zackige Blitze, die mich sehr incommodirten. Ich achtete indessen nicht sonderlich darauf, sondern machte mich, dem unvernünftigen Bellen des Magens vernünftig nachgebend, gelassen auf den Weg nach Evers, um meinem ungestümen Gerberus allso ein Stücklein Brodtes vorzuwerfen. Als ich da anlangte, glaubte ich in dem Zauberschlosse von Zemire und Azor mich zu befinden : die Zimmer waren sauber mit Besemen gekehret und mit Blumentöpfen geschmückt, der Tisch war gedeckt und meine feine Nase witterte einen Gänsebraten, welcher sinnreichen Conjectur die auf dem Tische befindlichen eingemachten (zu) sauren Zwetschen (wovon ich sogleich eine zur Probe mir zu Gemüthe führte) freundlich zusagten; aber sonst war es im Hause wüste und leer und nicht eine lebendige Seele zu erblicken. Sogar einige am Plafond befindliche Fliegen sassen da unbeweglich, gleichsam wie versteinert. Mir kam der Uz s. 37im Oschantag in den Sinn, der Mann mit den Marmorbeinen, aber ein einziger Blick auf die meinigen, nicht von Marmor, sondern von elastischem Fleische schön geformt — beruhigte mich und erfüllte mich mit frohen Hoffnungen; und so sultanisch gemächlich und sanft auf den wohlgepolsterten Sofa mich hinstreckend, griff ich nach einem Buche. Aber wie erschreck ich, als alle Buchstaben durch einander liefen, wie Würmer, und ich nicht im Stande war ein Wort zu erkennen. Das ist der Anfang des schwarzen Staars, rief ich entsetzt, und sann vergebens nach einem Mittel umher, dem Unglücke vorzubeugen. Da ich aber alles übrige im Zimmer doch recht gut erkennen konnte, so suchte ich mich durch den Gedanken zu beruhigen, die Ursache dieses Zufalls könne wohl darin liegen, class das Blut durch die Erkältung zu Kopfe getrieben werde. (So hat auch in der That Brun es nachher erklärt). Es dauerte indessen doch ein Paar Stunden, ehe ich wieder so gut sehen konnte als zuvor. Übrigens zeigte sich dein Freund auch bey dieser Gelegenheit als der wahre Weisse: er liess sich das Ganze sehr wenig anfechten, und half der heimgekehrten Familie Evers mit grossem Appetite die gebratene Gans verzehren. Was ist aus dieser Geschichte zu lernen? Dasz Haller sehr Recht hatte zu sagen:

fällt auch der Himmel, er kan Weisse decken,
aber nicht schrecken.

Und dass gewisse reisende junge Studenten es nie dankbar genug erkennen können, dass der besagte grosse Weisse sich herablässt, sie eigenhändig die wahre Philosophie zu lehren und wenn sie fein aufmerksam sind, nachher zur Belohnung ihren Leib mit Chokolade und Eierpunsch und die Seele mit Wiz und Humor zu erfrischen. Zu ihrem wahren Seelenheile würde es gereichen, wenn sie endlich einmal anfangen, diesen, nie genug zu feiernden Helden etwas eifriger, als bisher zu studiren, und (jedoch mit Bescheidenheit) treulich ihm nachzuahmen. Damit dieses Studium heute den gehörigen Anfang nehme, so

Singe den. Zorn, o Göttin, des Weyseiaden Christoffer,
Ihn, der entbrannt, den Bostonern verderblichen Jammer erregte
Und viel tapfere Spiele der Heldensöhne zum Ais
Sendete; aber sie selbst preisgab den erbärmlichsten Beten.
(Spote Kalliope dich! mit wartender Feder steht Weyse
Selber am Pult! komm! hilf ihm vollenden das prächtige Epos!)

s. 38Doch die Musen sind, wie es scheint, alte adliche Damen geworden, die sich vor dem Wetter scheuen: Kalliope scheint heute eben so wenig um mein Rufen sich zu bekümmern, als bisher Polyhymnia. So erfährst Du denn für heute nichts weiter von dem merkwürdigen Ereigniss, wie vor einigen Abenden durch grausamen Zank sich entzweiten der Herrscher im Volk Agamemnon-Gyllembourg und der muthige Renner Achilles-Weyse. Diese Epitheta sind sehr wohl gewählt (Du brauchst nicht spöttisch die Nase zu rümpfen) denn sage mir: sitzt nicht Gyllembourg den ganzen Tag in seinem Zimmer, gleich dem HöUengotte, mit dem dampfenden Scepter in seiner Rechten, und zählet das Volk, wie einst König David? und ist nicht unter den mutigen Jünglingen Seelands, Weyse der mutigste Renner? denn wer rennet wohl, so wie er, den ganzen Tag informirend (blla!) in Kopenhagen umher, und noch spät am Abend m dicker Finsterniss und noch dickerem Koth, vom Amagertorv bis zur Blancogade? vom Sturm umsaust, vom Regen überschwemmet kommt er da an und lächelt milden Sonnenschein deiner Mutter entgegen. Du kanst dem Himmel danken, dass Du jezt in dem Lande Kanaan, Schweden, (wo Milch und Honig fleusst und ewrg die Sonne scheint) dich befindest: hier in Seeland wärest du zarte Pflanze in dem erschrecklichen Wetter längst dahingewelkt. Ich aber wachse mächtig darin empor wie der Baum des Lebens und murre nur zuweilen ein wenig wenn es gar zu arg wird. „Jeg vilde ønske det regnede Skomagerdrenge!“ rief ich neulich voll Verdruss, als mir der Schuster eine Rechnung präsentirte „mit einem par à cordonnier könnte man doch im schlechten Wetter wohl ausgehen, und ein paar Stiefel vorzuschuhlen kostete denn wohl schwerlich 18 Thlr.“ Doch nach dem ersten Zorne zahlte ich gelassen die verlangten 36 Rdlr. 2 Mk., und das Sprichwort bedenkend: haardt imod haardt, sagde Kjærlingen, da hun etc., ging ich Sporenstreichs hin, und bestellte mir trozig ein paar neue Stiefel. Der Schuster, der mir das Maasz nahm (er heisst Johannsen) war ein feiner Mann, der es praktisch zeigte, dasz man, ohne den Knigge gelesen zu haben, es doch sehr wohl wissen kann, wie man mit grossen Genies

umgehen und ihren Verdiensten Gerechtigkeit widerfahren lassen soll. „De har et overmaade godt Støvle-s. 39been, Læggene ere meget tykkere end Hælene“ sagte er. Ich sah ihn etwas mistrauisch darauf an, ob er nicht etwa eine erwachsene, heyrathslustige Tochter habe, oder vielleicht hoffe durch mich bei Hofe sein Glück zu machen. Doch wie schnell bereute ich mein Mistrauen! zu dem ersten war er zu jung, und zu dem zweyten? — o ein so edles blosses durch einen Zug des Leidens verschönertes Gesicht, ein Paar Augen aus denen ein Meer von Gutherzigkeit hervorströmt, und die weit über alles irdische hinweg in die erhabene Ewigkeit blicken, für die es also zehnfach schmerzhaft seyn musz, bisweilen gezwungen den fühllosen Leisten und das schmutzige Leder anblicken zu müssen — kümmern sich wenig um die Gegenstände der Begierden gewöhnlicher Menschen, Ehre und Reichthum. Er verlangt auch nur 38 Rdlr. für die Stiefel. Edler Schuster i wollte ich entzückt ausrufen, doch besann ich mich zu rechter Zeit und beschloss mich noch vorher bey Lafontaine Raths zu erholen: wie man am besten die Tugend der Handwerksleute prüft und läutert. Und so schwieg ich. —

Doch Ew. Hochedelgeb. mögen nichts von Handwerksleuten hören, (das Neujahr ist freylich nahe). Sie möchten lieber wissen wie es allhier um die Wissenschaften und besonders um die Medicin steht. Um die Medicin? meine Kolik ist noch immer die alte und erweckt mich sehr liebeich jeden Morgen; durch die Salpetersäure sind die Ringwürmer dobbelt so gross geworden, und ich habe mit der Cur aufgehört ; mein Stein hat den Adel im Finger, ist schon zweymal geschnitten, und er hat noch weder Tag noch Nacht Ruhe; Meiers Schwester hat böse Augen, die sich nicht wollen cu-riren lassen; einer hiesigen Bürgerfrau ist neulich vor grosser Entzündung ein Auge geborsten und die Crystallinze entfallen; etc. Ew. Hochedelgeb. belieben sich also dero Frage selbst zu beantworten. Lieber möchte ich denenselben schliesslich noch etwas historisches berichten, als z. E. dass ich vor ein Paar Tagen den Oelenschl. besucht habe, und aufs neue die alte Leyer: es sey in Faruk zu wenig Melodie und zu viel Harmonie, habe anhören müssen; worauf ich denn zum IOIsten male das schon 100 mal gesagte mit eben so schlechtem Erfolg als bisher wiederholte ; item dass ich vorgestern bey Borries herrlich mit Krammetsvögeln und Äpfelmusz bin traktirt s. 40worden; item dass neulich ein Student, als Treschow ihn fragte: hvordan vil De omvende den Sætning: den som stiæler skal hænges; ganz naiv erwiderte: den som hænger skal stjæles; item ich weisz nichts mehr als dass ich über jeden zurückgelegten Tag mich freue, weil er mich dem Augenblicke näher gebracht hat, da ich Dich wieder an mein Herz drücken und es Dir mündlich sagen kann, wie sehr Dich liebet Dein

G. F. Weyse.

N S. Ich habe mich nach alter Gewohnheit in Wolle eingepackt, und die Erkältung ist schon im Abzuge. Adio.

S. 40

Kjøbenhavn den 19de October 1812.

Min bedste Ludvig! Jeg takker dig saa mange, mange Gange for dit kjere, kjerkomne Brev fra Strømsberg, som vi fik i Aftes. Jeg vilde ønske, du havde kundet see den Glæde, den Fest der blev i hele Huset over denne første Efterretning om dit Velbefindende. Det er en ordentlig lang Historie om det Brev. — I Gaar Morges, var jeg i grumme ondt Humeur. Jeg havde drømt om Natten, at du var syg, og at Bruun og jeg reiste over til dig. Da jeg fortalte G. denne Drøm, sagde han, at han netop havde gaaet og tænkt paa, at om du blev syg i Sverrig, som Gud forbyde! — saa skulde Bruun og jeg strax reise over til dig, saasart vi kunde faa den fornødne Tilladelse dertil fra Stockholm. — Denne Idee uddannede jeg nu hos mig selv, med min altid færdige Indbildningskraft. Jeg syntes, jeg saae et ulyksaligt Brev fra Grev Taube, at du laae syg, at jeg gik den gyselige Tid, jeg maatte vente paa Tilladelsen fra Stockholm, og at Bruun og jeg sadde tause og grædende i Vognen, og reiste Dag og Nat uden at see til højre eller venstre. At et saadant Brev nu kunde komme som i Aftes, forestillede jeg mig, og var saa ulykkelig i mine Tanker, som du kjender mit bedrøvelige Talent til at være, naar nogen af dem, jeg har kjerest, det er da at sige: du, eller G. er i Fare, eller jeg blot tænker mig Muligheden af, at I kunde være det. Jeg var saa bedrøvet og ængstelig, at jeg næsten ønskede der intet Brev maatte komme, jeg syntes, at naar jeg hørte Postbudet var s. 41der, maatte jeg falde om af bare Angst. Til min Lykke blev jeg forstyrret i mine sørgelige Drømme af Niels fra den botaniske Have, som kom for at plukke Frugten af i Haven. Dette beskjæftigede mig nu i det, der var tilbage af Formiddagen, og da vi havde spiiist, gik jeg ned til Tante Lise. Hun var ikke hjemme, jeg blev et Par Timer hos de smaae Piger, saa kom Weyse, som havde været her hjemme, uagtet det var Søndag og han var udbuden, og lidt efter kom G. og hentede mig. Weyse fulgte med hjem. og vilde endelig spille Boston en Time inden han gik i sit Selskab.

D. 19de Oct.: Her blev jeg afbrudt i Aftes af Tante Lise og hendes Børn. De kom i Gaar, uagtet det var Mandag, fordi Lise ikke havde været med her i Fredags, da hun havde faaet Fremmede. Jeg begynder nu min Historie, hvor jeg slap i Aftes : — Medens vi sad og spillede Boston med Weyse var jeg i saa ondt Humeur, at jeg ikke kan beskrive det. Nu længtes jeg efter Brev, og fortrød, at jeg om Morgenens havde ønsket intet at faae. Hver Gang Porten gik, tænkte jeg: der er Postbudet! — men Klokken blev 8te og halv 9, og der kom intet Brev. Nu gik Weyse og da G. havde fulgt ham ud, kom han saa glad ind igjen, og sagde: „Hvad giver du mig, om jeg har et lille godt Brev til dig i min Lomme?“ — Herre Gud! raabte jeg, har du Brev, og lader mig sidde i to Timer og ængste mig! — Han fortalte mig da, at han havde mødt Postbudet og faaet Brevet, og da

han naturligviis ikke vidste, hvad der stod i det, saa tænkte han, at jeg helst vilde have det, naar vi vare eene. Han havde derfor tiet med det hos Lises, og siden paa Gaden, da han tænkte, at Weyse skulde gaae i Selskab, og da han ikke strax havde talt om det, saa var han da nødt til at tie med det, til Weyse var gaaet. — Jeg brød det nu med Ivrighed, og da jeg havde løbet det igjennem, læste jeg det højt for G., efter at han havde stoppet sin Pibe, for ret at kunde nyde denne forønskede Lecture. Vi baade loe og havde Taarer i Øjnene af Glæde over dette Brev fra vort kjere Barn, som baade er os Barn og Ven, for hvem vi have al Forældres Kjerlighed, og al Venskabs Højagtelse, og i hvem vi egentlig lever. G. glædede sig saadan over din Beskrivelse af hans kjere Fædreneland, Taarerne kom ham bestandig s. 42i Øjnene og han loe tillige. Han nyder sin Ungdoms forsvundne Lykke i dit Ophold i dette Land, som det ret er Synd, han ikke skal see mere. — Anthony kom ind og saae saa begjærlig paa Brevet. — Jeg skal hilse dig fra Ludvig sagde jeg! — Aa Gud skee Lov! er det fra Herre Ludvig? Er han kommen, hvor han skal hen? — Og de hvide Tænder skinnede i Mørke, som du nok veed, naar han er glad. — Han løb strax ud og fortalte til Pigerne, at der var Brev fra Herre Ludvig. — Derpaa kom G. frem med Kage, brændte Mandler og deslige, som han havde kjøbt, da han havde faaet Brevet, for at vi skulde helligholde den Glæde. Han havde faaet det hos Eppinger i Nyhavn, men gik først op i Byen for at kjøbe disse Herligheder, og for at give alle de Penge, han havde hos sig, til Fattige, han skulde møde. Paa hele Veyen traf han ingen, førend han tilsidst fik fat paa to fattige Piger, som sad ved en Muur og sang. De fik da hele Skatten. Han begjærte ogsaa Viin og sagde: Jeg maa tracteres i Aften, da der er kommet. Brev fra Ludvig, jeg maa jo ogsaa drikke hans Skaal. Saaledes, min kjere Dreng! gjorde du os en ret glad Aften. — Du skal ingen smaae Bebreidelser gjøre dig, som du siger, thi fra du var lille af, har du været et godt Barn og gjort mig mangen lykkelig Dag. Endogsaa fraværende, skylder vi dig vores gladeste Timer, og jeg haaber, at den Tid, vi har tilbage at leve sammen, som Gud lade blive lang! — skal endnu blive den bedste, og at denne Fraværelse skal blive en Kilde til Lyksalighed for os alle tree, naar vi ere saa lykkelige at samles igjen. Undvære dig kan jeg aldrig mere, det siger jeg dig med Forord; og det glæder mig at mærke at det ikke gaaer G. i den Henseende meget bedre end mig. — Vi tænke nu, du er i Upsala eller paa Waloxsæby. I Aftes var det saadan et deiligt Maaneskin. Jeg stod i dit Sovekammer Vindue og tænkte paa, at du nu maaskee var hos Paykulls og var glad. — G. sagde forleden ved Bordet om Aftenen, at da han var gaaet hjem, havde han seet paa Maanen og Stjernerne og tænkt: „det er dog moersomt, at hvor man er paa Jorden, saa seer man nu det samme paa Maanen, og der mødes de Fraværendes Øjekast. Maaskee seer nu Ludvig ogsaa paa Maanen og Stjernerne.“ Denne Idee frapperede mig! — ak det er s. 43kjönt, sagde jeg, „saaledes forener Himmelen, hvad Jorden adskiller.“ — Siden maatte jeg dog græde over at tænke paa den dobbelte Meening, som der, uden at jeg først mærkede det, laae i disse mine Ord. — Ak min gode Ludvig! du kan ikke troe, hvor barnagtig din Moder er! hvor mange Anelser og Overtroe, og Gud veed hvad, der ret har sin Magt med mig i din Fraværelse. — Dette Brev fra Jönköping har vel trøstet mig meget, men der er dog endnu en lang Vej tilbage, inden du naaer Stockholm. Jeg maa undertiden lee af mig selv, og du vilde vist heller ikke kunde bare dig, om jeg fortalte dig alt, hvad jeg tænker og gjør. — Jeg finder det naturligt og godt, at en kjer Persons Fraværelse, som opvækker al vor Kjerlighed og Længsel, ogsaa vækker alle de poetiske Følelser, man er i Stand til. At Religion og Troe paa gode Aander forstærkes i en saadan Stemning, er ogsaa naturligt, men at smaae overtroiske Ideer, som man ikke har tænkt paa, siden man var imellem Pigerne i Ammestuen ogsaa skal komme med, det synes jeg ikke godt om og det hænder mig dog undertiden. — Da jeg var et Barn (og jeg var Barn endnu, efter at jeg var Moder) saa bad jeg altid til Gud paa visse Timer af Dagen, Morgen og Aften for Exempel, enten jeg var stemt til at opløfte mine Tanker til det Himmelske eller ikke, jeg syntes, det var en Synd, naar jeg en Aften sov ind, uden at have gjort min Bøn. Jeg har tidt siden leet i mit Hjerte, over en saadan periodisk Andagtsøvelse uden sand Andagt, og af den enfoldige Troe, at man kan bede Gud om alle Slags verdslige Ting, og at man da faaer dem. — Men nu forsikkrer jeg dig med alt det, at det ikke er mig mueligt nogen Nat at gaae til Sengs, uden at jeg først har gaaet til Vinduet i dit Sovekammer og opløftet mine Øjne, mine foldede Hænder, og min hele Sjæl til Himmelen og overantvordet dig i Guds og alle gode Aanders Varetægt. — Min Fornuft siger mig vel, at Gud vel bevarer dig uden mine Bønner, at han seer mine Tanker, uden at jeg behøver at sige dem, at han ikke boer indenfor den blaae Himmel, og mange flere saadanne Ting, men der er dog noget indvortes, som drager mig til at gjøre det. Man maa — synes jeg — see ud i det uendelige Rum, naar en elsket Ven er langt borte, man maa paakalde de venlige Aander, de klare s. 44Stjerner, alt hvad der er over denne Jord. Man føler sin egen Afmagt til at forsvare det, man har kjer, mod alle fiendtlige Anfald, man maa haabe paa mægtigere Hjælp for at beroelige sig. Den kolde Fornuft maa sige, hvad den vil. Phantasien og Følelsen modsiger den, skjøndt de ikke kan belægge deres Ord som den. Men Aandeverdenen er f aus ; og naar man elsker ret, er man det aandelige nærmere end i det daglige Livs jordiske Gang. — Gud veed gode Ludvig! om alt dette moerer dig at læse, men mig moerer det, mig trøster det, at kunde tale til dig om min Kjerlighed og Længsel, om ogsaa det, jeg siger, er enfoldigt og barnagtigt, saa maa jeg dog sige dig det. — Jeg synes aldrig du har været mig saa kjer som nu. Mange Gange naar jeg er eene, saa maa jeg række mine Arme ud, som om jeg kunde naae clen yderste Flig af din Kjole og i mine Tanker omfavner jeg dig tidt og kan ikke bare mig for at græde. — Ak det er, som jeg tidt har sagt, der er ingen der har saadan et brændende Sind som jeg! — Jeg maa ordentlig lee af mig selv! — naar du engang faaer en Kjereste, kan hun jo ikke skrive dig lidenskabeligere Breve til end din Moder. Jeg har endnu saa meget at fortælle dig og med bare Snak om ingen Ting, har jeg næsten fyldt mit Papiir.

I Gaar Morges sendte vi strax Bud til Bruun, at der var kommen Brev fra dig. Han kom strax herover og fik dit Brev at læse og glædede sig med os. Weyse havde alt været her. Al hans gamle Kjerlighed for dig er nu

steget til 20 Grader paa hans Hjertes Thermometer. Han var saa fornøjet over dit Brev, han havde aldrig troet, sagde han, at du kunde skrive saa charmante Breve. Baade han og jeg have faaet en uovervindelig Lyst til at komme til Sverrig af din Beskrivelse over dette Land. De smaae Egern, som løbe paa Træerne, de store Ildbraser, Folkenes elskværdige Sempelhed, vi synes, vi seer det altsammen. Vi klynkede hele Dagen i Gaar over, at vi ikke kunde reise derover. Gud give vi næste Sommer kunde følges ad alle fire, vi tree her af Huset og Weyse og reise til det skønne Land. Vilde Vorherre dog gjøre vor stakkels G. den Glæde! jeg vilde gjerne give Aar af mit Liv derfor. — Jeg troer vist ikke, at der er saa stor Forskjel paa Danmark og Tyskland eller Frankrig, som paa s. 45 Danmark og Sverrig. I Sverrig erindres man vist om de gamle Tider og de gamle Malerier, som vi to holder saa meget af. Du skriver intet om Reisen selv, hvordan dit Reiseselskab har været, i hvad for en Vogn du har kjørt, om I har kjørt om Natten? — Bliv ellers ved at fortælle os alting omstændeligt, hvorledes du finder Menneskene, hvordan de af Familien og andre, som du har Breve til, tage imod dig o. s. v. Tag Dig saa for Guds Skyld i Agt! — Vogt dig for Forkjølelse og for Bjerge og Bjergværker. Jeg har glædet mig over din forsigtige Maade at gaa ned af Taberg paa. Vær altid forsigtig! Lad de andre lee i Guds Navn, det er bedre end at din stakkels Moder skulde græde. — Jeg har moeret mig i Tankerne over det reene Huus i Strömsberg. Den blotte Tanke om saadan en Reenhed vederqvæger mig.

Vi tænker nu alt paa Julen her. Mit Julearbeide bengyder med næste Uge. Saa faaer jeg vel neppe Tid til at skrive saa lange Breve som dette, hver Uge. G. spørger dig, om du veed nogen Bog eller Instrument eller deslige, som Bruun just ønsker sig. Bruun skal være hans bedste Barn til Julen i Aar, fordi han læser med dig og er saa gode Venner med dig og os. Weyse har allerede travelt med sin Jul. G. har inviteret Major Bilsten til Julen, men Gud veed, om han kommer, ellers ere vi kun sex, det er altfor lidt, men vi veed ingen, vi kan faae mere.

Bresdorph var her i Fredags Aftes. Han er dog grumme interessant. Vi sad herinde, han, Lotte, Hanne, og jeg, og moerede os fortræffelig med fornuftige Samtaler. — — —

Din Moder.

s. 45

Kjöpenhamnd. 20. Octbr. 1812.

— — — — Medens vi nu tænke saa saare meget paa Dig, saa tænk ogsaa lidet paa os. I Almindelighed smigrer jeg mig vel dermed at Du gjør det. — Men jeg ønsker at Du vil ogsaa noget particulairt gjøre det før hvad an gaaer min Samling. Den hilser og recommenderer sig i største underdanighed til Din Bevaagenhed. Den ber Dig fra Bot. Have i Upsala samle alt hvad den ejer af Cerealier, saavel under sine der benyttede Bot. Navne som under de der annoterede vulgaire Svenske. s. 46 De Latinske blive mig interessante efter de komme fra Lennei Fødested. Tillige med Kornsorter skal Du have Tak om Du vil medtage de Ærter, Bønner og Vikker som der dyrkes i det frie. Alle deres Slags Roffrø ligeledes, med deres Svenske og Latinske Navne. Ligeledes af deres Græssorter dem som have den fortrinligste Oeconomiske reputation. Ved at fortælle om mine 120 forskjellige Varieteter af Hvede kan Du spørre om nogle deraf ønskedes, saa kan Du love af dem Hvilke som ønskes. Jeg troer at jeg i Vinter trykker noget dessangaaende. Paa Herregaardene eller anderstedes Du kan faae Tilfælde blir jeg Dig forbunden om Du vil samle de Kornsorter Du faaer Fingre paa. Men da tillige nøjagtigt annotere hvor Du faaet dem, og hvorledes de kaldedes der paa Stedet. Hvor Du kan faae Ax er det godt, men jeg tager ogsaa til takke med aftærskede Korn, 40 à 50 Korn af hver bliver mig mere end tilstrækkeligt.

I Eskilstuna er en Jern og Staal Fabrik, hvor man i gamle Dage arbejdede dejligt. Der gjordes nydelige smaae Saxe, hvorudi med Matt Arbejde graveredes Navne, Blomster etc. Kunde Du faae bestilt en saadan lille Sax med Din Moders Navn (ikke Initial Bogstaverne, men det heele Navn) saa gjør det for min Regning, jeg vilde have den til en lille Julklapp. — —

Gud velsigne Dig!
Din Ven
Carl Fredrik.

Skrif os flitigt saa glade og angenæme samt interessante Brev som det fra Jönköping; lægg an derpaa at faae et godt Rejseselskab paa tilbagerejsen.

s. 46

Stockholmd. 20de October 1812.

Kjereste Moder!

Just nu, som jeg vilde sætte mig til at skrive fik jeg en Pakke Breve fra Grev Gyllenborg, hvor jeg forefandt Brev fra Dig, Gyllembourg, Bolette og Weyse. Skjænd ikke paa mig, fordi mit Brev fra Helsingborg var alt for but; det var et Udbrud af Kjedsommelighed, fordi vi skulde vente i Hel-s. 47singborg hele Dagen; jeg vilde

kun give en nødtørftig Underretning om vor Ankomst til Helsingborg. De Breve som jeg siden efter har skrevet, troer jeg dog ikke ere saa kortfattede eller uden alle Kjærtegn. Jeg veed alt for vel, at Hermes ikke har aabnet mine Læber; det føler jeg ved mange Leilig-heder, ogsaa naar jeg er i Selskab, og mærker, hvilken daarlig Figur jeg der gjør, uden at jeg derfor vil troe, at jeg beskyttes af de andre Guder, som den moderlige Kjærlighed gjerne vilde give mig til Ledsagere.

Jeg kan ikke sige, hvor glad jeg bliver, hver Gang jeg faaer Brev fra Kjøbenhavn. Da jeg i Fredags Formiddags kom til Stockholm, fik jeg strax Dit Brev. Jeg blev saa bevæget derover, at jeg ikke kunde lade være at græde. Dine mange kjærlige Angester ere alt for rørende for mig. Jeg seer alt for tydeligt af Dine Breve, hvor Du virkelig længes efter mig. Jeg burde bedrøve mig derover, men jeg er saa slem, at jeg næsten snarere glæder mig ved at see mig saa indesluttet i Dine Tanker, at jeg næsten udgjør en Deel af Dig selv. Jeg kan forsikre, at jeg vist tænker ligesaa meget paa Dig, som Du paa mig. Ved alt hvad jeg seer eller hører, falder altid den Tanke mig ind: Om Moder nu stod i en Krog og saae mig her imellem disse Mennesker, paa dette Sted osv., og jeg søger da altid at bære mig fornuftigere og bedre ad end ellers, som om jeg var en Skuespiller, og jeg ønskede at vinde min usynlige Tilskuers Bifald. Ved alt hvad jeg seer og hører, tænker jeg paa at skrive det eller fortælle det, og det er næsten den eneste Interesse, jeg har deraf. Thi tænker jeg mig som en Fremmed, der blot for sin egen Skyld skal møde sig, saa forekommer alting mig ubetydeligt og neppe værdt at lægge Mærke til. Jeg var i Gaar Aftes paa den store Opera, og saae Nonnerne. Jeg synes gjerne, at jeg kunde have sat mig til at sove, men jeg holdt mig vaagen ved den Indbildning, at Du sad ved Siden af mig og tog Deel i alting. Hos Grev Gyllenborg har jeg været, han har været meget artig imod (mig). Jeg skal spise der til Middag i Dag, ligesaa Greven, Grevinden og deres hele Familie. Grevindens Familie kan jeg ikke noksom rose for deres Artighed imod mig. Præsidenten Strokirch er en gammel underlig een, men dog godmodig og høflig. Af Døttrene er s. 48 Gustava efter min Mening den netteste, det er hende, som er forlovet med den unge Grev Hamilton. Hun spiller og synger nydelig og har hverken i Væsen eller Udseende nogen Liighed med Grevinde Taube. Jeanne er den muntreste og vittigste; hun er meget mindre end Grevinde Taube. Eva er ikke ganske fuldvoxen, omtrent som Bolette. I Søndags var vi der til Middag og Aften. Jeg kan ikke skrive mer i Dag hverken til Dig eller de andre, som have skrevet mig til. Tak dem for deres Godhed. Med næste Post skal jeg skrive et ordentligere Brev. Nu maae jeg skynde mig at klæde mig paa. Fredag reiser jeg nok til Upsala med Gustav og Doctor Myren.

J. L. H.

s. 48

Stockholmd. 21de Oktb. 1812.

Endelig, kjereste Moder! faaer jeg Tid til at hvile mig et Øieblik for at underholde mig med Dig og mine øvrige kjøbenhavnske Venner. Man har saa travlt, naar man kommer paa et fremmed Sted, at man neppe kan faae Tid til nogen Ting, end ikke det kjereste. To Breve har jeg faaet fra Dig; jeg seer, hvor jeg savnes af Dig og Gyllembourg; det bevæger mig meer, end Du troer, at jeg er capabel til. Jeg skrev med Posten i Gaar, men Gud veed, hvad det var jeg skrev; der var nok ikke megen Sammenhæng deri; thi jeg kunde ingen Roe faae. Allevegne løb man omkring mig, spurgte mig, talte til mig; tilsidst maatte jeg slutte, fordi jeg skulde klæde mig paa og gaae til Excellentsen Grev Gyllenborg. Om jeg ogsaa savner Kbhvn, er et naturligt Spørgsmaal. Vist er det, at jeg ved enhver Leilighed tænker paa mit kjære lille Hjem; det er aldrig af mine Tanker; men mit Liv er for nærværende Tid saa nyt og afvexlende, at jeg dog ikke troer at føle al den Længsel, som Du. Den ene Fortrolighed er den anden værd. Ligesom Du har gjemt den lille Seddel med mit Navn, saaledes har jeg gjemt en Apricoskjerne, som Du gav mig Dagen før min Reise, og den skal ikke komme fra mig, men jeg skal bringe den tilbage til Kbhvn. Forresten er jeg vel fornøiet i Stockholm. Paa Fredag havde jeg besluttet at reise til Upsala med Gustav og Doktor Myreen, men der bliver intet af, thi Paykull og hans Kone ere selv komne til Stockholm; og nu reiser jeg med dem, naar de s. 49 tage tilbage til Valloxsæby, hvor de blive til ind i November. Jeg talte med Paykuli for lidt siden, hans Kone har jeg endnu ikke seet. Han kjendte mig strax, og blev ganske glad og fornøiet over at see mig. Grev Gyllenborg er en munter og behagelig Mand. Hans Huus er meget behageligt, thi der gaaer ikke alene rigt til, men man er aldeles fri og ugeneret deri. Til Gyllembourg skal jeg skrive mere om ham. Hvad Grevinde Taubes Familie angaaer, saa kan jeg ikke noksom berømme den. Vi spiste hos Præsidenten Strokirch i Søndags; forresten seer jeg dem hver Dag her hjemme. Præsidenten er en gammel Radoteur, men yderst forekommende og artig. Han har meget bedet mig om at komme i hans Huus, og uden Ceremonie, saa ofte jeg ønsker. Han synes godt om mig, og slaaer ofte en Passiar af med mig, der da for det meste gaaer ud paa Forskjellen mellem Danmark og Sverrig. Man har Uret naar man troer, at det gaaer stivt og fornemt til i de svenske Selskaber; her er langt friere og muntrere end i Kbhvn, meget mindre af Adelsnykker og Rangceremonier. Hos Præsidentens toge Frøknerne mig selv til Bords og satte mig imellem dem, da derimod adskillige Adelsmænd i brillante Uniformer maatte sidde nederst ved Bordenden uden Damer. Grevinde Taubes Søstre ere nysselige Piger, muntre og vittige og artige. Gustava har tillige en vis Naivetæt, som gjør hende dobbelt elskværdig. Hun har meget Talent for Musiken, spiller og synger nydeligt, og hvad som klæder hende ganske besynderligt, hun fløiter med en fiin, klar Stemme, omtrent som Dompappen, og accompagnerer sig dermed til Claveret. Weyse burde see hende og lære hende. Jeanne seer ud som et Dukkebarn; hun er meget mindre end Grevinde Taube, og har saa smaae Fingre og Fødder som et lille Barn. Hun er den muntreste, og maaskee den klogeste. Hun vimser

allevegne omkring, leer bestandig og lægger Mærke til alting. Hun har allerede lært saa mange Ord og Talemaader af hvad jeg siger, at hun nu begynder at tale Dansk med mig. De have ogsaa en Broder, en Herreds-høvding v. Strohkirch, som er ubegribelig hæslig, men ret moersom og godmodig. Det er ellers frappant, hvad denne hele Familie har megen Liighed med den Wilsterske. Hvad vi ofte have bemærket hos denne, at den danner ligesom en s. 50Clique, det gjælder ogsaa om den Strokirchske. Alt hvad der hører til Familien er dem helligt, og høres aldrig at lastes eller gjøres Nar af. — Her ere komne en stor Mængde mærkværdige Fremmede til Staden! Frue Stahl - Holstein med hendes Datter og Aug. Wilh. Schlegel; ligeledes Frue Schütz og nogle berømte Musici. Frue Stahl er næsten landsforviist, hun bliver her i Vinter og gaaer til Foraaret til Engelland. Jeg brænder af Begjærlighed efter at see Schlegel. Jeg maa nødvendig gjøre hans Bekjendtskab. Jeg skal hilse baade ham og Frue Stahl fra Oehlenschläger. I Løverdags bleve de optagne i Amaranth-Ordenen. Jeg vil ogsaa gaae derind for at træffe dem. Her bliver desuden ingen Assembler, hverke paa Børsen eller noget andet Sted, undtagen i Amaranthen. Grev Baudissin og alle Damer sige, at jeg maae derind; det koster heller ikke meget. Alle Grevinde Taubes Søstre ere der, og Grevinden selv vilde gjerne med om hun bare kunde faae sin Mand overtalt. Jeg gjør hver Dag mit Bedste dertil. Baade Grev Baudissin og Frøken Gustava Strokirch have lovet at proponere mig, saa at jeg vist ikke kan falde igjennem med saa gode Recommeudationer. Hos Grev Baudissin blev jeg meget forundret ved min første Samtale med ham; thi han bad mig paa gebrokket Svensk undskylde, at han ikke kunde tale Dansk med mig, saasom han kun 6 Uger havde været i Danmark. Jeg valgte da heller at tale Tysk med ham, som hans Modersmaal. Frue Schütz viste sine pantomimiske Forestillinger paa Ridderhussalen i Gaar Aftes. Jeg var der, og saae det. Jeg kan egentlig ikke sige, at jeg er nogen Liebhaber af den hele Kunst i Almindelighed; men hendes Maria Stuart gjorde et hæftigt Indtryk paa mig, enten det nu kom af hendes Udførelse, eller af Situationens Rædsomhed i sig selv. Hun forestilte ved blotte Pantomimer den Scene af Schillers Tragedie, hvor Maria Stuart tager Afsked med sine Kammerfruer. Kammerfruerne kom ind med hvide Klæder og sorte Flor, alle grædende med Tørklæde for Øinene. Derpaa fremtraadte Frue Schütz som Maria, høi, blomstrende og smuk, i den Tids Costume, yderst brillant med Perler og Guld. Nu aftager hun lidt efter lidt alle sine Perler og Juveler, sit purpurfarvede Gevandt, sine Halsbaand og Ringe, fremtager et hvidt Tørklæde, og giver s. 51det til een af sine Kammerfruer for dermed at binde hende for Øinene. Denne kaster sig grædende ned for hendes Fødder. Maria hæver hende op, kaster sig selv paa Knæe, tager et Crucifix frem, og beder. Idet hun gjør sin Bøn, og stivt fæster sine Øine paa Crucifixet, gaaer Kammerfruen sagte bag ved hende, nærmer sig frygtsom med Tørklædet, uden at Maria mærker det, og nu trykker hun det med eet hurtigt for hendes Øine, som med et paatvunget Mod. Maria griber forfærdet efter Tørklædet, skyder det op, for endnu eengang at see Dagens Lys, og derpaa trykker hun det med begge Hænder fast til sine Øine, og nu lader hun sig lede ud af de grædende Kammerfruer. Jeg kan ikke beskrive, hvad det gjorde for et Indtryk paa mig at see det unge, blomstrende majestætiske Fruentimmer at gaae bort for at halshugges. Om hun i sig selv er saa smuk som hun forekom mig i min Indbildning, veed jeg ikke, men hun saae prægtig ud i den Dragt, hun havde valgt sig, og fra det Sted, hvorfra jeg saae hende.

d. 23de Oktober.

I Gaar var her Selskab hos Grev Taube. Paykuli og hans Kone vare her. De forsikkrede mig begge om, hvor meget jeg skulde være dem velkommen paa Valloxsæby. Men desværre! jeg kan ikke reise med dem i Morgen, thi jeg kan ikke drive det til at faae noget Pas saa hurtigt. Gustav og Doktor Myreen reise ogsaa i Morgen til Upsala, Grev Taube reiser til Sæbyholm paa nogle Dage; saa længe han er borte, kommer jeg til at blive her, for at holde Grevinden med Selskab, men naar han kommer tilbage, saa reiser han til Osberbye og tager mig med sig til Valloxsæby, som ligger ikke langt derfra. Saaledes vil han selv have det; jeg faaer at rette mig derefter; ellers kunde jeg reise aliene til Valloxsæby, men det er ikke saa godt for mig at være allene paa Reisen. — Lev vel, bedste Moder, jeg maae nødvendig skrive til min Fader og Bedstemoder.

Din hengivne Søn
J. L. H.

Siig Bruun, at jeg umulig kan faae Tid at skrive ham til i Dag; jeg lader ham blot vide, at Molbech allerede var reist til Upsala, da jeg kom til Stockholm, men Brevene fra Bruun og Nyerup besørgede jeg ham tilsendte. Han har s. 52skrevet mig til i Dag og venter at træffe mig paa Søndag paa Valloxsæby. Deraf bliver nu intet; jeg skriver ham det til med Gustav Taube, som reiser i Morgen. — Tak Bolette mange Gange for hendes nette lille Brev, som jeg med næste Post skal besvare. — Farvel skriv mig snart til. —

Læs kun alt hvad der kommer til mig af skriftlige Ting, og bedøm selv hvad der bør sendes mig. Hertil regner jeg. alle min Faders Breve; disse maae jeg nødvendig have allesammen, men Du kan jo klippe det overflødige Papiir fra, for at formindske Portoen.

s. 52

Kjøbenhavn d. 22de Octb. 1812.

Gud være evig lovet at du er i Stockholm! min egen, kjere Ludvig! en tung Steen er faldet af mit Hjerte siden i Gaar Aftes da vi fik dit kjere Brev med denne glædelige Efterretning. Tuxen og Reinhart var her, Weyse og

Bruun kom strax efter, de -toge alle Deel i vor Glæde, og beder alle hilse dig. G. havde selv været paa Posten efter Brevet, og ogsaa opledet sine fattige syngende Piger ligesom sidst. — Jeg takker dig tusinde Gange for dit Brev fra Dalbyholm. Det gjør mig ret grumme ondt at jeg gjorde dig Bebreidelser for dit Brev fra Helsingborg, der kom saa længe efter at vi havde ventet det. Men det var i min store Angest for dig, og jeg haaber du nu for længe siden har faaet et følgende Brev, hvori jeg beder dig om Forladelse, og at du har tilgivet mig min Uret. Saavidt det er dig muligt, saa bliv ved at skrive saa ordentlig som hidtil, om du kan saa skriv to Gange om Ugen ligesom vi skriver til dig, om det end undertiden kun skulde være nogle faae Linier. Du kan slet ikke forestille Dig hvor dine Breve glæder os. Det er det eeneste, som hjælper os at kunde udholde din Fraværelse. Vi løe saadan i Aftes over det deilige Selskab du havde været i paa Strömsberg. De tossede Frøkener og den rare Musik syntes vi at see og høre. Dog blandede der sig for mig en veemodig Følelse deri. Jeg syntes at see min Ludvig staae eensom i Vinduet, og ønskede at jeg dog, hver Gang du saadan maa staae forladt, i en tosset Kreds, kunde flyve hen og staae ved din Side, usynlig for alle de andre og holde en s. 53 lille Snak med dig. — Det glæder mig at tænke paa at du boer prægtig og har det godt hos Taubes. Fortæl mig hvordan de omgaaes dig. G. har bragt mig et lille Kort over Stockholm, for at jeg skal kunde see hvor du gaaer hen, og hvor skøn en Udsigt du har fra Taubes Palais. — Kun tænker jeg undertiden paa, hvordan du vil kunde møere dig naar du kommer hjem. Jeg frygter at vort lille, stille simple Liv og Boelig skal forekomme dig dødt og kjedsommeligt, efter al den Stockholmske Herlighed. Jeg skal da gjøre alt hvad jeg kan for at fornøje dig, og jeg glæder mig over at Julen som altid pleier at møere dig saameget, er for Døren naar du kommer tilbage. Den gode Jul! jeg veed ikke, hvor jeg uden at tale om og tænke paa den, og uden den Travlhed som foregaaer den, skulde kunde leve denne lange Tid hvori jeg endnu skal undvære dig. Jeg har foresat mig om muligt, at være færdig med de værste Juleklap til du kommer igjen, saa at jeg kan have Frihed i de ti Dage som er imellem din Geburtsdag og Julen, til at ret tale med dig, spadsere med dig, og glæde mig ret af Hjertet over din Nærværelse og den forestaaende Jul, uden at have nogen Travlhed til at forstyrre denne min Nydelse. Jeg er derfor nu saa flittig : Jeg har alt længe været oppe hver Morgen inden Kl. 9, og syet til langt ud paa Aftenen for at faae adskilligt Arbeide færdigt, saa jeg kan komme til at begynde paa mine Juleklap. — I Aften sidde G., Weyse og Bruun og spille Boston, medens jeg skriver disse Linier til dig. I Morgen har jeg ikke godt Tid til at skrive, thi lille Lette kommer og skal læse med mig, og jeg vil nødig lade hende vente, det lille Dyr! — Dog af alting vil jeg nødigst lade en Postdag gaae bort, uden at tale med min egen Ludvig. Et Par Ord er dog bedre end intet. Sidst skrev jeg et meget langt Brev til dig. Det haaber jeg du har faaet. Du skal have to Breve for hver Uge du har været borte, thi vi har ingen Postdag forsømt at skrive. — Vi have tænkt at vilde sige dig, at dersom vor Correspondance skulde koste dig saamange Penge at det generede din lille Formue, eller anden saadan Finance Uheld skulde indtræffe, saa skal du kun lade os det vide, saa finde vi vel paa Raad til at hjælpe paa vort Barn. Dine kjere Breve kjøbte vi gjerne med vore sidste Penge.

s. 54 Jeg sender dig herved tree smukke Avertissementer af Adresse Avisen; og en Comedie-Placat om Stærkodder. Jeg bilder mig ind at saadanne smaating moerer dig, og du styrker mig ogsaa deri, i dit sidste Brev.

Men Theemaskinen er paa Bordet. Kl. er halv Elleve, Weyse jamrer for at faae Theevand. Jeg maa derfor nødes til at holde op. Lev vel min bedste, gode Dreng. Alle gode Aander være med dig.

Din hengivne Moder.

P. S. Hils paa det venligste Doet. Myrhen og tak ham saa meget for hans Brev. Det glæder mig ret at vide at du har en Ven i ham i det fremmede Land. Jeg takker ham ret for hans Godhed, og ønsker ham al mulig Lykke i hans nye Stilling.

d. 23de Octbr. Da din kjere Gasorti i Dagsavisen tager Afsked med Publicum, saa sender jeg dig ogsaa dette Avertissement, for ikke at forholde dig din Deel af hans Taksigelser.

s. 54

Copenhagend. 23 8br 1812.

Ich wüsste in der That nicht, was mich abhalten sollte, meinen heutigen Brief an dich, mi tili, in Kapitel abzutheilen. Nicht eben aus besonderer Liebe zum Systematischen, auch nicht aus Eigensinn oder gar ohne alle Ursache wähle ich diese Form, sondern weil ich meine Briefe an dich als Bruchstücke eines Romans ansehe, worin ich (wie sich das von selbst versteht) der Held bin, und welcher den Titel führen könnte: Ernst und seine Umgebungen oder Geschichte eines frommen Dulders. — Die Gapitelform ist die wahre Form der Romane; hier entsteht die Materie gleichsam unter der Feder; da ich nun nicht ein Wort von dem weiss, was ich dir heute schreiben werde: so folgt hier:

Das erste Capitel.

Das niedliche Wohnzimmer im dritten Stock war zum Empfange des hohen Gastes aufs zierlichste gesäubert und s. 55 geschmückt. Die schönen mahogoni Meubeln waren sorgfältig abgestäubt und spiegelblank

gebohnt. Der prächtige, türkische Fuszteppich sammt den Fenstergardinen, den Sofa-und Stuhlüberzügen von rothem Damast, gaben einen wahrhaft fürstlichen Anblick, und mehrere Potpourris und auf den milderwärmten Ofen gestreutes Räucherwerk erfüllten das Zimmer mit Wohlgeruch. Mitten in demselben standen aufs eleganteste gepuzt — deine Mutter und ich in folgendem Gespräch :

Sie: Jeg vil tilforladelig ikke have ham her i Dag; jeg har Hovedpine og kan ikke taale at høre Sang.

Ich: Men bedste Fru Gyllembourg! betænk dog, en Konge

Sie: Jeg vil ikke have ham her.

Ich: Herre Gud, hvad skal jeg da sige til ham?

Sie: Hvad De vil.

Ich: Men betænk dog, hvad vil han svare mig, naar jeg siger til ham : Deres Majestæt, jeg kan ikke synge med Dem i Dag, fordi Fru Gyllembourg har Hovedpine?

Sie: Det kommer ikke mig ved.

Ich: De bringer mig til Fortvivelse! Jeg er allerede ganske desperat af Hovedpine, og De —

Sie: Desto bedre, saa har De en god Undskyldning.

Ich: Jeg beder Dem, hvor tør jeg komme med saadan en Undskyldning til saa stor en Konge? Sie: Stor eller lille, han skal ikke komme her.

Ich: Som har sejret over Østerrig, Rusland og Frankrig!

Sie: Han skal ikke sejre over mig; jeg vil paa ingen Maade se ham idag.

In voller Verzweiflung warf ich mich auf den Sofa, denn schon hörte ich den König auf der Treppe. Deine Mutter ging nach der Thüre, sie öffnete sich, und hereintrat im höchsten Puz — der alte Gallioti mit seiner Tochter. Feyerlich und ehrfurchtsvoll führte deine Mutter beyde nach dem Sofa, ich sprang auf und lief davon, und wäre wohl gelaufen bis an der Welt Ende, hätte ich nicht mitten im Laufe mich zu meinem Erstaunen im Bette gefunden. Kurz — das ganze war ein Traum gewesen. Der grosze König Friederich der zweyte war verschwunden, aber nicht das geträumte Kopfweh s. 56welches mich nicht wieder einschlafen liess und leider fortwährte bis ans Ende des folgenden Capitels.

Zweytes Capitel.

Wenn eine zartgebaute Cathedralperson von einem reichen Justizrath mit Linsen und angebranntem Sauerkohl, und statt des Weines mit saurem Biere bewirtheet wird : ist es da wohl zu verwundern, wenn 3 Tage nachher eine gefährliche Gäh-rung der ganzen Constitution den Untergang drohet? Wäre die Göttin der Digestion nicht in eigener Person mit Hülfsstruppen erschienen: gewisz, ich läge jezt, wenn auch eben nicht im Grabe, doch wenigstens im Bette. Den ganzen langen Montag musste ich Haus und Sofa hüten und der hagre Tod lauerte vor der Thüre und liess mich nicht aus den Augen. Ich muss suchen den Tod zu betrügen, sagte ch endlich gegen Abend, hüllte mich dicht in meinen Kawai und schritt kühn zur Thüre hinaus. Das kann unmöglich Weyse sein, sagte der Tod betroffen und leise für sich. Und doch ist er's, rief ich mit so gewaltiger Stimme, dass der Tod erschrocken davon lief, und gewiss sobald nicht den Muth haben wird wieder zu kommen.

Drittes Kapitel.

Mit 3 Schritten war ich in der Biancogade. Hier fand ich eine christliche Gemeine andächtig um einen theologischen Studenten versammelt, welcher mit vernehmlicher Stimme die Epistel Johannis Ludovici, zu deutsch Johans des Läufers verlas. Wir alle wurden dadurch nicht wenig erbaut, und das Tugendgefühl der Reiselust erwachte in uns allen so mächtig, dasz wir einmüthig aufsprangen und nach dem Wanderstabe griffen. Aber da trat uns plözlich ein grausames Ungeheuer entgegen, der Cours genannt, zeigte uns drohend seine 1600 Stacheln und gebot uns zu Hause zu bleiben. Traurig nahmen wir wieder unsre Plätze ein, und nur ein dankbarer Blick auf die Epistel, und die Hofnung, mehrere dergleichen zu erhalten konnte uns einigermaßen beruhigen. Sehr erfreulich war es uns, dasz der Schreiber derselben in seinem himmlischen Freudensale unsers irdischen Jammerthaies und seiner Bewohner noch mit Liebe, ja mit s. 57Sehnsucht gedenket. Bedarf es einer Versicherung, dass wir ihm herzlich gleiches mit gleichem vergelten? Mit inniger Theilnahme begleiteten wir ihn auf der ganzen Reise, freuten uns der in Smaaland gefundenen Unschuld, beneideten die glücklichen Schweden um ihren Holzüberfluss und dachten mit Seufzen daran, dass hier der Faden jezt 90 Rthl. kostet; lächelnd sahen wir in Gedanken der originalen Bergfahrt zu und gratulirten zur glücklichen Vollendung. Hier schlug ich der christlichen Gemeine vor folgendes geistliche Lied anzustimmen :

Es segelt ein Ludwig auf trocknera Land,
Er segelt in vollem Laufen
Gar einen steilen Berg hinab,
Darauf musst er verschnaufen.

Viertes Kapitel.

Indessen waren im Nebenzimmer die Schranken geöffnet und die 4 Könige bekämpften einander mutig und mit wechselndem Glück. Hoch über ihnen aber schwebte das mächtige Schicksal, in der Gestalt Gyllembourgs, Bruns und Weyses, und lenkte jeden ihrer Schritte. Man hätte diese drei Herren für die 3 Höllengötter Minos, Æacus und Rhadamanthus halten können, mit so feyerlichem Ernste sassen sie da mehrere Stunden, bis es endlich ihnen gefiel, die Streitenden durch ihren schwarzen Diener zur Ruhe bringen zu lassen und sich selbst, von Hebe bedient, mit Nektar und Ambrosia zu erquicken.

Fünftes Kapitel.

Von dem Nektar kostet das Pfund jezt 24 Rthl. Ist das nicht erschrecklich?

Sechstes Kapitel.

Die Damen Jürgensen und Gyllembourg hatten nach Endigung der Epistel sich mit nützlichen und angenehmen Gesprächen sowie mit Handarbeit beschäftigt. Nach und nach hatten sich bey ihnen eingefunden, der zefyrliche Brestorf (gleichet nicht seine Rede dem Säuseln des Zefyrs durch die Blumen?) item der Besenstiel, der Bälgentreter und der steinerne Gast ¹⁾. Der letztere macht seinem Namen Ehre und ist s. 58noch unendlich stummer als sein Namensvetter in Don Juan. Den Gegenstand der Abendunterhaltung dieser Gesellschaft übergehe ich billig mit Stillschweigen. Ich hörte nur Fragmente und bin ohnehin überzeugt, dass die Muse des Briefschreibens, Thomasine (die Stofverschlingerin, wie ich sie homerisch nennen möchte), nicht ermangelt haben wird dich mit einer geschicktem Feder, als die meinige, von allem zu unterrichten. Doch sey es mir erlaubt, dir zu berichten, wie sogleich nach dem Abendessen der Bälgentreter noch in aller Eile für unsre Bildung sorgte und dem einen nach dem andern folgendes Lieblingsepigram ins Ohr flüsterte:

Job il but, et il fut tendre
Et puis il devient son gendre.

Darauf verfügte sich jeder nach Hause und zu Bette und so war abermahls ein Tag vollbracht.

Siebentes Kapitel.

Dieses ist das letzte Kapitel, und enthält gar nichts. —

Deine Briefe von Nykjöping und Stockholm sind gleichfalls angekommen und ich habe im Herzen dem Himmel gedankt, dass ich nicht bey dem vortrefflichen Concerte gegenwärtig war. Bei solcher Gelegenheit ist der alte Kant wahrscheinlich auf den Satz gekommen : Die Musik sey die inurbanste aller Künste. Dass sie für einen, der sie treibt wie ich, die langweiligste sey, daran ist, wenigstens bey mir, kein Zweifel. Ich habe seit deiner Abwesenheit auch nicht eine Note geschrieben und werde wohl schwerlich etwas schreiben, wo du dich nicht meiner erbarmst. Gedenke also auch in dieser Rücksicht an deinen nach einer Oper schmachtenden Freund und Componisten

C. F. Weyse.

N. S. Meine Büchersammlung hat sich um die 8 ersten Theile von Holberg, die Clarissa Harlowe (paa Engelsk) und den Dante vermehrt. Für meine Kupfersammlung hat Brummer mir den ganzen oldenburgischen Stamm geschenkt. Adio mio caro.

(Fortsættes.)

s. 59 Joh. Fred. Gyllembourg.
Efter et Miniaturmaleri tilh. Etatsraadinde Heiberg.

s. 59

Kjøbenhavnd. 26de Oct. 1812.

Min egen gode Ludvig! Jeg takker dig ret af Hjertet for det kjere lille Brev, jeg fik i Aftes. De kjerlige Ting du deri siger mig ere ret en Balsom for din stakkels længselfulde Moder, men saa kjert som det vel er mig at du længes s. 60efter mig, saa ondt gjør det mig, at jeg af dine sidste Breve synes at see, at du ikke er fornøjet. Dit Brev fra Strømsberg gjorde os alle saa glade. Saaledes lykkelig, i den frie Verden og forundret over og opmærksom paa alt det nye du seer, levende og oprømt, saaledes ønske vi at tænke os vort kjere,

fraværende Barn. Saa vist som Gud veed, at mine Tanker aldrig noget Minut forlader dig, og saa glædeligt som det er mig, at du i Tankerne ogsaa forestiller dig mig nærværende (som den bedre Deel af mig, ogsaa virkelig er) saa ukjert erdet mig dog, naar du siger: at disse Tanker ere den eeneste Interesse, du har ved hvad du seer og hører. Nej! min bedste Dreng! det maa du ikke sige! — Hvad kan være interessantere, hvad er ædelere og skjønnere at see, end Menneskets store Værk, store Stræben i de forskjellige Lande, end det forskjellige Liv i de forskjellige Glasser. — Hvor er du ikke lykkelig i din Alder, med din Sundhed og Naturens øvrige gode Gaver, med fremfor Alt, en Sjæl der kan føle og forstaae, i et nyt Land, en prægtig Hovedstad, hvor du er som hjemme; hvor du befinder dig i en Kreds som næsten er som din Familie, og som kappes om at vise dig Godhed og fornøje dig, og det ovenikjøbet Landets fornemste og anseeligste Mænd. Nyd med Glæde og Forstand, kjere Ludvig! alt det Gode din Stilling i dette Øjeblik har. Det er en Garnalstid i dit Liv, som maaskee aldrig kommer saaledes igjen, og som du med Klogskab og Lyst maa nyde saaledes, at du i al din øvrige Tid, kan tænke paa den med Tilfredshed. Lad det nu ikke gaae med den, som — sans Comparaison — med Beleiringstiden, som du altid græmmer dig over at have levet som i Søvn. Under saa lykkelige Omstændigheder erdet uvist at du kommer til at gjøre nogen Reise igjen. Behold dit Hjem i kjerlig Erindring, lad det staae som et lille Landskab som man seer i Baggrunden, igjennem Vinduet paa et prægtigt Palais — (ak Gud veed! det længes efter sin unge Herre!) — men lad det ikke forhindre dig fra, med et let Sind at tage Deel i alt hvad der omgiver dig. Desgladere vil vi blive for at sees igjen, jo oftere vi med Længsel og Savn tænker paa hinanden. Fornøj dig over den store fornemme og rige Verden, hvor du nu er i. Dens Sæder ere ikke at foragte. De ere det Velin Papiir, hvorpaa et Digt er s. 61 trykket. Om Digtet end er aldrig saa skjønt, saa seer vi dog med Glæde og Behag, den smukke Udgave, og læser det med niere Lethed. Jeg priser det unge Menneske lyksalig, som tidlig kan gjøre sig den sande gode Tone egen, som bliver indført i de Cirkler, hvor den hersker, imedens han endnu har Bøjelighed nok til at antage dens Lethed og virkelige Elskværdighed. Forenet med en ædel og virkelig dannet Sjæl, gjør den Livet let og lykkeligt for den der har den, og for alle dem som omgiver den. Da er den hos en Mand som Skjønhed hos et Fruentimmer, den tiltrækker alle, og forener de stridige Kræfter. Et ret elskværdig Menneske maa vel først dannes i det huslige Liv, men kun i den store Verden bliver hans Dannelse fuldendt, og lykkelig den som itide lærer denne at kjende! Han vil hverken ansee den som det højeste eller daarlig oversee dens Fortrin. Lykkelig prises ogsaa du min Dreng! af alle, for denne Reises Skyld, især af alle dine unge Bekjendtere, og lykkelig priser jeg mig ogsaa selv ved at vide dig saa vel, som du er i Sverrig i G—s Familie, som vil gjøre alting for at fornøje dig, det veed jeg allerede. Siden jeg veed dig i Stockholm, er jeg som et nyt Menneske, saa svær en Steen er faldet af mit Hjerte, skjønt jeg endnu hver Time paa Dagen savner dig og mangen Gang med grædende Taarer. Jeg glæder mig nu ved at tænke at næste Fredag saa ere de fire Uger af din Fraværelse forbi, saa er snart den halve Tid gaaet. Den stakkels Weyse sagde til mig i Gaar: „I Dag dreiede jeg med Hjertens Glæde min Almanak, nu gaaer Gud skee Lov October Maaned ud med denne Uge, saa er saa megen Tid gaaet af vort Barns Fraværelse! Du har Synd af, min gode Ludvig! at du ikke har skrevet til den stakkels Weyse, — han sad her den hele Eftermiddag i Gaar, og ventede paa det Brev han ikke fik, saa gik han saa slukøret i sit Søndags Selskab. Du har dog en saa varm Ven i dette genialske Menneske. — G. var ogsaa i ondt Humeur i Aftes, fordi du ikke alt var rejst til Waloxsæby, medens Paykulls endnu er der. da dit 8te Dages Ophold i Stockholm maa bringe dig i Forlegenhed, mener han, med de Breves Aflevering du havde med. — Du har dog vel været hos den Danske Minister? Ogsaa havde han hele Dagen glædet sig til at faae en ud-s. 62førlig Fortælling om hans kjere Fødeby og noget om Landet imellem Jönköping og Stockholm. Forundre dig ikke over dette hans Ønske. Ak, endeel af hans Sjæl er desværre endnu i det Land, det har jeg med Veemodighed mærket siden du reiste, og dit Ophold der, er virkelig for ham, som om en Deel af ham selv var vendt tilbage til hans fædrene Bjerge. Enhver Glæde du har af hvad du seer der, enhver Berømmelse derover fra dig, kommer ham til at græde af Glæde. — Dersom du i en eenlig Samtale med Grev Gyllenborg, kunde komme til at nævne for ham denne hans Vens Længsel, især efter ham, saa gjør det, dersom det falder af sig selv i Samtalen, uden nogen videre Anvendelse deraf.

Hvor kunde du kjede dig paa den store Opera? Det prægtige Huus og de fremmede pyntede Damer maatte dog være fornøjelig at see for første Gang i det mindste. Hvad synes du om Ridderholms Kirke? Og om Kongens Bibliothek? — Skam dig Doven-Lars! at komme for silde til at see Paraden! — Hvor veed Moder alt det? — Ikke fra Taubes; fra dem er intet Brev kommet. Ikke heller af Sundbeck, hans Brev indeholdt intet uden Complimenter. — Men af hvem da? — Af en lille Fugl, som følger dig paa mine Vegne, og fortæller mig, hvor du gaaer hen. — Har du læst brav i de fire tykke Bind af Stockholms Beskrivelse? — Hvad Fuglen ikke har sagt, men som jeg vist gjætter er det at du visselig sover grumme længe om Morgenen? Men gaaer du da ogsaa tidlig til Sengs om Aftenen? Een af de to Tider, enten om Morgenen inden du gaaer til de andre, eller om Aftenen efter at de have lagt sig, kunde du dog anvende en Timestid af til at skrive til os hjemme. Du troer dog ikke hvor usigelig vi alle glæder os naar de kjere Breve kommer og hvor vi først vende dem, for i Forvejen at glæde os, naar vi see de ere lange. Jeg beder dig, indrette dig saaledes, at du saa tidt du kan skriver til Weyse og et Par Ord til Bruun, og at du saavidt muligt, fortæller G. om hans Land og hans Venner. Ak, du skulde høre hvor han glæder sig i Forvejen til dine Breve, og forestiller sig hvad der kan staae i dem, og ved saa liden Moerskab og Adspredelse som han har, saa er det altid saa tungt, naar en Glæde han har lovet sig, ikke bliver af. Jeg beder dig min kjereste Ludvig! nyt denne Tid, s. 63 (da det i saa mange Henseender staaer i din Magt at gjøre dig endnu kjerere og agtværdigere for ham) til at saae Blomster paa vort daglige Livs Vej, som i Tiden skal vederkvæge os alle tree. — At jeg elsker dig, er saa naturligt, saa umuligt andet. Men hans store Kjerlighed er noget saa usædvanligt, saa skjønt, at du vel maa gjøre dig

nogen Umage for at vedligeholde et Forhold som saa meget ærer Eder begge, som er saa nødvendigt til min Roelighed og Tilfredshed, og du i dine ældre Dage altid vil tænke paa med sand Beroeligelse. — Det er umuligt for mig og vilde være det for en meget bedre Brevskriver end mig, at forklare den usigelige Kjerlighed som følger dig paa alle dine Veje Dag og Nat. Naar du selv engang i Verden faaer et eget Huus, er det ikke muligt at du der kan ventes med mere Glæde. Weyse sidder og spiller saa deiligt, at han er færdig at faae mig til at græde og forstyrrer mig reent i mine Concepter.

Der er een Ting jeg har tænkt paa! Har du ikke Lyst til at gjøre Skuespillerinden Frue Møllers Bekjendtskab? Du veed nok at det er vor forrige Frue Walther! — Du kan let komme i Bekjendtskab med hende som dansk. Tuxen siger at du blot kan gaae til hende og sige at du som hendes Landsmand ikke vilde forlade Stockholm uden at gjøre hende din Opvartning. Dit Navn er hende nok bekjendt, din Fader har været meget forelsked i hende, baade i hans Ungdom, og for 21 Aar siden, da hun var her, og jeg ogsaa saa hende, da var hun endnu baade ung og smuk, hvorvel hun var nogle og fyrretyve Aar. Det vil vist ikke fortryde dig at tale med hende, hun er eller var en Slags Philine, men mere forfinet i den store Verden. Frue Stael-Holstein (Forfatterinde til Corinna) skal ogsaa være i Stockholm. G. vilde gjerne gjøre dig bekjendt med hende, han veed blot ikke ret, hvordan han skal bære sig ad dermed.

Baade G. og jeg har faaet to kjere, elskværdige Breve fra den gode Grev Gyllenborg. Du skulde bare læse med hvilken kjerlig Interesse han taler om dig. Han er langt fra at synes at du gjør en daarlig Figur i Selskab, som du siger. Det skal du heller ikke indbilde dig, min gode Ludvig. Naar man kjeder sig, gjør man altid i sine egne Tanker en daarlig Figur, men naar du moerer dig, er du vist ret frie og artig. s. 64— Jeg beder dig min bedste Dreng, at du vil gribe enhver Leilighed til at vise din Hengivenhed for Grev G. ved alle mulige smaae Opmærksomheder. Det er G.s bedste Ven ögen ærlig, rigtig god Mand. og hans kjerlige Yttringer om dig, har reent indtaget mit Hjerte for ham. Jeg beder dig aldrig glemme at hilse ham fra mig, og sige ham, naar Leilighed gives, at han er mig kjerere end han selv veed, og at een af mine største Lyksaligheder skulde være at see ham igjen. — Jeg er saa glad for at han synes saa godt om dig. Kjereste Ludvig! bevar stedse det Udtryk af reene Sæder og blomstrende Sundhed, som gjør dig behagelig for enhver der seer dig, og udgjør din Moders Glæde. Tænk dig altid at jeg seer dig, som du i dit kjere Brev siger. Lev vel min egen Dreng! min bedste Ludvig! vær glad, moer dig, nyd dit unge Liv paa den ædleste og skønneste Maade men længes dog altid lidt efter din lille Moder.

For Guds Skyld, lov mig at du ikke ligger og læser i Sengen ved Lys om Aftenen.

s. 64

Stockholmd. 27de Oktober 1812.

Kjereste Moder!

Mellem de Breve, som ligge i denne Convolut, er et til Bolette, som jeg beder Dig om at levere hende, helst paa hendes Geburtsdaer, eller hvis det ikke kan skee. ifald Brevet skulde komme for seent, dog saa snart det kommer. Gustav og Doktor Myreen reiste i Løverdags. Det gjorde mig ganske ondt at sige dem farvel. Imidlertid er jeg nu ganske fornøiet med at være bleven af med dem. thi nu har jeg det ret net og bekvemt, siden jeg er aliene. Det første jeg gjorde, da de var reist, var at rydde op i Værelserne efter dem, for at faae det nogenlunde ordentligt. Nu er her saa reent og pænt, at det er en Lyst; jeg har 2 Værelser for mig selv, og det ene er temmelig stort. Udsigten er til Gaarden, men da der er Stakitport ud til Gaden, saa seer jeg Ridderholms-kirken lige for mine Vinduer og saa nær, som 2 Gange tværs over Amaliegaden, i det høieste. Dette Naboskab er just ikke meget behageligt, thi der spøger fælt om Natten. Dette er s. 65 ganske begribeligt thi det er den ældste Kirke i Stockholm, og næsten ligesaa fuld af kongelige Begravelser, som Roeskilde Domkirke. Her ligge Gustav Adolph, Carl den XII, Torstenson og mange flere. Alle kongelige og fornemme Lüg skal i det mindste bisættes her, inden de begravnes. Om Natten hører man undertiden Klokkerne at ringe inden i Kirken, uden at man veed nogen Aarsag. Saaledes fortæller man, jeg har endnu ikke hørt noget dertil, og ønsker det heller ikke. Af offentlige Monumenter er især Gustav den 3dies Statue udført efter en net og simpel Idee; den staaer just paa det Sted, hvor Kongen steeg i Land, da han kom hjem fra den finske Krig og bragte Freden med sig. Med den ene Haand støtter han sig paa et Roer, og holder tillige en Laurbærkrands, som slynger sig omkring Roeret. I den anden Haand har han en Oliegreen, og holder den fremad i Veiret, som om han præsenterede den for Staden. Inscriptionen er ogsaa passende. Den lyder: At Konung Gustav III, Lagstiftare, Segervinnare, Fredens Atterställare.

I Gaar kjørte jeg med Greven og Grevinden ud til Ulrichsdal. Paa Veien havde jeg en haard Debat, hvori det endelig lykkedes mig at faae Greven overtalt til at gaae ind i Amaranthen. Paa Løverdag 8 Dage bliver der nok Reception for os alle tre. Grevindens Søstre kan jeg ikke rose nok. Gustava er især min Favorit. Hun er maaskee den mindst smukke af alle Søstrene; jeg bør troe det, siden jeg syntes det i Førstningen. Naar hun nu forekommer mig smukkere end de andre, saa er det vel, fordi jeg ikke længer seer hende med upartiske Øine, thi hun maae indtage enhver ved sit muntre og lette Væsen, sin Vittighed og Naivetet. — Naar jeg nu kommer hjem, saa er jeg en heel Bostonspiller; thi hver Aften spiller jeg Boston, baade her og hos Præsidentens, med Sundbeck, Grevinden, Gustava og Eva. Den sidste er især ret passioneret derfor. \ ' Jeg

har allerede gjort store Fremskridt ; især er jeg en tapper Karl i petite misere; jeg har spillet adskillige, uden at tabe en eneste. Hvorledes gaaer det nu hjemme? Jeg haaber, at Du har været frisk, siden jeg reiste. Hold Dig kun mine Formaninger efterrettelige, og gaae ikke aliene paa Gaden. Hold dig varm ved Dine kjære Ildbraser, saa varm, som vi holde os her; mere behøver jeg ikke at s. 66ønske, thi her er Ildbraser hele Dagen i alle Kakkelovne. — Lev ret vel, min bedste Moder, og skriv snart et udførligt Brev til Din

J. L. H.

Lad mig vide, hvad Dage og paa hvad Tid mine Breve komme til Kjøbenhavn, eller, rettere sagt, naar de blive Gyllembourg tilbragte; thi det moerer mig at vide det.

s. 66

Kjøbenhavnd. 27de Octbr. 1812.

Qui change ses dessins decouvre sa foiblesse, siger Ordsproget. Nu vil jeg ønske at Du ved at blive længre i Stockholm, ikke gaaet glip af at træffe Paykulis paa Walox Sæbye. Som Du aldeles ikke ladet os vide hvorhen Du vil have Dine Breve adresserede, sender jeg dette paa Stockholm. — Jeg suponerer at Du vel med Sundbeck aftalet hvorledes med dem skal forholdes. Du har vel været hos Grev Baudissin ¹⁾, oag-tedt Du ej nævner derom. Men Dit sidste var saa lidt Indholdsrigt, at vi herudi som i alt andet ikke med Tankerne kunne have den Fornøjelse at følgde Dig. — Var god lad mig-vide om Grev Claes Levenhaupt til Claestorp og Grev Gustav Bonde ere i Stockholm, saa skal jeg sende Dig Breve til Dem, tillige om Grev Bonde er Öfverste Kammerjunker eller Kammerherre. Fred. Gyllenb. torde kunne oplyse Digsaa vel om det ene som det andet. — — —

s. 66

Kjøbenhavnd. 30te Oct. 1812.

— — — Weyse var i Aftes ellers i ondt Humeur. Han havde nyelig seet sin gamle Inclinations Portrait, han havde dernæst læst: Bekenntnisse einer schönen Seele og de to Ting havde stemt ham bedrøvelig. Dine Breve gjorde ham veemodig. Din Ungdom, din Lyksalighed ved din første Indtrædelse i Verden, bragte ham paa Tanker at Verden var forbi for ham osv. som du nok selv veed. Han gik herind medens vi andre sad ved Theebordet, og spillede Een Sjelen s. 67ud af Livet : to hele Timer, troer jeg. Jeg gik ind til ham og sad længe herinde og snakkede med ham, men det lykkedes mig kun maadeligt at opmuntre ham. — —

Hvor dog den Scene af Marie Stuart har forekommet mig græsselig, og interesseret mig ubegribelig. Er denne Frue Schütz ikke Frue Händel, som Øhlenschläger har gjort et Vers til? — Hvor jeg ogsaa gjerne vilde see det! og Frue Staël! — og Amaranthen! og kort sagt, hvor jeg gjerne ogsaa vilde til Stockholm! Jeg har faaet saadan en Lyst dertil af dine Beskrivelser derover. Naar dine Breve ere komne saa er jeg overgIVEN den hele Aften. Onsdag og Søndag ere nu mine bedste Dage. Ogsaa Fredagen er god, saa begynder en nye Uge siden din Afreise. I Dag er det fire Uger, siden du reiste. Næste Fredag er den halve Tid forbi. Gud skee Lov! Gud bevare dig min egen Ludvig! og føre dig vel og glad tilbage til din stakkels længselsfulde Moder.

s. 67

Copenhagend. 30. Okbr. 1812.

Deinen Brief (!!!) vom 23 h. m. habe ich gestern Abend erhalten, und mit Vergnügen Deiner Mutter und Gyllembourg vorgelesen. In Betracht Deines im exam. art. für den deutschen Styl erhaltenen Charakters kann ich indessen nicht umhin, mich unmasgeblich ein wenig zu verwundern. Wie soll ich mir doch die vielen Fehler erklären? Z. B. Antwort an den Brief; das Butter; Du muss; ich will Dich erzählen & & &. Entweder heisst es hier: memoria Johannis Ludovici Heimontis est labilis; zu deutch: J. L. H. hat ein gar kurzes memoria; oder besagter J. L. H. hat die examinations-deputation bestochen. Vor der Blancowelt ist übrigens Deine Ehre gerettet, indem ich beym Vorlesen alle Fehler sorgfältig corrigirt habe. Ein Paar ganz incorrigible Stellen habe ich doch auslassen müssen, ja nach reiferer Ueberlegung, dieselben heute, als gar zu arg den Brief verunstaltend, mit einer feinen Scheere gar säuberlich ausgeschnitten, so dass Dein Brief jezt folgendermassen sich präsentirt :

s. 68wornach sich in Zukunft zu achten und vor Schaden zu hüten. Gestern Abend dachte ich vor Melancholie zu sterben, und das war Deine Schuld. Als nernlich Deine Mutter Deine beyden, lauter Freude und Wonne athmenden Briefe an sie und G. vorlas, und ich mit Theilnahme zuhörte, wie Du Deiner Jugend und des Lebens fröhlich geniessest, da trat plötzlic, als herber Kontrast, meine eigne freudenleere Jugend in dürrer Naktheit vor mich hin, und zeigte mir prophetisch den noch zu durchwandelnden Theil meiner Lebensbahn als eine öde Wüste. Was habe ich noch vom Leben zu erwarten? sagte ich zu mir selbst, den Gegenstand meiner heissesten Sehnsucht, ein liebendes und geliebtes Wesen, werde ich nimmer finden. Ich nahe mich dem Herbste meines Lebens und weiss nichts von einer Blüthenzeit. Vor 11 Jahren träumte ich mich einen Augenblick glücklich: mit der ganzen Kraft der ersten und einzigen Liebe umfasste mein Herz — eine

Unwürdige. Sie riss sich los, und mein ganzes Wesen war für immer zerstört. Nun wandele ich forthin einsam auf kalter freudenloser Bahn, gleich dem blassen Monde. Von widerstrebenden Kräften fortgestossen, treibe ich mich ewig im Kreise umher und suche vergebens Ruhe; nur die Vernichtung wird mich dahin führen. Was kümmert es mich ob die Welt meines erborgten Glanzes sich freue: ich bin ein dunkler Körper, mein Feuer ist erloschen, und nichts übrig, als Spuren der Zerstörung, welchen nur selten ein Blümchen entkeimt. —

Siehe mein Freund! so sahe es gestern in meinem Gemüthe aus. und weder das Fantasiren auf dem Fortepiano, noch Deiner Mutter liebeiches Zureden vermochte mich auf-zuheitern. Heute ist alles anders, und in meinem ganzen Gesichte, welches ich dem Schreibepulte gegenüber im Spiegel erblicke, ist nicht eine mismütige Falte. Uebrigens muss ich Dir im Vertrauen entdecken, dass ich vor ein Paar Tagen bey s. 69Stub unvermuthet zu Gesichte bekam — das von Juel sehr ähnlich gemahlte Portrait der gewesenen Dame meines Herzens. Es machte einen sonderbaren Eindruck auf mich: ich hatte (kannst Du Dir das vorstellen?) ihr Gesicht ganz vergessen. Ich betrachtete es lange und aufmerksam, und wunderte mich, dass dieses Gesicht mir vor Jahren so unaussprechlich interessant gewesen war. Hm! jezt würde ich mich nicht darin verlieben, sagte ich, und ging ganz kalt davon. So sind wir Menschen. Heute wollen wir uns um den Besiz eines Gegenstandes erschiessen und ersäufen — und morgen sind sie uns gleichgültig. Ich habe in diesen Tagen mit grossem Interesse zum erstenmale Göthes Bekenntnisse einer schönen Seele gelesen, bisher hat mich immer ich weisz nicht welch ein Vorurtheil davon abgehalten. Was ist doch Göthe für ein herrlicher Dichter! welch eine vortrefliche Charakterschilderung, wie wahr und weiblich. Eine einzige Stelle darin hat mich gestossen : die, wo sie von den liederlichen Mannspersonen spricht. Das reimt sich, däucht mir, nicht mit der übrigen so grossen Delicatesse ihres Charakters. Doch wie hast Du jezt Zeit an Göthe zu denken? Tag und Nacht singest und sagest Du wohl: Langt meer end Göth' er Schlegel værd. Ist dies wirklich der Fall, so beneide ich Dich nicht darum; einem jeden das seine. Sonst lese ich mit Deiner Mutter jezt den Morgante maggiore und ergöze mich nicht wenig an der possirlichen und naiven Zusammenstellung des Religiösen und Burlesken. Und ich habe gelesen das Geburtstagsstück der Königin: Cendrillon (blaaa—) Welch fantasieloses, plattes, nichtsnuziges Zeug. Es hat wie ich höre grosz Glük gemacht. Nun ja, das war von unserm erleuchteten Geschmake zu erwarten. Von der Ausführung von Stærkodder, von Kruses Briefe, von dem Abendbesuche der Familie Herz cæteris paribus wird Deine Mutter Dir wohl erzählen. Und so wäre denn abermals ein Brieflein vollendet, mit welchem sich Dir für diesesmal empfiehlt

Dein
C. E. F. Weyse.

N. S. Ich schreibe Dir deutsch, weil es mich genirt dänisch zu schreiben, aber schreibe Du nur hübsch dänisch. Du kommst mir sonst ganz fremde vor. Gott befohlen.

s. 70Postscriptum secundum. Mit der Amaranthen Gesellschaft wird es Ew. Exellenz denk ich gehen, wie Molière weissagt : ne dis pas quelle est amaranthe, dis plus tot quelle est de ma rente und Du (wirst) wieder zurückkommen, arm wie eine Kirchenraze. Gott verhüt's.

s. 70

Kjøbenh.d. 3. Nov. 1812.

---Jeg begriper nok at Dit nye Boston Spil moerer Dig; men det var jo imod vores Aftale. Det er en ærlig Sag at ikke kunde Spele Kort, og med de Ord at man ikke kan spille, og at man givet sit Løfte at ikke lære spille, er man fri fra alla vidare Indbydelser. Vanskeligere bliver altid at undgaae at spille naar man ikke vil! spille, siden man har sett at Du spillet paa et Sted. Og Du veed selv bedst at til Spilebordet bliver Din Gassa aldeles utilstrækkelig. Verldens Gang er saadan at man maae ibland nægte sig En eller Anden Fornøjelse for at undgaae større Ubehagligheder. Jeg stolede paa Dit Løvte at ikke tage Kort i Haand; jeg tog det af Dig, eftersom jeg nock foresaae at Fristelsen skulde komme. Nu veed jeg ikke hvorledes Du bedre kan hjelpe det allerede gjorde, end at naar man byder Dig Kort paa fremmede Sted, Du siger at Du er Nybegynnere og blott lært for at være 4de Mand i Strockircks Familliecercle, at Du altsaa kuns speler Lavt (angiver da hvor højt du hos Strockircks plejer spille, som jeg förmoder lærer være særdeles lavt) og at Du i det mindste ikke afviger fra denne Regel. — — — Hils alle mine gamle Bekjendte som Du finder interessere sig at faae mine Hilsener. Jeg omfavner Dig rett hjerteligen. Din Dig evigt

Hengivne Ven
Carl Fredrik.

Faaer Du dette paa Valox Sæbye, saa kan jeg ikke slutte dette Brev uden at be Dig sige mange vakre Ting til Fru Paykull og Anne Charlotte samt Gustave; til Anne Charlotte dog lidet Extra. Hils Paykull selv ogsaa Broderligen.

s. 71

Stockholmden 3die Novbr. 1812.

Kjereste Moder.

Endskjøndt jeg ikke har noget interessant at berette Dig saa vil jeg dog ikke lade Leiligheden gaae forbi, især siden Anne Charlotte har skrevet til Grevinde Taube, at jeg ikke maae lade nogen Postdag gaae ubenyttet bort uden at skrive. Brevene af 16de Oktober fik jeg tilsendt fra Valloxsæbye, og paa samme Dag fik jeg under Sundbecks Couvert de Breve hvoraf jeg seer at Du og Gyllembourg have slaaet sig til Roe, siden de fik mit Brev fra Stockholm. Da Du slet ikke taler om Brevet fra Strømsberg men jeg af Weyses Brev seer, at det er ankommet; saa formoder jeg at Du har besvaret det i et andet Brev, som er gaaet til Valloxsæbye, og som jeg formodentlig maae faae i Aften eller i Morgen, thi jeg har skrevet til Paykull, og bedet ham sende mig hvad Breve der maatte komme til mig under hans Adresse. Jeg glæder mig som et Barn til hvergang jeg venter Brev. — Grev Taube er endnu ikke reist til Sæbyholm, og kan ikke heller, thi Veiret er saa slet, at man neppe kan gaae uden for Døren. Det har i 8 Dage regnet i eet væk, hvilket, efter alle Svenskes Udsigende, er noget ganske nyt her til Lands. For mig er det slet ikke usædvanligt. Jeg troer at sidde midt i Kbhvn. Mit Liv er i det hele temmelig liigt med mit foregaaende. Jeg kommer ikke meget mere ud end i Kjøbenhavn; thi det at jeg daglig seer den Strokirsche Familie, regner jeg ikke for noget; dem sammenligner jeg med vore daglige Fremmede. Jeg har gjort Excellencen Gyllenborg min Opvartning, spiist hos ham, og atter gjort ham en Visit. I Kjøbenhavn vilde jeg have gjort Rosenkrantz min Opvartning, spiist hos ham og gjort ham en Taksigelses-Visit. Paa Operaen har jeg været 2 Gange; det vilde jeg vel ogsaa have været i Kbhavn. Her har jeg hver Dag gaaet omkring for at besee Stadens Mærkværdigheder, i Kbhavn derimod gaaer jeg hver Dag paa Hospitalet. I Kbhavn tilbringer jeg en stor Deel af Dagen med Læsning; det samme gjør jeg her, thi jeg sidder og studerer hele den nyere og tildeels ogsaa ældre svenske skjønne Literatur. Kort sagt, jeg lever nu ligesom s. 72 før, naar jeg undtager, at jeg oftere seer Selskab her hjemme, og at jeg i det hele ikke har det saa moersomt som før. Aarsagen dertil er, at jeg endnu ikke har kündigt faae alle mine Breve afleverede. Kammerherre Silfwerstolpe har jeg bragt sit Brev, da jeg var paa Ulriksdal. Nu er Enkedronningen og han ogsaa kommen herind. Jeg var hos ham i Gaar, men han havde saa travlt, at han maatte bede mig komme en anden Gang igjen. Oberstlieutenant Ian David Silfwerstolpe har jeg leveret sit Brev, og skal gaae til ham en at Dagene. Kammerherre Fredrik Silfwerstolpe er ikke i Staden. De andre to skal jeg søge, naar jeg kan faae Grev Taube med mig for at vise mig Veien, thi Expeditionsssekre-teren kan jeg ikke altid ulejlige. Til Major Schürer gaaer jeg da med det samme. Hos Prof. Schwarz har jeg været; det er en underlig tør Pind; han seer saa pedantisk ud. At jeg ikke oftere har været paa Comedie er min egen Feil men det kom sig af det, at jeg kjedede mig den første Gang over Nonnerne. 1 Gaar derimod moerede jeg mig over Tryllefløjten, og nu skal jeg gaae der oftere. Gud veed, hvorledes det skal gaae med Amaranthen. Jeg vil ikke gaae derhen, førend Grevinden eller Frøknerne komme der, for ikke at være allene, og de opsætte det fra den ene Gang til den anden. Vente de for længe, saa gaaer jeg slet ikke derind. I Morgen skal jeg gjøre Schlegels Bekjendtskab; dertil glæder jeg mig ret meget, skjønt jeg tillige er noget frygtsom. Grev Baudissin vil følge mig derhen og præsentere mig for ham. Gud veed, med hvad Øjne han vil betragte mig Stakkel! Hils Gyllembourg og tak ham ret meget for hans Breve. Jeg skal med næste Post besvare dem. I Dag faaer jeg ikke Tid. Hos Kjøbmand Wilcke har jeg ogsaa været med Brevet fra Wulff. Tak Hans for hans Underretninger om Examen, jeg haaber, at han fortsætter dem. Det gjør mig ondt at hans Broder skal være en saa steinerner Gast. Imidlertid kan vel den haarde Materie i Moders og Gyllembourgs Drivhuus, under Weyses flittige Paapasning lidt efter lidt opløse sig, saa at han faaer et mildere Udseende. — Lev ret vel og tænk paa din hengivne Søn

J. L. H.

Siig Aminhoff, at jeg har bragt hans Brev til Frøken s. 73 Wachenfeldt, og vær saa god at bede G. om at besørge det indlagte Brev til min Fader.

s. 73

Kjøbenhavnd. 5te Nov. 1812.

Medens de andre (Bruun, Weyse og G.) spille Boston, inde i Spisestuen, sidder jeg her og skriver et Par Ord til dig min egen Ludvig! langt bliver det ikke, thi det er allerede silde. Anthony gaaer og dækker Theebordet. Om Dagen har jeg nu kun lidt Tid, for min store Flittigheds Skyld med mine Juleklap. og i Morgen faaer jeg slet ikke Tid, da det er min Dag at jeg skal læse med den lille Bolette. — Jeg fik nu nyelig et Par Linier fra dig, og Weyse fik Brev, hvorover han blev overmaade glad. Jeg er ret i et melankolsk Humeur i Aften! Jeg længes saa inderlig efter dig! Jeg synes det er mig umuligt at leve længer uden dig. Det eeneste der skal hjælpe mig er Haab om, at du skal komme hjem til den Tid jeg har tænkt. Men jeg veed ikke! — jeg er saa bange at du ikke kommer til din Geburtsdag, og jeg synes at jeg ikke kan vente længer. — Paa Mandag, da det er min Fødselsdag, vil jeg endelig ikke have andet end vort daglige Theevand. Jeg vil ingen Gilde have i Huset førend du kommer igjen. Jeg sætter al Glædskaab op, til den lykkelige Dag, da du kom til Verden. Ak! er det dig muligt, saa lad mig ikke have glædet mig forgjæves til, at du kommer til den Dag og siig mig med næste Post at du vil det, saa beroliger du mig. Tænk dog paa hvor jeg har længtes, hvor jeg bestandig længes! Hvad er dog den Godhed de andre har for dig, mod din stakkels Moders inderlige Kjerlighed? Hvor elskværdige de end kan være, de seer dog ikke din Elskværdighed saadan som jeg, de leve dog ikke i dig, som jeg. Gode Ludvig! du veed ikke hvor vi savne dig. — Jeg kan ordentlig komme til at græde naar jeg blot

tænker paa at vi kunde komme til at leve en eensom Jul uden dig. Saa vilde vi slet ingen Juleaften holde, og dette Huus, som i de glade Juledage pleier at gjenlyde af festlig Glæde, vilde være mørkt og stille. Gjør os dog ikke den Sorg! Lad ingen overtale dig dertil! vi ere dig dog nærmest! — Du vil i Tiden med Glæde tænke paa s. 74 at du har gjort os dette lille Offer. Ønsker du dig ikke undertiden hjem til os? Vil du være bedrøvet naar du skal hjem til os igjen? — Jeg bliver selv ganske bedrøvet naar jeg tænker det. — Gjør mig den Glæde og siig mig naar du kommer, at jeg kan fornøje mig i Forvejen til din Ankomst.

Det glæder mig at du kan spille Boston. Det er godt for mig naar du kommer hjem, saa kan jeg slippe for at være tredje og fjerde Mand. Men min bedste Ludvig! Vogt dig for at spille i fremmede Selskaber, især høje Spil. Tænk hvor slemt det var, om du engang sad og tabte din hele lille Capital.

Tænk kjerligt paa Din Moder.

C. E. F. Weyse i hans 28de Aar.

s. 74

Copenhagend. 6. Novbr. 1812.

Mein lieber Ludewig!

Ich bin heute früher als gewöhnlich aufgestanden (es ist kaum 7 Uhr) um es doch ja nicht zu versäumen, dir recht innig für deinen lieben, herzlichen Brief zu danken, womit Du auf die erfreulichste Weise mich überrascht hast. In der That s. 75 überrascht: denn (Du magst es mir verzeihen) einer solchen Wärme habe ich Dein Herz nicht fähig gehalten. Solche herzliche Worte erquickten die ermattete Seele, wie ein warmer Regen das dürre Land, und schnell entsprieszt dem verbrannten Boden das schönste Grün. Hat Dein Aufenthalt in Schweden so Dein Herz erwärmt, so sey er mir gesegnet, wenn er auch (wie ich jezt fast vermüthe) länger dauern sollte, als wir bisher geglaubt haben. Bist Du aber, wie Deine Mutter behauptet, von jeher im Grunde des Herzens so warm und gefühlvoll gewesen und hast nur aus einer sonderbaren Art von Zurückhaltung nicht viel davon geäußert: o so lege sie ab diese Zurückhaltung, verbirg eine so schöne Flamme nicht unter dem Scheffel, sondern lasz sie Deinen Freunden zur Freude hell leuchten und wärmen. Die Flamme der Liebe ist es ja, welche einzig dieses Thal der Nacht und des Todes erhellt und uns die Aussicht in ein andres schöneres Land eröffnet, wo sie ewig in herrlicherem Glanze strahlt. Sie ist es welche beide Welten verbindet; in ihr entfaltet, als in ihrem Elemente, Psyche freudig die Schwingen und denkt mit Entzücken der schöneren Heimat. Ohne sie stehen die Menschen kalt und todt neben einander, wie die Marmorbilder im Saale des Künstlers; keines weisz von dem andern, keines kümmert sich um das andre. Wer mit einem Herzen voll Sehnsucht unter diesen Gestalten umherwandelt und ihnen verlangend die Arme entgegenstreckt, o der trifft, wohin er sich wendet, nur auf den kalten harten Stein, ohne Hoffnung das Wunder des Pygmalion erneuert zu sehen. Dies ist mit mir bis jezt so ziemlich der Fall gewesen, und ich bin darüber fast selber zum Steine geworden. Heute, dies sey Dir zum Troste gesagt, ist der Stein indessen ziemlich weich und warm und nur heitern Eindrücken empfänglich. In solchen Augenblicken bin ich sehr geneigt, mich selbst der Undankbarkeit gegen das Schicksal und gegen die wenigen Menschen anzuklagen, welche unter den ungleichartigsten Umständen sich beständig als meine wahren Freunde gezeigt haben. Unter diesen steht Deine Mutter oben an, und ihre Freundschaft gegen mich, und die Geduld und Gutmütigkeit, womit sie oft den Ausbrüchen meiner üblen Laune begegnet, kann ich ihr in der That nie vergelten. Ich bin ihr aber auch in s. 76 Wahrheit von ganzem Herzen ergeben, und wenn ich üble Laune gegen sie äussere, so geschieht es in der That nicht aus bösem Herzen, sondern aus Kränklichkeit. Schlimm genug, dasz der Herr von dem Diener, der Geist von dem Körper sich so oft schmälisch musz beherrschen lassen. Gestern hat Guldbrand nach einer langen Unterredung mit ihm über meine mannigfaltigen Krankheitssymptome mir den leidigen Trost gegeben: ich sey hysterisch und mir Gastartropfen verschrieben. Men Herre Gud, sagte ich, als ich das Recept ansah, jeg har jo ikke Modersyge! — Du har Fadersyge, sagte er ganz gelassen, und ich verstummte vor Erstaunen diesen von mir erfundnen Kriegs aus seinem Munde zu hören. Darauf zog er aus seinem Repositorio ein Buch hervor: über die Krankheiten der Gelehrten, welches er mir zum Durchlesen empfahl. Kaum hatte ich indessen ihm einen, das Epitheton des Gelehrten bescheiden ablehnenden, und für das Buch meine Dankbarkeit bezeugenden Bükling dargebracht, so nahm er das unter dem Vorwande mir wieder weg, er halte es doch für das beste, dass ich das Buch nicht läse; er wolle es statt meiner thun und mich von dem Erfolg des nähern unterrichten. Aus natürlicher Antipathie wider das mir verordnete Mittel, habe ich das Rezept bis jezt noch nicht machen lassen. Ich befinde mich aber auch seit der Unterredung mit G. (vielleicht aus Furcht vor den Tropfen) vollkommen wohl und habe diese Nacht geschlafen wie ein Raz. Vor einigen Nächten träumte mir einmal wieder, zum erstenmale seit langer Zeit, ich flöge. Es ist eine der seeligsten Empfindungen die ich kenne. In horizontaler Richtung mit dem Gesichte aufwärts schwebte ich dann leicht wie eine Feder, ungefähr 3 Ellen hoch über den Boden dahin, wobei ich mir oft wiederholte: diesesmahl träumst Du nicht, sondern fliegst wirklich. So flog ich ziemlich lange in einem groszen Garten umher, und als ich endlich, um über einen groszen Misthaufen wegzufiegen, mich mit einiger Anstrengung etwas höher als bisher erhob, sagte ein nicht weit davon stehender Gartenarbeiter verwundert zu seinem Kameraden: nei see til den Spillemand, hvad han kan flyve! Darüber kam ich ins Lachen und erwachte, hing aber noch lange dem angenehmen Eindrücke nach, den das Gefühl

des Fliegens auf mich gemacht s. 77 hatte und wünschte einmal so der Welt entschweben zu können. Siehe, mein Freund, so sorgt der gütige Morpheus bisweilen für meine Unterhaltung; im Wachen muss ich selber dafür sorgen und da wandle ich denn oft mit der zärtlichen Langenweile Hand in Hand. Wenn die Bücher mir zuwider sind, die Musik mir verhaszt ist und ich die Menschen nicht ausstehn kann : was soll ich dann thun ? „Du sollst dich Casorti gehn.“ Sehr wohl mein Freund! Da bin ich vorigen Sonntag gewesen, habe recht von Herzen gelacht und mich doch nur sehr wenig amüsirt. Der Verabredung gemäsz, begab ich mich nemlich nach geendigtem Gottesdienst zu Carl Hyllested und nach glücklich eingenommenem Kaffe marschirten wir den weiten Weg zum Thore hinaus. Aber das war eine Pferdetour! Es fiel ein feiner Staubregen, der uns ziemlich durchnässte, weil wir aus Schamhaftigkeit nicht die einzigen seyn mochten, die mit aufgespanntem Parapluuy einhergingen. Der Weg war so schlüpfrig, dass wir bei jedem Schritte vorwärts immer einen halben Schritt wieder zurückglitten. Uns begegneten unzählige Menschen in dunkelblau und schwarz gekleidet mit gelbkragichten Stiefeln, o horreur! Gleich den Verdammten gingen wir in einem ewigen Dampfe von abscheulichem Tabak; dazu kam noch ein unerträglicher Fleischgeruch, von den vielen geöffneten und mit Fleisch reichlich behangenen Thorwegen. Eine grosze Heerde Ochsen drohte uns über den Haufen zu stoszen, stinkende Schweine umgrunzten uns, die Hunde bellten und bissen sich, ein Junge mit einem Kalbe auf dem Naken hätte mich auf ein Haar umgerannt: kurz es war ein verdrieszlicher Weg. Ermüdet und ermattet kamen wir endlich an, und nach einem artigen Gedränge bekamen wir mit genauer Noth Plätze auf der hintersten Bank. Hier mussten wir ziemlich lange harren ehe der Vorhang sich hob und hatten Zeit genug allerley Betrachtungen darüber anzustellen was wohl unser Schicksal seyn würde, wenn das Seil reizen und der durch dasselbe stark angespannte Balken mit Gewalt zurückspringen sollte. Es ging indessen alles glücklich ab, das Personale vollbrachte alles mit der gewohnten Geschiklichkeit und wurde gewaltig applaudirt. Mir machten alle diese schon oft gesehenen Künste nur sehr wenig Vergnügen und ich wünschte s. 78 von Herzen das ganze Wesen lieber im Wilhelm Meister zu lesen als hier mit anzusehn. Ich wäre auch gewiss davon gegangen hätte Casorti mit seinem wahrhaft komischen Talent mich nicht festgehalten. Die Pantomime war Arlequin chef des batteurs en grange protégé par l'amour en triomphe. Ich erzähle Dir nichts von dem Inhalte, um dich nicht des Vergnügens der Überraschung zu berauben, wenn Du sie einmal selbst sehen solltest. Nach 9 kamen wir zu Hause, assen Gänsebraten und Æblegrød, und ich büszte Tags darauf diese Lust wie gewöhnlich mit schrecklicher Migraine, welche ich wie gewöhnlich durch Digestivpulver und Kampher vertrieb, ohne welche ich es so gern einmal erleben möchte mich zu nennen

Dein
fortwährend vollkommen gesunder und heiterer Freund
C. E. F. Weyse.

N. S. Fahre nur fort mir deutsch zu schreiben: ich weisz nichts mehr von Grammatik.

Brevdue *).

s. 78

Stockholm 9de Novbr. 1812.

Lille Brev! forstaae mit Ord,
Far ei vild blandt tusind Veie,
See, hvad jeg dig anbetroer,
Hvilken Skat din Favn mon eie!
Over Bjerg og Dal du maae
Til mit kjære Hjem dig svinge,
Derpaa til min Moder bringe
Disse gyldne Ørenringe,
Som du vel maae passe paa.

Træd min Moder ganske nær,
Hils fra mig saa mange Gange;
Siig, jeg sidder ene her,
Og de Aftner er saa lange.
I den dunkle Aftenstund
s. 79 Hjertet tidt af Længsel banker,
Og hensjunken dybt i Tanker,
Mine Tanker gjerne vanker
Hjemme ved det sølvblaae Sund.

Kommer saa den mørke Nat,
om de klare Stjerner følge;
Og jeg seer dem hæves brat
Op af Østerhavets Bølge,
Tænker jeg: Ak! var jeg der,

Hvor de elskte Bølger blaane,
Hvoraf Stjérner, Sol og Maane
Dobbelt Glands og Klarhed laane!
Ak! om jeg var eder nær!

Nu min Moders Blik maaskee
Stirrer paa den lyse Himmel,
Kan den samme Stjerne see
Paa den samme Stjernevrimmel.
Hvad der skilt ved Jord og Hav
Ligger i det dunkle Fjerne,
Samler nu den milde Stjerne.
Samler vore Blikke gjerne
Over Jord og mørken Grav.

Hver en Fødselsdag, som svandt,
Var jeg altid før tilstede.
Gav vel og engang iblandt
Ringe Skjerv til hendes Glæde.
Ak! jeg kommer ei iaar,
Seer nu ei de mange Kjære,
Som om hende samled ere,
Smukke Gaver at forære!
Af sin Søn hun Intet faaer!

Derfor sender jeg nu dig,
Lille Brev. for mig du tale :
Du maa gjælde smukt for mig,
Og mit Savn, min Længsel male.
See, at ikke feil du gaaer;
Om du vildsom blive skulde.
Søg da blot den gode, hulde,
Ømme Moder, længselfulde,
Som din Ringhed ei forsmaaer.

s. 79

Stockholmd. 6te Novb. 1812.

I Gaar, kjære Moder, fik jeg da endelig det Brev, hvori Du besvarer mit Brev fra Strømsberg. Molbech der har s. 80 været paa Valloxsæby, bragte det hjem til mig, just paa samme Tid, som jeg var hos ham for at tale med ham en Gang inden han reiste. Følgelig traf hverken jeg ham, eller han mig. I Gaar reiste han til Kjøbenhavn. Det har ret glædet mig endelig at have faaet to Breve, som indeholde Svar paa mine egne; thi hidindtil har vor Correspondance været altfor besynderlig, næsten som en Samtale mellem to Døve, hvoraf hver fortæller sin Historie, uden at den ene hører hvad den anden siger. Jeg begriber ikke, hvor jeg kan have faaet den ufortjente Roes for mit Brev. Jeg selv synes meget ilde om mine Breve, og naar jeg, efter at have skrevet dem, læser dem igjennem, ønsker jeg altid, at jeg kunde lade være at sende dem bort, saa flau og daarlige forekomme de mig. Brevene fra Kjøbenhavn derimod interessere mig uendeligt, og jeg læser dem altid flere Gange igjennem for ret at nyde dem. Jeg finder i Dine Breve nogle Yttringer af at Du frygter for at Fortællingen om Dine mange kjærlige Angester. Projekter og Overtroe skulde kiede mig, men vær forsikkert om, at hvis noget moerer og ret glæder og rører mig, da er det Tanken om at være saa afholdt og savnet, og enhver nye Bekræftelse derpaa er mig en nye Kilde til Fornøjelse. Naar jeg længe har ærgret mig over at see de affecterede og overspændte Ideer og Følelser, som herske i den herværende nyere poetiske Skoles usle Efterligninger af Goethe og Schlegel, Saa er det mig ret en sand Vederqvægelse at træffe paa noget, der indeholder Naturlighed og Udbrud af en virkelig poetisk Følelse. Hvad der ret har frapperet mig, er den Idee om hvorledes de Fraværendes Øiekast mødes i Stjernerne; thi den selv samme Tanke er just faldet mig ind, og jeg har ogsaa anvendt den i et lille Vers, som jeg sendte Dig til Din Fødselsdag, og som jeg vil haabe, at Du har faaet. Ainsi les beaux ésprits se rencontrent. Jeg seer deraf, at det er en naturlig Idee, siden andre have havt den samme. — Grev Baudissin faaer jeg med hver Dag kjærere. Han er det eneste interessante Menneske, som jeg endnu har seet. Han har endnu ikke fulgt mig til Schlegel; thi paa den bestemte Dag var Schlegel gaaet ud, saa at der ikke blev noget af. Paa Mandag tænker jeg, at det kan skee. Baudissin har ogsaa gjort mig en Tjeneste ved at tilbyde mig 2 Gange om Ugen, s. 81 hver Onsdag og Fredag, Plads i hans Loge paa Operahuset. I Gaar var jeg paa Concert paa Ridderhuset, Kammerherre Silfverstolpe gav mig en Billet dertil. I Aften er jeg inviteret til Oberstlieutenant Jan David Silfverstolpe. — Forresten har jeg den Ærgrelse, daglig at opdage, at de svenske Damer have meget lidt Cultur og Smag. Ved første Øiekast og saalænge man taler om ligegyldige Ting, troer man, at de ere de mest cultiverede Damer i Verden, saa meget Udvortes besidde de. Man kan sige, at de have søde Manerer og ere grumme angenehme, men indlader

man sig lidt dybere med dem, saa kommer deres Dumhed tilsyn. Imidlertid troede jeg dog, at det blot var en ond Vane til at hænge ved det gamle, end Mangel paa Receptivitet af noget bedre. Især troede jeg, at Frøken Jeanne Strokirck maatte have megen Følelse for det Skjønne, thi hun taler med Henrykkelse om Poesie, kjender alle de ældre svenske Digtere, har selv gjort sig et Udvalg af de smukkeste Digte, hvilke hun egenhændig har afskrevet, og har laant mig en Mængde af svenske Bøger. Jeg tvivlede ikke paa, at hun vist ogsaa vilde have Følelse for et Digt af den nyere Art, hvori der hersker mere Phantasie end i de ældre. Uvis, hvorledes jeg skulde bære mig ad for at skaffe hende noget sligt, traf jeg just en Dag paa Bogladen en lille svensk Bog, hvori der stod en Oversættelse af det smukke danske Digt i Idunna: Kong Valdemars Dotter og Alkørs Søn, De gave hinanden deres Troe udi Løn. Dette syntes mig just at være noget for hende; thi det var dansk Poesie, oversat paa Svensk, saa at Sproget altsaa ikke kunde genere hende. Jeg kjøbte Bogen og laante den til hende. Men da hun havde læst den, loe hun af den, kaldte den en Ammestue-historie, og sagde, at hun ikke kunde begribe, hvorledes jeg kunde rose den. Hun fik naturligvis et stort Partie, thi alle, som havde læst Digtet, var af hendes Mening. Overalt troer jeg vist, at Grev Baudissin har Ret, naar han siger, at der ingensteds i Verden gives saa mange Philistere som her; thi de ere næsten allesammen intet andet. Jeg vil herefter ikke forsøge paa at gjøre flere Omvendelser, siden mit første Forsøg løb saa daarligt af.

Her i Huset er en saa stor Sorg i Dag, thi den lille Sophie er saa syg for Tænder, at det seer betænkeligt ud. 82med hende. Imidlertid vil jeg dog haabe, at hun kommer sig. Grevinden og alle Frøknerne sidde og græde her hele Dagen. Det er vel ikke saa farligt, som de indbilde sig. Med Guds Hjelp gaaer det vel over.

Lev vel, gode Moder, og skriv mig snart til. Hils og tak Bruun for hans Brev, jeg skal med det første besvare det.

Din hengivne Søn
J. L. H.

P. S.

I dette Øieblik fik jeg Dit Brev af 26de Oktober, som jeg nærmere skal besvare. Kun følgende Spørgsmaal vil jeg korteligen gennemgaae.

Spørgsmaal: Hvor kunde Du kjede Dig paa den store Opera?

Svar: Fordi de spillede et kjedsommeligt Stykke.

Spørgsm. Det prægtige Huus og de fremmede Damer vare dog fornøielige.

Svar. Det første havde jeg forestilt mig endnu prægtigere, de sidste kunde jeg ikke see.

Spørgsm. Hvad synes Du om Ridderholmskirken?

Svar. Ret godt.

Spørgsm. — — — Om Kongens Bibliothek?

Svar. Bedre end om Bibliothekaren.

Invectiv. Skam Dig Doven Lars! at komme for silde paa Paraden.

Gjengjeld. Selv Doven Lars! Det var ikke min, men Gustavs Skyld.

Spørgsm. Hvoraf veed Moder alt dette?

Svar. Af Excellencen Gyllenborgs Brev af d. 20de October.

Spørgsm. Har Du læst bravt i de 4 tykke Dele af Stockholms Beskrivelse?

Uagtet jeg ikke vilde have skrevet mere, saa maa jeg dog tilføie følgende :

Det er mig umuligt at skrive vidtløftigt om alt hvad jeg seer. Vilde jeg gjøre det, saa maatte jeg sidde hele Dagen med Pennen i Haanden, kunde altsaa ikke gaae ud, fik saaledes intet at see, og følgelig heller intet at skrive om. Noget maae jeg gjemme til at fortælle om. Vi maae ogsaa have s. 83noget at tale om, naar jeg kommer hjem. Hvad der især interesserede mig, har jeg lidt efter lidt ogsaa skrevet om. Menneskene har jeg skildret nøiagtigt. Om Ridderholms-kirken, Arsenalet, Operaen har jeg skrevet en heel Deel. Om et Bibliothek er ikke meget at fortælle. Veien fra Jønkøping af har jeg kuns havt liden Glæde af, thi Veiret har været saa ubehageligt, at jeg for det meste sad indhyllet i min Chenille, med Hatten trukken ned over Øinene. Imidlertid skal jeg dog i Morgen see at samle mine Bemærkninger og lagttagelser og at skrive en Portion op til næste Gang. — Hils Gyllembourg og siig ham, at Excellencen Gyllenb. har kjørt omkring med mig til

Bancocommissairen samt Majoren Lars Silfverstolpe. Den sidste var ikke hjemme, men jeg leverte Brevet til hans Frue. I det Selskab, hvori jeg skal i Aften, venter jeg at træffe Majoren; jeg skal da spørge ham om Major Schürer. — Doktoren har nu sagt, at den lille Sophie var uden Fare. Grevinden vilde have skrevet i Dag, men er bleven forhindret af den Lilles Sygdom.

S. 83

Stockholmd. 7de Novbr. 1812.

I Gaar, kjæreste Moder, afsendte jeg et Brev, hvori jeg lovede at fortælle lidt om de Ting, jeg har seet saavel paa Reisen, som i Stockholm. Jeg vil ikke opsætte det, men strax begynde derpaa. Paa Reisen saae jeg desværre ikke meget, thi Veiret var saa ubehageligt, at jeg snart sov, snart indhyllede mig i min Kappe for at undgaae Regnen. Vi havde dog af og til nogle klare Dage, hvor jeg kunde nyde Udsigten og de smukke Situationer. Egnenes Skjønhed har især frapperet mig paa to Steder, ved Grenna og ved Norrköping. Disse ere ogsaa de meest bjergige Egne, som jeg er kommen igjennem, thi jeg havde egentlig forestillet mig Bjergene langt større end jeg fandt dem. Imidlertid har jeg dog maattet beundre deres Størrelse paa de anførte to Steder. Grenna selv er en ubetydelig lille Kjøbstad, men som ligger paa et høit Bjerg; paa den ene Side af Bjerget seer man ud over den falske Søe Vettern og den deri liggende Vissensø. En s. 84falsk Søe kan den med Rette kaldes, thi den er yderst farlig at beseile. Om Veiret ogsaa er ganske stille og klart, skal man dog ikke troe dens Tilløkkelser; thi kommer man først lidt ud paa den, saa gaaer der ofte saa store Bølger som i Stormveir, og som krydse hverandre paa en saa forunderlig Maade, at man undertiden skulde troe, der var en Malstrøm. Man skal ikke kunne naae dens Bund, og man troer, at den staaer i Forbindelse med Geneversøen, thi denne skal være lige saa lunefuld. Paa den anden Side af Staden er en stor Strækning af høie, steile og ganske nøgne Klipper; kuns oven-paa ere de bevoxede med Skov, paa Siderne derimod fremvise de nøgne Stene. Paa en af de allerhøieste Klippetinder ligger Ruinerne af et gammelt Slot, Hammershuus, der skal være bygget i Gustav Adolphs Tid. Uagtet at de tilbageblevne Ruiner skal være meget store, saa seer hele Slottet ikke større ud end et Korthuus, naar man betragter det nede fra Veien af, og dog gaaer denne allerede over et Bjerg, der er dobbelt eller tre Gange saa stort som det, hvorpaa Slottet ligger, og mod hvis Fod jeg med en Slags Frygt saae Wettern opskylle sine Bølger. Egnen paa hiin Side Norrköping er endnu interessantere at see. Her kjører man over et Bjerg, der baade i Strækning og Høide er langt større end de ved Grenna. Hele Bjerget er bevoxet med Granskov. Man har 3 svenske Miil ($4\frac{1}{2}$ danske) at kjøre, paa hvilke man ikke seer andet end Himlen og Træerne, undtagen paa Toppen af Bjerget, thi der seer man alle Granerne over Hovedet og nyder den fortræffeligste Udsigt. Kong Carl den 11te har engang holdt Taffel her under aaben Himmel, da han var paa Jagten. Til Erindring herom er hans og hans Gemalindes Navne indhuggede i en fremragende Steen. De kan saaledes være sikker paa at trodse Evigheden, thi Stenen hører ikke til de transportable; men den staaer i Forbindelse med den hele Steenmasse, hvoraf Bjerget bestaaer. — Skoven hedder Kornmåttan. Kun Skade at det behagelige og opløftende Indtryk, som den store Natur her maae indgive enhver Reisende, skal udslettes af det ubehagelige Syn, at see, at man paa en deilig grøn Plads i Form af en Cirkel, omringet af høie Grantræer, har oprettet et afskyeligt Rettersted med Blokke, Steiler og Hjul. Det var mig en fæl Contrast, især s. 85da jeg kunde formode, at det om faae Dage skulde bruges til at aflive en Mordbrænderske, som var paagreben i Egnen og som var dømt til Døden. Imidlertid maae man dog tilstaae, at Stedet er vel valgt, thi det har allerede i Forveien noget rædsomt ved sig. Til Nyköping ankom vi seent om Aftenen og laae om Natten hos den gamle Myreen, som havde inviteret os. Uagtet det var næsten mørkt og temmelig stærkt Regnveir, gik dog Gustav og jeg uden for Staden for at see Ruinerne af et gammelt Slot, hvor en Konge, hvis Navn jeg ikke erindrer i det 10de eller 11te Aarhundrede har indesluttet sine 2 Brødre i et lille Kammer, og derpaa ladet Indgangen tilmure for at sulte dem ihjel, hvilket ogsaa lykkedes. Gustav, som før havde været der, gik just ind med mig i det samme Aflukke, hvor de ulykkelige Brødre havde siddet. Det var en besynderlig romantisk Følelse at gaae saa ganske aliene paa den gamle Slotsgaard, og det i Mørke, medens vi hørte Arrestanter buldre og skrige i den anden Fløi, thi denne er i senere Tider opbygget og bruges til Arresthuus. Kun Skade, at den evige Pladskregn skulde slukke den poetiske Ild, som brændte i mine Aarer, og næsten kunde have bragt mig til at sætte mig ned mellem Ruinerne, og improvisere. — Folkene i disse Egne ere ikke nær saa interessante, som de i Smaaland, grove og studse paa Gjæstgivergaardene, og i det hele mindre forskjellige fra vore sjællandske Bønder.

Ved min første Indtrædelse i Stockholm vilde jeg neppe troe, at dette var den berømte Svea-Stad: saa ussel og ubetydelig seer den ud i Begyndelsen, omtrent som Vordingborg, eller en anden lille Kjøbstad. Men lidt efter lidt blive Husene større, Gaderne regulærere, trafikken større, og man seer, at det er en Hovedstad. Vi kjørte forbi Slottet, og dette vandt strax mit Bifald; thi foruden det, at det er stort og prægtigt, er der tillige en smuk lille Slotshave, som vender ud til Gaden, og hvis Mure ere besatte med smukke chinesiske Blomsterpotter, hvori der voxer Leukøier, Gyldenlakker etc. Dette giver det hele et meget riigt Udseende. Forresten var der intet som ved denne min første Gjennemkjørsel behagede mig. Jeg saae ingen store eller prægtige Bygninger, ingen smukke Gader, ingen store Torve. Til sidst kjørte vi ind paa en smudsig, græs-begroet Gaard ved et lavt Huus, hvori der blot var 2 Etager, s. 86en smal og daarlig Opgang. Hvad er dette for et Sted? sagde jeg. Grev Taubes Palais, svarte Doctor Myreen. Jeg vilde neppe troe mine egne Øine. førend jeg kom op i de brillante Værelser. Jeg saae nu ogsaa, at vi vare komne ind af en Bagport; men ikke destomindre er det dog vist, at Huset, udvendig fra, præsenterer sig meget ilde, og det samme gjælder om

de fleste Bygninger her i Staden. De ere allesammen, lave, uanseelige og gammeldags, uagtet at de indvendig ofte ere ret smukke. Her findes i hele Stockholm ikke en eneste smuk Gade, ingen som i Regularitet, Symmetrie og smukke Huse kan sammenlignes blot med store Kongensgade i Kjøbenhavn, intet Torv som Kongens Nytorv, ja neppe som gammel Torv. Her findes vel enkelte smukke og prægtige Huse som f. Ex. Operahuset og Prindsessens Palais, der ligge lige over for hverandre og ere fuldkommen eens byggede. Her ere ingen store Kirketaarne. Ridderholmskirken, som er det største, er dog neppe saa stort som Petri Taarn i Kjøbenhavn. Ridderhuset forekom mig heller ikke smukt. Slottet havde man beskrevet mig som langt større og prægtigere end Christiansborgs, da det dog virkelig er mindre, eller optager en langt mindre Plads. Operaen saae jeg nok, var meget høiere og smukkere end den i Kbhavn, men jeg syntes ikke, at den var dybere eller bredere, og just heller ikke meget bedre oplyst. De spillede det kjedsommelige Stykke, Nonnerne, og en uhyre flau Ballet, le retour de Zephyr, hvori nogle franske Dandsere skulde vise sig. Bag ved mig sad Doktor Myreen og Gustav, som ved hvert Ord, der blev sagt, puffede mig i Ryggen, og sagde: Hør bare! Hvor det er superb! Min første Idee om Stockholm var derfor ikke god; jeg var i ganske ondt Humeur, over at alting var saa langt under min Forventning, og det er saaledes ikke ubegribeligt, at mit. første Brev var meget lidet historisk eller indholdsrigt, siden jeg ikke vilde begynde mine Beretninger med Daddel. Lidt efter lidt indsaae jeg at jeg burde tilskrive mig selv det ubehagelige Indtryk, som det hele gjorde paa mig; thi jeg begik en Feil i det jeg ventede at gjenfmdede Kjøbenhavn i Stockholm; det var ikke en Gang interessant at have reist henved 100 Mile for at see det samme, som jeg havde hjemme. Saa vist som det altsaa er, at Kbhavn, som Stad betragtet, i Hen-s. 87seende til sine store og regulære Gader, prægtige Bygninger og smukke Udseende i det hele langt overgaaer Stockholm, ligesaa vist er det paa den anden Side. at Stockholm har en Mængde Ting fremfor Kbhavn, og disse ere det, som især skulle beskjæftige mig, og tildeels ogsaa have gjort det. Hvad Beliggenheden angaaer, kan Kjøbenhavn ikke lignedes ved Stockholm. Der kan vel neppe nogen Hovedstad have en herligere Beliggenhed end denne. Den er, som Du vel veed, anlagt paa 7 Holme i Mælaren, ligesom Rom paa 7 Bakker. Man gaaer saaledes bestandig over Broer, fra den ene lille Øe til den anden. Midt i Staden studser man over de meest fortryllende Udsigter ud over Søen og de mange smaae Øer, nærbelligende Bjerge med store Skovstrækninger. Man gaaer ved Strandbredden, og seer steile Bjerge at hæve sig frem, paa hvis Spidse man seer Huse, Gader, store Kirketaarne, Mennesker, Heste og Vogne, altsammen speilende sig i Mælarens Bølger. Man gaaer op paa Bjerget, og ser nu for sine Fødder den muntre Indsøe med sine talløse Skibe, omringet af Huse og Gader, der ligge ydmygt for eens Fødder. Saa riig paa Afvexling er Stockholm; ofte troede man at være paa Landet og ikke i Staden, om ikke de røde Tage allevegne mødte eens Øiekast. Vil man paa eengang overskue Stockholm og Omegnen, saa gaaer man op paa Mosebakke, eller endnu bedre, paa den høie Telegraef som staaer øverst paa Bakken. Her seer man nu det allerskjønneste Landskab, som man kan tænke sig, den meest romantiske Sammenblanding af Stadens røde Tage, Mælarens blaae Bølger og Djurgårdens grønne Træer, Horizonten begrændset af høie Bjerge; Weyse maae sige hvad han vil, Malerne have dog Ret, naar de male Bjergene i Horizonten blaae, saaledes vise de sig her og paa mange andre Steder. Stockholm er nu i den lykkelige Periode, som Kbhavn for nogle Aar siden, da Handelen florerede, og der allevegne var mere Commerce, Münsterhed og Liv. Foren Dansk er det derfor en sørgelig men behagelig Erindring, som vækkes, naar man gaaer langs med Skibsbroen, seer de mange hundrede Skibe, deres utallige forskjellige Vare som de aflosse og hente, Contoirbetjentene og Kjøbmænd, som vimse geskjæftige frem og tilbage, det evige Bulder og Spektakel, Vogne som læsses med Brænde, Muurstene, Jernstænger s. 880. desl., Sjouere, som kjøre Trillebøre med Tønder Tjære, Blaar, Hamp etc. fulgte af de omhyggelige Gontoirbetjente, der med en Slags Stolthed lukke Pakhusene op for deres herlige Varer. Skibsbroen har hidindtil været min kjæreste Spadseretur; thi naar jeg gaaer paa den, saa synes mig, at jeg drømmer mig tilbage i Bestefaders røde Stue og seer paa det muntre Liv og den store Geskjæftighed i Nyhavn, som jeg dengang kun satte liden Priis paa. Jeg maae nu ogsaa lade Bygningerne vederfares deres Ret. Alt kommer kun an paa, at man seer Tingene fra sit rette Synspunkt, og naar man kommer paa et fremmed Sted, gaaer det vel, som naar man begynder paa en nye Videnskab, det varer længe, inden man faaer fat paa det rigtige Punkt. Her findes en Mængde smukke Bygninger, men alt er paa en anden Maade end i Kbhavn. Ridderhuset er virkelig smukt, fuldt af Zirater og Prydelser. Blandt disse sees paa Taget en Hund med Krone paa Hovedet. Betydningen heraf var mig ubegribelig, indtil man forklarede mig det paa følgende Maade: Da de Svenske engang vare uvisse, om hvem de skulde vælge til deres Konge, besluttede de, at den første som kom ind i Staden, skulde blive Konge, men denne første var en Hund, og til Erindring herom staaer hans Billede endnu paa Taget af Ridderhuset, med den kongelige Krone paa Hovedet. Ridderholmskirken er en prægtig gammel Kirke i den gothiske Smag, omtrent som Roeskilde Domkirke, men ikke saa stor. Indvendig er den mere interessant end smuk. Den bruges aldrig uden ved Begravelser. Jeg har i et af mine forrige Breve skrevet meer om den. I Storkirken er det smukkeste Orgelværk jeg endnu har seet. Her burde Weyse være Organist; saa vilde han hver Dag glæde sig over at spille. Operahuset er meget smukt og stort. Til Weyse har jeg skrevet en Deel derom; jeg vil kun tilføie, at jeg nu har seet den berømte Cendrillon, som har gjort saa megen Lykke. Det. er slet ikke noget pragtfuldt eller brillant Stykke. I den Henseende kan det ikke lignedes ved Tryllefløiten. Men det er muntert og moersomt, og der er en nydelig Musik dertil. Imidlertid bilder jeg mig dog ind, at der af det Sujet, kunde gjøres noget langt bedre, ja endog blot ved nogle Forandringer og Tilsætninger. Især burde der være mere at see, thi der er s. 89kun 3 Decorationer i hele Stykket. Jeg kan ikke troe, at det er muligt, at de vil give det Stykke i Kjøbenhavn, thi derved vilde Directionen altfor meget prostituere sig. Det vilde komme til at see rasende ud at see et heelt Selskab af Feer svæve i Skyerne paa det danske Theater, og Cendrillons Forvandling vilde de aldrig kunne exseqverere. Denne er virkelig værd at see, eller rettere sagt, man seer ingen Ting, saa hurtig

forvandles hendes hele Klædedragt. Den lille askegraae Kjole forsvinder, og hun staaer med rige, guldbroderede Klæder, ja endogsaa med Perler i Haaret, som hun før ikke havde, thi da gik hun med bart Haar. Grev Baudissin har skaffet mig Plads i Ministerlogen til hver Mandag og Torsdag, som er mig ret behageligt, thi deels koster Comedien mig intet, deels er det vanskeligt at faae Billetter her ligesom i Kjøbenhavn.

d. 10de Novbr. 1812.

Jeg skulde slutte dette Brev, men faaer ikke Tid til forinden at fortælle alt hvad jeg vilde, ligesaa lidt som til at skrive til G—, thi baade jeg og hele Stockholm ere hele Dagen blevne sinkede af Grev Ugglas's Begravelse i Ridderholmskirken, hvilken har varet fra i Morges af og indtil nu Kl. 5 paa Eftermiddagen. Hils G. og siig ham, at Kammerherre Silfverstolpe har foræret mig et Exemplar af sine Digte, og ligesaa leveret mig eet til Gyllembourg. Hos Silkefabrikør Emanuel Steenberg har jeg været med Brevet fra Wulff. Til Major Schürer vil Major Lars Silfverstolpe føre mig i Morgen. I Morgen Aften skal jeg spise hos Lars Silfverstolpe. Hos Oberstlieutenanten Jan David Silfverstolpe var jeg i Fredags Aftes. Det er et alt for musikalsk Huus, thi de ere færdige at dræbe Folk med bare Musik, men jeg moerede mig dog ret godt. Der vare adskillige smukke Damer; især har Kammerherre Axel Silfverstolpe en overmaade smuk og behagelig Datter. Hun har nogen Liighed med Lovise Tuxen, men jeg troer næsten, at hun er smukkere. Det er det smukkeste Fruentimmer, jeg har seet i Sverrig. — I Aften skal jeg hen og see Don Juan opført med Marionetter, paa et nyligt ankommet tysk Marionetteater. Du kan begribe, hvad det maae interessere mig s. 90 at see, om det ogsaa er nok saa daarligt. Lev ret vel. Mere med næste Post.

Din
Ludvig.

Jeg haaber, at Du har havt megen Fornøielse i Gaar paa Din Geburtsdag og at Du ogsaa har faaet min lille Foræring i rette Tid. Den lille Sophie er bedre.

s. 90

Walloxsäbyd. 9. Nov. 1812.

Min Kära Bror. Tack min wän för ditt bref. Som det är owist när Svåger Taubes resa til Säbyholm blir af, skrifwer jag dessa rader för att offerera dig att följa med mig och min Hustru hit, i slutet af nästa wecka. Om onsdag Komma wi på ett par dar till Stockholm, och återresa hit lördagen. Om vi få rum på Franska wärdshuset på regeringsgatan så bo wi der, men i alla fall Kommer jag torsdags förmiddagen opp till Taubes, så wi da få talas wid. De sista dagarna af November flytta wi till Upsala. Alla de mina hälsa dig mycket. Hälsa Taubes.

Adieu min wän
G. Paykull.

Monsieur Hejberg, Stockholm.

s. 90

Kjøbenhavnd 10de Novbr. 1812.

Kjereste Ludvig! Hvor lidt formaaer dog mine Ord at udtrykke mine Følelser! hvor lidt formaaer jeg at takke dig, for den Glæde du i Gaar, paa min Fødselsdag, har gjort mig! — Med taknemmelige Taare i Øjnene takker jeg dig min bedste Dreng! Kjerkomne og overmaade smukke ere dine Ørenringe, men endnu meget kjerere og skjønnere ere de yndige Vers som ledsagede dem.— O min bedste Ludvig! — tør jeg rigtig haabe, hvad jeg synes at føle, at dette deilige Brev, virkelig er skrevet ud af dit Hjerte? Længes du virkelig efter mig? Og vil med Glæde vende tilbage til mig til den bestemte Tid? — Ak Ludvig! da betaler du mig al min Omsorg og Kjerlighed, og al min Længsel i denne lange Tid s. 91 vil blive mig erstattet med den inderligste Glæde. — Jeg er ikke af din Faders Mening! — dit poetiske Genie er mig den kjereste Gave, som Naturen har tildeelt dig. Misbrug den aldrig! saa eier du det første af alt hvad Jorden kan give. Alle Kunster, men først og fremmest Digtekonsten og det poetiske Sind, hæver os over Jorden, dens Lykke og Ulykke, og kun ved dette Sind, nærmer vi os vort Udspring: Det som du gav det straaler dig imøde, siger Øhlensläger, — Gnd skjænke dig stedse min Ludvig! den Englevinge til at hæve dig til det højere og bedre, saa vil du med den, og et reent Sind, eie den Talisman med hvilken du aldrig kan blive ganske ulykkelig, og det som af alting meest gjør uafhængig af denne Verden. Med Tak til den milde Himmel, mod hvilken mine Øjne altid har været vendte, tænker jeg at have født dig under en saa lykkelig Stjerne, og denne høje Lyksalighed skal betale mig de mange tunge Timer som jeg under din første Barndom har levet. Jeg erindrer at da jeg læste Ion, saa bevægede det mig saameget hvor Creusa fortæller, hvorledes hun lægger sin lille Søn i en Grotte og anbefaler det forladte Baru til alle gode Guder, meest til Apollo. — Du forekom mig ogsaa altid i din Barndom, som et forladt Barn, der kun hørte mig, og ingen anden til. Jeg anbefalede dig ogsaa til alle gode Guder, meest til Apollo, Sangens, Kunstens og Lysets Gud. — Naar jeg læser noget saadant der bevæger

mig, saa synes jeg altid det er mig selv jeg læser om, mine egne Følelser, og at jeg har tænkt og følt det før. — Det er maaskee Digterens Kunst, som ganske bortriver os fra vor egen Personlighed. — Dine smukke Ørenringe, kjereste Ludvig! har foruden deres egen Skjønhed og ganske nye Form, et særegent betydningsfuldt Udseende: De runde fine Ringe, uden noget Leed, den lille Kugle af en eliptisk Form, som hænger i dem, og som med sit lille Belte, ligner Aftegninger af vor Jord eller de andre Planeter, med deres Æquator og de forskjellige Zoner der som Belter gaaer omkring dem, og allermeest Saturnus i sin Ring, har en lykkelig Idee af en højere Betydning, som jeg imidlertid ikke kan forklare. Jeg havde dem i Gaar i mine Øren og tillige den Krave paa, som du gav mig paa samme Dag for to Aar siden. — Jeg har ogsaa dine smukke Ringe paa i Dag. s. 92 Jeg føler dem bestandig hvor de rører ved mine Kinder. Jeg elsker dem højt og troer — som om alt hvad jeg saadan holder af — at de bringe mig Lykke. Jeg kan neppe bære over mit Hjerte at tage dem af, men endnu mindre kan jeg nænne at skjæmme deres smukke Glands, ved at gaae bestandig med dem.

Nu skal jeg fortælle dig om i Gaar: I Forgaars Aftes, eller rettere Nat efter Kl. 12 kom den gode G. efter Sædvane ind i Sovekammeret til mig og bragte mig mine Geburtsdags-gaver. Disse bestod i en lille Blomsterbouquet fra vor egen lille Have med en Rosenknop, en Levkøj en Tusindskjøn o.s.v. samt en Vindruerklasse. Derved var et meget kjønt Vers, der trøstede mig, ved mine 39 Aar, med en Aarstid som forener Vaarens og Sommerens Blomster med Høstens Frugter. Det glædede og rørte mig ubeskrivelig at han sagde mig noget saadant, skjøndt jeg vel med Bedrøvelse tænker at jeg nok maa abstrahere den poetiske Sandhed, fra den jordiske, som lyder Tidens Love, der vel desværre seent eller tidlig vil lade mig føle sin Magt. — Derpaa gav han mig ogsaa en over-maade elegant Hat. — I Gaar Morges da jeg vaagnede fik jeg en deilig Blomsterbouquet til min Kurv, af levende Roser, Negliker, Ærteblomster og flere saadanne, som man ikke kunde vente d. 9de November. Det var ogsaa fra G. Tillige bragte Budet fra den botaniske Have, to Blomstertræer fra Holbøl. Kort efter at jeg var kommen op, kom Weyse og leverede mig dit kjere Brev. — Men siig mig bedste Ludvig! hvor kom det sig at du ikke lod G. give mig det? Det havde dog været det naturligste. Med al min Kjerlighed for Weyse gjorde det mig dog lidt ondt, thi den stakkels G. sagde ganske bevæget: „Herre Gud det havde dog fornøjet mig om jeg havde skulde bringe dig det Brev.“ —

s. 92

Copenhagend. 15. Novbr. 1812.

Mein lieber Ludewig!

Gar grimmig ist der wilde Bär,
Wenn er von Honigbaum kommt her.

Gestern war der Bär¹⁾ indessen ungemein zahm und liebens-s. 93würdig, sintemalen er sich vor mehr als 1000 Ohren mit ruhmwürdiger Geschicklichkeit auf der Violine hören liesz. Diese spielte er nicht (wie Du vielleicht der langen Klauen halber vermuthest) pizzicato, sondern ordentlich mit dem Bogen, und zwar recht ausdrucksvoll und empfindsam. Das Concert war von ihm selber recht gut componirt; doch kam hin und wieder ein wenig zu viel, an die bizarre Bärennatur erinnerndes Brummen und Krazen darin vor. Da der Bär bekanntlich jüdischer Religion ist, so darf man sich nicht wundern, dass das Schauspielhaus durchaus (einen Cathedral-christen und einige simple Christen ausgenommen) mit Juden angefüllt war, und ihm (man denke!) über 12000 sage zwölf-tausend Rthlr. eingebracht hat. — — Endlich spielte Kuhlau ein Concert von seiner eignen Composition, welches mir überaus wohl gefiel. Weil ich mir den Eindruck desselben nicht durch das folgende ganz heterogene (wann werden wir einmal die Concerte geschmackvoller einrichten?) wollte verderben lassen, so machte ich, nachdem es beendigt war, mich sogleich von dannen; ohngeachtet mein Nachbar Wallich mich dringend bat, doch noch an dem Genusse der beyden folgenden Stücke, einem Hinterviertel (oder Schlussquartett) von ma tant Aurore, und einem à la mode de Paris farcirten Rondo Theil, zu nehmen. Kuhlau ist einer von den wenigen Künstlern, welche mit Bach, Haydn, Mozart, Gluk, Schulz und weyse, das Symbolum sich erwählt haben: trachtet am ersten nach dem Gemüth, so wird euch der Effect von selbst zufallen. Der übrige Tross hingegen (seine Zahl heiszt legio) spricht keklich: trachtet nur nach dem Effect, so braucht ihr um das Gemüth euch den Henker zu kümmern. Und so jagt denn das wütende Heer „was hast Du, was kannst Du,“ über Stok und Stein, nur immer dem Effecte nach, treibt dabey mit Trommeln und Pfeiffen, Trommeten und Posaunen einen mehr als höllischen Lärmen, und das gutherzige Gemüth, was doch vielleicht noch zuweilen ungerafen sich büken liesse, verstummt vor dem Getümmel, und wird blind in dem Staube

s. 94

Copenhagend. 13. Novbr. 1812.

Mein lieber Ludewig!

— — — Aber so bin ich nun einmal: was ich habe, muss ich mit meinen Freunden theilen, sollte es auch nur ein griechisches Lexikon seyn. Ich wünschte von meinem musikalischen Talente auf Jemanden die Hälfte

abgeben zu können; ein anderer würde es wahrscheinlich besser benutzen als ich. Wenn Du mir nicht bald etwas zu componiren giebst, so schliesse ich meine musikalische Butike ganz zu, und etablire mich als Spekhöker. Je länger Du mich warten lässt, je mehr werde ich in meinem Vorsatze bestärkt: denn welch Glück kann wohl grösser seyn, als das, den ganzen Tag von so herrlichen Käsen umgeben zu seyn, als der Käse, welchen wir jezt des Abends auf Butterbrod essen. Von diesem vortreflichen omnium caseorum casissimo wird auch nicht eine Rinde für Dich übrig bleiben, wenn Du später, als zu Deinem Geburtstage, Dich hier einfinden solltest.

O! mon ikke Ostens Taarer
Grumme Dig bevæge kan?

wenn Du auch hart genug seyn solltest, unseren Thränen zu widerstehen. Thränen ganz anderer Art möchte man vergiessen über die enorme Theurung hier. Das habe ich recht beim Einkaufe der Juleklapper erfahren. Das einzige wohlfeile ist das Dir bestimmte Weihnachtsgeschenk: das kostet nur 2¼ rdl. Kommst Du indessen zu rechter Zeit nach Hause, und bist recht freundlich und liebevoll, so soll es mir auf einen Thaler mehr nicht ankommen. Ich bin schon in diesem Augenblicke nichts weniger als unvortheilhaft für Dich gestimmt. Tout au contraire Du hast einen recht grossen Stein bey mir im Brette, für die hübschen Verse, die Du Deiner Mutter geschickt hast und worin Deine Liebe zu ihr auf eine so gefühlvolle als natürliche Art sich ausspricht. Diesen Versen ist es auf keine Weise anzumerken, dass es, wie Du in Deinem vorletzten Briefe an mich behauptest, Dir schwer wird, Deine Gefühle zu äussern. Von dieser Schwierigkeit habe ich nun überhaupt keinen rechten Begriff, wenn sie nicht etwa auf ein misverstandnes Ideal männlicher Würde, und auf die Furcht, s. 95 der Weichlichkeit und Schwachheit beschuldigt zu werden sich gründet. Aber davon kann ja unter wahren Freunden gar nicht die Rede seyn. Wahrhaftigkeit ist die unerlässliche Bedingung der Freundschaft, und ich halte dafür, es sey eben so wohl unrecht seine, Gefühle zu verbergen, als Gefühle zu heucheln. Ist ein zu starkes Äussern der Gefühle Schwachheit, so ist es eine lebenswürdige Schwachheit, welche von den theilnehmenden Freunden nie anders als mit Wärme wird aufgenommen werden. Wer erst einmal damit angefangen hat, die Klugheitsregeln der Welt in der Freundschaft anzuwenden, der macht sich selbst zu einem Felsen in der Wüste, welcher dem ermüdeten Wanderer weder Schatten noch einen labenden Quel zur Erfrischung darbietet. Aber das alles kannst Du Dir selber viel besser und poetischer sagen. Ist die Geneigtheit eine Gefühle zu verbergen (wie Deine Mutter behauptet) ein schwer auszurottendes Ueberbleibsel Deiner ersten Erziehung, so verleihe der Himmel Dir Kraft seiner Meister zu werden, so wirst Du wo möglich noch steigen in der Gunst

Deines
Dich herzlich liebenden Freundes
G. E. F. Weyse.

N. S. Erinnere Dich, die Lieder für Brummer zu kaufen.

s. 95

Kjøbenhavn den 17de November 1812.

— — — Ak Ludvig! jeg kommer altid tilbage til det samme Omkvæd, men det er ogsaa Omkvædet af alle mine Tanker: Al denne Glæde Ludvig, kan du tilintetgjøre. Dersom du ikke kommer igjen til den Tid, bliver her ingen Jul i Huset. Ak jeg kan sige: der bliver ingen Juleglæde mere i Verden for mig! — Jeg forvinder aldrig — ikke just det at midste en glad Dag, som jeg saalænge har glædet mig til, og arbeidet for — men den smertelige Tanke at du kunde føre over dit Hjerte at gjøre vort Huus den Sorg. Den liden Kjerlighed af dig, vilde udbrede Tungsindighed over alle mine øvrige Dage. Hvad som er vigtigt for een er det ikke for en anden. — Min hele Lyksalighed har jeg sat i min Kjerlighed, s. 96 blomstrer den ikke mere for mig paa Jorden, saa siger jeg som Faust: Es sey die Zeit für mich vorbei! saa længes jeg kun efter mit rette Fædreneland, af hvis himmelske Varme kun denne Kjerlighed her i Verden, endogsaa min kun er et svagt Gjenskin. — Ak min Ludvig! først der vil du gjengjælde mig min ubeskrivelige Hengivenhed for dig; thi her elsker du mig dog ikke ret. Kun naar den skønne Digtekunst begejstrer dig, taler du med Følelse og Varme om vort Forhold. Hvor er du varm for Naturen! for alt skjønt! med hvilket poetisk Blik, fra hvilken romantisk Side seer du alting, som det højst interessante Brev, som jeg fik i Gaar noksom beviser. Men det skjønneste i Naturen, som udspringer lige af det Uendelige, af det Højeste, det skønne Kjærligheds Baand som sammenbinder alting, det synes du ikke altid at føle. — Hvor koldt svarer du mig dog i det hele paa mine kjerlige Breve! — Bliv ikke vreed min bedste Ludvig! Lad det aldrig falde dig ind at dette er Bebreidelser, eller en Moders Formaninger om noget som ikke staaer i et Menneskes Magt at efterleve. Ak nej! det er en Venindes stille Klager til sin Ven; et altfor varmt Hjertes stille Længsel efter sit rette Hjem. — Som jeg eengang drømte at jeg mødte dig i Himlen saa skjønt og forklaret, saadan vil jeg vist ogsaa engang møde dig der, til Løn for al min Kjerlighed. — Lad os imidlertid, medens vi endnu ere sammen her nede, gjøre hinanden vor jordiske Vandring saa let som muligt, og slutte os tæt til hinanden, og ikke skilles ad, mere end den kolde Skjæbne vil adskille os; lad os ikke være værre end den. — Du taler slet ikke om din Hjemkomst, det har gjort mig saa ondt. Du tænker slet ikke paa at reise til Upsala; hvor vil det gaae? Hvor vil du komme igjen til rette Tid? — Det er vel sandt at du har ikke bestemt lovet mig at komme til din Fødselsdag, men da du kan gjøre mig saa stor en Glæde

dermed, saa synes mig dog du kunde komme, da det, naar du dog skal komme til Jul, ikke kan gjøre uden faae Dages Forskjel, hvori du umulig kan have nogen ret stor Glæde, naar du tænker paa at vi Stakler her hjemme ere i slet Humeur og længes. — — —

Weyse sidder her og spiller saa deiligt og melankolsk.

s. 97

Kjøbenhavn den 19de November 1812.

Kjære Ludvig! Da jeg gav mit Samtykke til din svenske Reise, vidste jeg vel at din Fraværelse vilde opfylde mit stakkels Sind med Længsel og Bedrøvelse, jeg gjorde villig dette Offer for din Glæde; men jeg var langt fra at drømme om at denne Reise skulde koste mig alle mine kommende Dages Roelighed, som den nu truer med at vilde gjøre. — Du sender mig Grevens og Grevindens Breve aabne, altsaa maa jeg formode du veed deres Indhold, som er dette: at du paa ingen Maade kommer igjen før i Januar Maaned, og du er haard nok til ikke at sige mig et Trøstens Ord om at du til Trods for disse udelicate Mennesker vil holde dit hellige Løfte. Et Løfte paa hvis Opfyldelse du alt for vel veed at din Moders Rolighed beroer. End mere: Du har faaet mit Brev af 3die Nov. I dette Brev beder jeg dig at lette en tung Steen af mit Hjerte, jeg siger: „Kjere Ludvig trøst mig, svar mig strax og jeg skal velsigne din barnlige Kjerlighed.“ — Og du Ludvig! — for Spøg og Glæde, nægter du din Moder et eeneste Trøstens Ord, du kan ikke opofre en fjerdedeels Time af din Søvn eller dine Fornøjelser for at lette en Steen af mit Hjerte, jeg som saa mangen Nat har vaaget for dig, med Taare og Kjerlighed. O Gud! er det mueligt! er det ikke en ond Drøm som ængster mig? — Ak Ludvig! du som jeg elsker saa højt, du elsker mig da slet ikke! — Hvad har jeg gjort dig, at du kan gjøre mig saa bedrøvet. Ak om du i et fortryllet Speil saae denne Stue, hvor G—, Weyse og jeg have været bedrøvede, hvor vi forgjæves have søgt at trøste hinanden. — Er det muligt? Vil du virkelig blive fra os over Julen, over din Fødselsdag? Kan du være glad hos Grevens, naar du veed at din stakkels Moder sidder grædende hjemme? Kan du taale at se de mange Lys, og tænke paa at hjemme er mørkt og sørgeligt. Ak Gud! det er ikke muligt, det kan min Ludvig ikke gjøre! Men hvor er det da muligt, at du kunde sende disse ulyksalige Breve fra Grevens, uden at sige et Ord? At du kunde lade Posten gaae uden med et Par Ord at svare paa mit Brev af 3die Nov.? Ak grusomme Tvivl om en elsket Vens, s. 98 om et Earns Kjerlighed og Retskaffenhed! — Ingen giftigere Orm nagede nogensinde paa et følende Menneskes beklemt Hjerte. — Hvor skal jeg udholde det til paa Mandag — fire lange Dage! — inden der kan komme Brev fra dig? — Og naar det saa kommer, har det da et trøsteligt Ord for din bedrøvede Moder? Kjere Ludvig! veed du slet ikke hvad Smerte er, siden du spørger saa frygtelig med den?

Saa meget, saa usigelig meget holder jeg af dig, at jeg i al min Sorg frygter for at dette Brev skal gjøre dig ondt, og dog kan du aldrig blive halv saa bedrøvet som jeg er i Aften. Enten maa jeg slet ikke skrive eller ogsaa maa jeg udøse mit. Hjerte for dig. — — —

s. 98

Copenhagen 20. November 1812.

Ich befinde mich heute in einer nichts weniger als heitern Stimmung, und es würde mir schwerlich einfallen, Dir zu schreiben, wenn ich es nicht für meine Pflicht hielte, nach besten Kräften Dich zu warnen, dass Du doch ja nicht etwa Dich von dem Teufel blenden lassenst auf die Vorschläge Taubes einzugehen, und Deine Rückreise bis künftiges Jahr zu verschieben. Du wirst Dich erinnern dass Du Deiner Mutter Dein Wort gegeben hast, zu Weinachten hier Dich wieder einzufinden. Von diesem Worte kann Dich nichts entbinden als nur sie selbst; aber wehe Dir! wenn es Dir einfallen sollte, sie darum zu bitten; nach ihrer gewöhnlichen Güte und Liebe für Dich, würde sie Deinem Wunsche zwar willfahren; aber ich bin überzeugt, es würde ihr das Herz brechen. Schon die gestrigen Briefe, und der blosser Gedanke an die Möglichkeit der Verzögerung Deiner Rückkehr, versetzten sie in einen fieberhaften Zustand. Und das war wohl sehr natürlich. Wachend und im Traume beschäftigt sie sich mit Dir, ängstet sich oft, es möge Dich Krankheit oder ein andres Uebel treffen, und zählt die Tage bis zu Deiner Zurückkunft, oft sich beklagend, dass es doch noch mehrern lange Wochen währt, ehe sie Dich an das mütterliche Herz drücken kann, wenn Du auch selbst zu Deinem Geburtstage kämest. Und so hoft sie denn von einem Posttag zum andern, s. 99es werde in Deinen Briefen von dieser so sehnlich erwarteten Rückkehr doch endlich einmal die Rede seyn. Vergebens! So sass sie denn auch gestern und harrete, und als wir erfuhren die Post sey gekommen ging ich mit Gyll. auf das Posthaus, damit Deine Mutter, da Gyll. noch allerley Geschäfte in der Stadt hatte, doch die Briefe ein Paar Stunden früher bekäme. Und was bekamen wir? von Dir einen kleinen Zettel, worauf nichts stand als: Du habest nicht Zeit zu schreiben; dagegen 2 Briefe von Taube und seiner Frau, worin sie Deiner Mutter ganz trocken sagen: sie möge nun suchen, so gut es gehn wolle sich darin zu schiken, vor Januar werdest Du nicht zurückkommen. Der Graf gelobte alle mögliche juristische Kniffe anzuwenden, um Dich zurück-zuhalten; die Gräfin hoft, Du werdest in Weinachten Dich wohl in Schweden eben so gut amüsiren, als hier in Copenhagen. In der That! ein Paar delikate, dankbare, wahrhaft freundschaftliche Briefe! nur Schade! Die Freundschaft ist etwas in der Art jenes Bären, der seinen Herren todtschlug, um ihn vor den Fliegen zu sichern. So wie Deine Mutter diese Briefe las, wurde sie im Gesichte ganz heiss, dabey waren die Hände, die ich von ohngefähr anrührte,

eiskalt; in diesem Zustande blieb sie den ganzen Abend. Du kennst ihr reizbares Nervensystem; wird sie in dieser Hofnung auf Deine Rückkehr, welche sie als einen Beweiss Deiner Liebe für sie um so sicherer erwartet, da es Dir bekannt ist, dass sie ohne Dich keine wahrhafte Freude gemessen kann, getäuscht, so stehe ich in Absicht auf ihre Gesundheit nicht für den Erfolg. Sie wiederholte gestern Abend einmal über das andere in der grössten Gemüthsbewegung: nei! kommer han ikke til Juul, maae jeg opleve det, at see, at han foretrækker andre for mig, saa vil jeg ingen Juul have, saa vil jeg aldrig have Juul meere, thi Erindringen om dette Beviis paa hans Mangel af Kjerlighed til mig vilde dog for evig forbitte mig hver Glæde; jeg kunde aldrig forvinde, aldrig glemme det. Und doch sagte sie mir heute, sie sey willens, einen Brief, den sie gestern in der Betrübniß ihres Herzens an Dich geschrieben, Dir nicht zuschicken, thi det var dog Synd at tvinge ham til at komme tilbage, naar han heller blev der, sagte sie; formodentlig er han nu hos Paykull og lever i Glæde og Fornøjelse, s. 100og da vilde mit Brev forstyrre ham deri. Ich aber habe sie dringend gebeten, Dir den Brief zu schicken, weil ich glaubte er sey Dir zum Heile Deiner Seele sehr heilsam. Eine so zarte Schonung wäre hier in der That unrecht angebracht; wodurch hast Du sie wohl verdient? wie leicht wäre es Dir doch gewesen, bey Uebersendung der Taubischen Briefe die Paar Worte zu schreiben: Liebe Mutter ich weiss oder ich vermuthete dass Taubes Dich bitten werden mich länger hier zu lassen, ich habe an dieser Bitte keinen Theil, und werde mich zu der oder der Zeit zu Hause einfinden. Hättest Du so geschrieben, so hättest Du Deiner Mutter eine grosse Unruhe und manche schlaflose Nacht erspart. Statt dessen aber steht in dem Briefe nichts, als: ich habe zum Schreiben keine Zeit. Dieses Keine Zeithaben ist (Du magst mir es nicht übel nehmen) eine kahle Entschuldigung, welche man gegen eine so zärtlich liebende Mutter nie gebrauchen sollte. Ich will es wohl glauben, dass Du am Tage Beschäftigung genug hast; aber was verhindert Dich Morgens früh, oder Abends spät zu schreiben? bricht doch Deine kränkliche Mutter ihrem Schläfe so manche Stunde ab, um ihrem Sohne ein Zeichen ihrer Liebe zu senden: warum solltest Du kerngesunder Junge nicht können dasselbe thun, wenn nur Dein Herz es Dir geböte? Sed hinc illæ Jacrimæ, Du hast zwar Deine Mutter recht lieb, aber Deine Liebe ist nicht jene milde ewig lebendige Flamme, welche als fortwährende innige Theilnahme an dem Wohl und Weh des geliebten Gegenstandes, als emziges Ausspähen der verborgenen Wünsche desselben, und liebereiches Zuvorkommen dieser Wünsche; als gänzlich Vergessen der eignen Persönlichkeit sich äussert. Eine solche Liebe ist der ewigen, nimmer erlöschenden Flamme im Tempel der Vesta zu vergleichen. Eine jede andre Liebe hingegen ist nicht viel besser als eine gewöhnliche Tranlampe, welche zwar bisweilen recht hell brennen kann, bald aber vom Winde verlöscht wird, wo es dann so lange dunkel bleibt, bis es einem vom Schläfe erwachten, vierschrötigen Wächter einfällt, sie wieder anzuzünden. Ein solcher Wächter ist bey Dir die Phantasie, daher herrscht in Deinen poetischen Erzeugnissen eine Wärme, von der im täglichen Leben bey Dir nicht viel zu merken ist. Möchte es doch also, da Du Deine Natur s. 101nun einmal nicht ändern kannst, der Phantasie gefallen, mehr als bisher im gewöhnlichen Leben bey Dir thätig zu seyn, die Wirklichkeit mit ihrem Strahlengewande zu bekleiden, und auf diese Weise Dein etwas kaltes Herz zu erwärmen. Ich hätte zwar über diesen Gegenstand wohl noch manches auf dem Herzen, doch nicht alles lässt sich schreiben, was sich sagen lässt; so verspare ich denn das übrige bis zu Deiner Zurückkunft; von welcher ich zwar wünschte, sie möchte zum 14. Dec, von der ich aber gewiss hoffe, sie werde innerhalb des 24. Dec. erfolgen. Lebe wohl. Ich bin wie immer

Dein wahrer Freund
C. E. F. Weyse.

s. 101

Stockholmd. 20de Novbr. 1812.

Kjære Moder!

I Gaar fik jeg Dit Brev, hvori Du fortæller mig om Din Fødselsdag. For Dine mange Taksigelser og Artigheder takker jeg Dig; paa Dine tilføjede Formaninger svarer jeg blot, at jeg i Morgen tidlig reiser til Valloxsæby i Selskab med Paykull selv, som er her i Staden. Gyllembourgs Breve ere alle afleverede, undtagen til de Personer, som ikke ere i Stockholm. Brevet til Din Fødselsdag og Ørenringene sendte jeg ikke til Gyllembourg men til Weyse, af den naturlige Grund, at jeg vilde, Du skulde blive overrasket deraf, og ikke vide, fra hvem Brevet var, førend Du havde aabnet det, hvilket reent vilde forfeiles om G. skulde have leveret dig dem. Desuden frygtede jeg for at G. skulde aabne sit Brev i din Nærværelse; og Du derved skulde faae det indlagte at see. Ja jeg var ikke engang sikker paa om han ikke læste sit Brev op for Dig uden at see i Forveien hvad der stod deri. Derimod vidste jeg, at Weyse var mere forsigtig. Imidlertid om Du vil eftersee et af mine Breve til G. — som fulgte med samme eller foregaaende Post, saa vil Du finde, at der i Slutningen staae nogle Ord, som jeg siden omhyggelig har udslettet. Dette er ikke meer eller mindre end følgende Ord eller nogle lignende: „Vær saa god at levere min Moder paa hendes Fødselsdag indlagte Brev“. Du seer saaledes at min første s. 102Hensigt var at lade ham levere Dig Brevet, men da i det samme ovenstaaende Tanke faldt mig ind, saa gjorde jeg det om og lagde dem i Brevet til Weyse. Det skeede hverken for at gjøre Weyse nogen Glæde eller Gyllembourg nogen Bedrøvelse.

Til min Fødselsdag kan jeg ikke love at være i Kbhavn, men nogle Dage før Juul skal jeg være der efter mit givne Løvte. Jeg har Haab om at faae et godt Reiseselskab, nemlig Prof. Schütz og hans Kone (forrige Mad. Hendel) som agte sig til Kbhavn. I saa Fald kommer Reisen til at gaae over Götheborg. Grev Baudissin har

givet mig Anslag derpaa. Naar jeg seer ham i Aften paa Comedien, skal jeg bede ham om et Recommendationsbrev til hende, som jeg kan tage med mig i Morgen til Upsala, hvor hun nu befinder sig. Jeg veed, at de have gode Reisevogne, og Molbechs mange Fata have gjort mig bange for de sædvanlige Kjærrer. Da jeg ikke skal reise aliene, og det følgelig for en Deel kommer til at dependere af min Compagnon, naar jeg skal komme til Kbhavn, saa kan jeg ikke bestemme det i Forveien, kan altsaa heller ikke love at være i Kbhavn til min Fødselsdag, men derimod skal jeg vist være der inden Julen, thi det skal blive en *Conditio sine qua non* jeg reiser. Fra Valloxsæby skal jeg skrive et længere og, som jeg haaber, interessantere Brev. I Dag nødes jeg til at slutte, thi jeg skal ud i Aften til Krigs-raad Lunderbergs, og i Forveien paa Comedie, og see Azemia. I Gaar saae jeg paa det dramatiske Theater Pagen. Det er et meget net Stykke, og det blev ganske fortræffelig exequeret. Jeg har aldrig seet noget Stykke blive spillet saa godt som dette. Det var en sand Nydelse at see det. Lev vel. Mere med næste Post.

Din Ludvig.

s. 102

Valoxsæbyd. 23de Novbr. 1812.

Endelig, kjære Moder er jeg kommen hertil. I Forgaars Morges reiste jeg med Paykull fra Stockholm, og om Eftermiddagen vare vi her. Allerede i Stockholm have vi i lang Tid havt Snee og Iis, men her seer det endnu vinterligere ud, s. 103 og er meget koldere. Alle vegne, hvorhen man seer, er det hvidt og graat. Søerne ere belagte med Iis, saa at man kan løbe paa Skøiter, hvilket jeg dog ikke forsøger paa (dette være sagt til Din Beroligelse). Skulde du troe det, at jeg med megen Rolighed seer min gamle Inclination, som med alt det er sig selv fuldkommen liig, om jeg husker ret. Desværre har jeg en saa kort Hukommelse, at jeg næsten reent havde forglemt hende, og det saaledes er mig vanskeligt at anstille nogen Sammenligning. Den eneste Forandring er, at hun maaskee er bleven lidt federe, end hun før var. Men Gustava er bleven et heelt andet Menneske; hun er nu fuldvoxen og har meget forandret sig, omendskjøndt jeg dog kjender Ansigtet igjen. Hun er en lille undersætsig Person, og er mere alvorlig end Anne Charlotte. De spille begge to med stor Færdighed paa Claveer, og Gustava synger ogsaa med en behagelig Stemme. — Valoxsæby er et stort rummeligt Huus med ret smukke Værelser. Det maae have en smuk Beliggenhed om Sommeren, thi her er rundt omkring Gaarden Skove og Søer, men ingen Bjerger. — Jeg har her faaet mig to nye Cousins, Gustav og Carl. Gustav er imellem 14 og 15 Aar og allerede Student. Carl eller Calle, som de kalde ham, er kun 4 Aar, men saa stor som et Barn paa 6. Det store Fuglecabinet har jeg beseet i Dag. Her staaer ogsaa andre Dyr, udstoppede Løver, Pantherer, Hyæner etc. Insekterne staae ikke her, men i Upsala. Til Upsala flytter de først i næste Uge, og derhen tænker jeg at følge med dem og blive i nogle Dage. Derpaa reiser jeg til Stockholm, bliver der i nogle faae Dage, og saa reiser jeg til Kjøbenhavn. Mit Projekt at reise med Prof. Schütz er gaaet aldeles ind, da han ikke har kundet faae Tilladelse til at reise til Upsala, men tvertimod har faaet Pas ud af Riget, og har maattet reise den korteste Vei til Kbhavn, hvor jeg formoder, at han nu maae være. Imidlertid vil det være temmelig let at faae Reiseselskab fra Upsala, om ikke direkte til Kjøbenhavn, saa dog over Götheborg, som kun er en Dags Reise meer. Med Molbech har man slet ikke været fornøiet her i Huset. De sige, at han er ledsam; desuden har han nok alt for overdrevet roest den nyere herværende poetiske Skole, og ophøiet den paa den gamles Bekostning, hvilket Paykull med Rette ikke har s. 104 kundet lide. Til Gyllembourg skal jeg bede Dig at sige, at jeg bad Expeditionssekretæren, forinden min Afreise, at give mig saa mange Penge med, som han troede, jeg kunde behøve paa Reisen, og han gav mig da 30 Rdl. Bco., for at jeg ikke skulde komme til Kort. Endnu ere de ikke rørte; men Drikkepenge, Reise til Jakobsen, og Tilbagereise til Stockholm vil sagtens komme til at koste en Deel, skjøndt, som jeg haaber, ikke alt. — Lev ret vel og hils alle.

Din Ludvig.

s. 104

Kjøbenhavnd 24de Nov. 1812.

Da dette er det sidste Brev, du denne Gang kan faae fra os, saa skriver jeg dig til kjere Ludvig! for dog at ende med et roeligt og godt Ord. — Jeg tiltroer dig vist saamegen Retfærdighed, at jeg ikke behøver at sige noget om, at du endnu ikke har svaret mig eet Ord paa mit Brev af d. 3die. Du selv kan sige dig alt hvad jeg i den Henseende kunde have at sige.

G. siger mig at du bestemt kommer til Jul, men neppe til din Geburtsdag. Det faaer saa være! Jeg vil gjerne tinde mig deri! — Kun to Ting fordrer jeg af Dig og om min Bøn har mindste Værdie for dig, saa haaber jeg at du ikke nægter mig dem. For det første at du anvender den Tid du har tilbage til at see hvad interessant der kan være for en Fremmed, og som endnu for Tidens Skyld kan sees, og for det andet, at du er her tilbage i det seeneste, inden d. 20de December, som er Søndagen inden Jul. Bliver du længere borte, er G. og jeg nødte til at opgive en Juleklap, som vi ikke paa nogen Maade kan gjøre uden din Hjælp, og det vilde gjøre os ret ondt, da ikke blot vores Fornøielse beroer derpaa.

Lev vel kjere Ludvig! vær lykkelig og fornøjet! Alle gode Aander ledsage dig hjem til dit Hjem og til din Moder.

S. 104

Kjøbenhavn. 27de Nov. 1812.

Kjereste Ludvig! Jeg troede vi kunde ikke mere skrive til dig, men da G. siger mig at vi endnu kan skrive i Dag, s. 105 saa griber jeg med Fornøjelse denne Leilighed til at tale et Par Ord med dig. — Jeg takker dig for Dit Brev af d. 20de Nov., hvorvel jeg, med al Resignation, dog ikke kan bare mig for at tænke, at du affærdiger din stakkels lille Moder, noget koldt og kort, og svarer mig endnu ikke paa det jeg saa meget har bedet dig svare mig paa. — At du er bleven stødt for mine Formaninger i mit Brev af d. 10de kan jeg ikke troe; thi de burde vist ikke kaldes Formaninger, men kun det ærlige Venskabs Advarsler, og de synes jeg dog umulig kunde støde dig. — Jeg tænker med Glæde paa at du er hos Paykulls; jeg synes at jeg langt heller veed dig der, end hos Grevens. — — — Det være nu som det vil, jeg vil blive usigelig glad, naar vi har dig igjen, og haaber ogsaa at dit gamle Hjem og dine gamle Venner vil opvække de gamle Følelser i dit gode Hjerter, om de ogsaa nu skulde slumre. Hvor vi da skulde glæde os min egen Ludvig! og nyde denne gode Jul, i vor lille Kreds af vore faae, men cultiveerte og genialske Venner, blandt vore nærmeste, som ere forbundne med os ved Blodets og Barndoms og Ungdoms Venskabs hellige Baand, ved den lille lykkelige Fest, som fremfor alle andre i Aaret, har den skønne Egenskab, at enhver af os ikke tænker og arbejder paa sin egen Gjæde, men kun paa de andres, og deri søger og finder sin Fornøjelse. Hvor jeg nu skal være dobbelt glad over Julen, siden jeg havde midstet den, om du ikke havde kommet igjen — —

S. 105

Upsalad. 30te Novbr. 1812.

Gode Moder!

Jeg har nu atter læst dine to sidste Breve (af 12te og 16de Novbr.), og finder efter Gjennemlæsningen dobbelt Lyst til at underholde mig med Dig, især da jeg i Aften befinder mig ganske allene med mine Tanker, og som en Følge deraf maae jeg naturligviis være hos Dig. Paykulls komme ikke herind førend i Morgen Eftermiddag, Gustav er inviteret paa Soupé, Doktor Myreeu er ogsaa ude; jeg sidder saaledes ganske allene, og har Tid og Ro til at skrive, to Ting, som jeg i lang Tid har maattet undvære. Deraf kommer det sig, s. 106 at mine Breve i lang Tid have været lidet indholdsrige, og noksom have forraadet det Hastværk, hvori de ere skrevne. Paa Grund deraf have de kun lidet kundet interessere Dig, og jeg seer da, at de med endnu større Ret kunde fortjene Navnet af kolde Breve, end de foregaaende, hvilke jeg med Bedrøvelse seer, at Du har benævnet saaledes. Dette har gjort mig forlegen med mine Breve; thi nødig vil jeg gjøre Dig bedrøvet med at skrive saadanne Breve, hvoraf Du kunde synes, at jeg har forglemt den Kjærlighed, jeg er Dig skyldig; jeg maae saaledes med Forsigtighed veie hvert Ord, forsøge hvert Udtryk, inden jeg skriver det ned, for at se om det ikke er for koldt eller stødende. Men en saadan Forsigtighed vilde berøve mig al Frihed og Lethed i at skrive, og gjøre mig det besværligt. Men det skal heller ikke skee. Jeg forstaaer Din Mening, og omendskjøndt det, Du skrev i den Anledning, i det første Øieblik decontenancerte mig og gjorde mig meget ondt, saa har jeg dog siden ved nærmere Gjen-nemlæsning og Betragtning fattet mig og indseet Grunden til Din Paastand. Med Din store Kjærlighed og Dit varme Sindelag ønsker Du at finde mig ligesaa; og sandt er det, at Kjærlighed uden modsvarende Gjenkjærlighed er som Spørgsmaal uden Svar. Naar Du nu ikke i enhver Linie i mine Breve seer Udtryk af denne Kjerlighed, saa troer Du, at jeg ikke besidder den, og mener, at der ikke kan være Ild, hvor man ikke bestandig seer Lue. Men deri tager Du feil. Omendskjøndt jeg ikke er et Fyrtaarn, der lyser paa flere Miles Afstand, saa er jeg dog derfor ikke nogen haard Flintesteen, der ikke giver Gnister, førend den bliver banket med Jern og Staal. Mit Hjerter er som Gløder under Asken. Ved et ringe Pust af Din Aande komme de frem, uden dog altid at tænde en Ild, som kan lyse fra Stockholm til Kbhavn. Dog synes mig ikke, at alle mine Breve have været lige følesløse. Nogle har jeg skrevet, som efter mit Begreb have været ret venlige og varme; men man er ikke altid eens stemt. Undertiden er man mindre venlig end ellers; og naar man nu ikke kan skrive sine Breve in zwanglosen Heften, men nødvendig skal skrive eet hver Postdag, saa kan det let hænde, at man nogle Gange er i en ugunstig Stemning. Weyse har i et Brev til mig indeelt Breve i Almindelighed i historiske og hysteriske, s. 107 Der er noget sandt i denne Inddeling. Mine Breve ere altid hysteriske, det er at sige: de udtrykke mit daværende Lune, den Stemning, hvori jeg er, naar jeg skriver Brevet, end-skjøndt der ogsaa ofte ere historiske Blandinger derimellem. Fordi det ene Menneske udtrykker sig paa een Maade, det andet paa en anden, behøve de derfor at være forskellige? Udtrykket er jo kuns en Form; den samme Grundkraft frembringer en Uendelighed af Former og modificerer dem paa utallige Maader: skulde dette da ikke ogsaa gjælde om vore Følelser, saavel som alt andet? Vi forstaae derfor hinanden. Dine Breve ere hæftige, mine rolige, ofte kjedsommelige. Deraf kan der dog ikke uddrages nogen Slutning angaaende Proportionen imellem vor Kjærlighed. Nok er det, at Du elsker mig, og jeg elsker Dig. Hvis Kjærlighed der er høiest, veed ene Gud. At min ikke er forgjængelig, det føler jeg i dette, som i saa mange andre Øjeblikke, og føler det ofte paa en melancolsk Maade, saaledes som i Forgaars, da jeg reiste ud til Dannemora med Gustav og en fremmed Magister, som Doktor Myreen havde sat til at passe paa os. Denne Magister havde jeg aldrig seet før; han forstod aldrig hvad jeg sagde paa mit

Dansk, og han talte hverken Tysk eller Fransk, saa at jeg næsten ikke kunde tale med ham. Gustav sad ogsaa og taug. Jeg blev herover i saa ondt Humeur, og fandt mig saa ene imellem disse to Mennesker, som hver har sin særskilte Interesse, og saa lidet støder sammen med mig, og da det nu blev mørkt og Stjernerne kom frem, saa gjorde jeg bogstavelig hvad der staaer i mit Vers: jeg betragtede Stjernerne med Længsel, og drømte mig hjem. Jeg tænkte med Veernodighed paa, at jeg nu fjernede mig endnu meer, og bestandig mere fra Kjøbenhavn. Alting saae saa strængt og mørkt ud. Vi kjørte igjennem en stor og mørk Granskov, som strakte sig flere Miil. Rundt omkring laae Sne og Iis, og kun oventil saae jeg med Velbehag paa de milde Stjerner. Det er den første Gang, at jeg ret har fundet mig allene her i Sverrige, thi hidindtil har jeg bestandig været som i en Familiecirkel. Hvad vil Du nu mere? Mine Tanker ere jo ofte hos Dig, ja jeg kan sige, at de ere altid hos Dig, thi om jeg ogsaa ikke egentlig tænker directe paa Dig, men som det hænder sig, ogsaa paa andre Ting, saa staaer Du dog s. 108 altid i Baggrunden af ethvert Malerie, som jeg i mine Tanker udkaster. Om nu et Brev er kort og ligegyldigt, især fordi det er affattet i Hastværk, en halv Time, førend Posten skal afgaae, og fordi jeg ikke har havt Ro til at skrive det, men har maattet løbe ud og ind, frem og tilbage, endelig maa skynde mig at klæde mig i Skoe og Strømper (min Skræk og Afskye) for at gaae i Selskab, om et Brev under saadanne Omstændigheder bliver koldt og afknappet, er det da saa meget at undres over, og bør man deraf gjøre nogle Slutninger til Personens Character? Du siger at Digtekunsten kan begeistre mig; hvor kan jeg da være kold? Eller er det nogen Feil, at jeg heller lader mig begeistre af Poesi end af Prosa? Skulde jeg have Følelse for alt andet, og ikke for Kjerlighed? Vær forsikkert om, at hvem der har Følelse for det ene, har det ogsaa for det andet. Der gives ikke adskilte Følelser, en for Naturen, en anden for Kjærlighed o. s. v., men der gives kun en eneste Følelse, og den strækker sig til alt Godt og Skjønt, og har man den for det ene, saa har man den for alt. Dixi.

I Dannemora Jerngruber gik jeg ikke ned, thi det var just en Søndag, da vi besaae dem, der var saaledes ingen Arbeidere eller Heste, altsaa heller ingen, som kunde besørge os ned i den sædvanlige Tønde. Det eneste Møyet var at gaae ned af en Stige, og dertil havde jeg sandelig ikke Courage. Forresten fortæller jeg intet herom eller noget andet, thi dette Brev er blot hysterisk. Desuden er jeg om faae Dage i Kbhavn, og skal da efter Evne gjøre Rede for alle de Spørgsmaal, man vil gjøre mig. Til min Fødselsdag kan jeg nu neppe komme, men omkring den 20de skal jeg være hos Dig i den gule Stue. Vi skal da nok forinden Julen faae Tid til at tale om alleslags. Lev ret vel og hils Gyllembourg, Weyse etc.

Din Ludvig.

s. 108

Stockholmden 8de Dcbr. 1812.

I Dag, kjære Moder, lader jeg Dig blot vide, at jeg endnu ikke er kommen herfra, men har opsat min Reise een Dag s. 109 for at komme til at reise i General Helwigs Selskab, som reiser directe til Kbhvn., og derfra til Heidelberg. I Morgen tidlig reise vi herfra, om Generalen ikke faaer nogen Forhindring; jeg er parat, naar det skal være, og længes ret efter at komme herfra. Det er ikke umuligt, at jeg kommer til min Fødselsdag, men jeg kan heller ikke love det med Vished; imidlertid skal Reisen gaae saa fort, som det nogensinde er muligt. Jeg har troet at burde foretrække et saa godt Reiseselskab for den Fornøielse at komme til min Fødselsdag, som dog endnu ikke er umulig, da jeg kommer hurtigere afsted med Generalen, end om jeg var aliene. — Levvel — jeg har travlt med min Indpakning.

Din J. L. Heiberg.

Hjemkomst. *)

Min Reisetid sig nærmer nu sin Ende,
Den er forbi den altfor korte Lyst,
Tilbage skal jeg til mit Danmark vende,
Jeg ventes der ved mangt et elsket Bryst.
Jeg dig, min Sang, vil som mit Forbud sende,
At hilse venligt paa den danske Kyst,
Og bede Sjølund's vinterlige Bølger
At tage mildt mod ham, som efterfølger.

Jeg ligner Vandreren, som har med Møie
Til Bjergets skovbegrøede Spidse naaet.
Der staaer jeg nu. og dvælende mit Øie
Betragter Veien, som jeg nys er gaaet.
Jeg spørger selv: Hvad kunde mig fornøie,
Hvad mægtig Attraa har hos mig formaaet
At fjerne mig fra Fødeland og Venner
Til dette Land, hvis blotte Navn jeg kjender?

Her er en ny Natur i disse Lande.
En ny Natur, og majestætisk stor;
Ei Danmarks milde, blomsterklædte Strande,
En venlig Bøgeskov, en dyrket Jord;
s. 110 Men frygtelig de steile Klipper stande.
Om Toppen sig den ranke Granskov snoer.
Hvis tause Mørke høitids'uld bebuder:
End leve her de gamle Valhals Guder

Selv Kunsten med Naturen sig forbinder,
Og gjør mig paa forgangne Tider klog.
Betydningsfulde staae de gamle Minder,
Og tale deres halvtforglemte Sprog.
I Mark, i Skov, i Dal, paa Bjergetinder
Jeg læse kan som i en gammel Bog,
Hvor Saga har for Evigheden skrevet
Et Træk af Det, som fordum her har levet.

Af dyb Beundring høit mit Hjerte luer;
Men ak! jeg er endnu ei rigtig glad.
Forgjæves at jeg Hjertets Længsel kuer,
Og iler til den store Hovedstad,
En fremmed Pragt og Herlighed beskuer.
Og selv er fremmed i den stolte Bad.
Kan Stadens Larm, kan Menneskenes Trængsel
Da stille Hjertets ubevidste Længsel?

Jeg glædes ei ved disse høie Fjelde,
Der stande som en trofast Klippemuur,
Ved disse Graner, som ved Væxt og Ælde
Forkynde Frihed og en stolt Natur
Thi Ingen jeg min Glæde kan fortælle:
Den stolte Frihed er et Fangebuur,
Hvori jeg lever ene med mit Hjerte.
Og deler med mig selv min Lyst, min Smerte.

Nei Glæden er en Fugl, som har den Nykke,
Med vild Ustadighed at flagre om;
Den ligner heri tidt den blinde Lykke,
Den flyver bort, saa hurtig som den kom.
Den vil kun stadig boe og stadig bygge
I tvende Stammer, hvor den ene from
Omkring den anden Armene mon brede:
I slige Træer der bygger den sin Rede.

Og Kjærlighed, det er det Navn, som gives
Det skjønne Træ, saa sjeldent paa vor Jord.
En ukjendt Røst mig hvisked. at det trives
I Kuldens Hjem, det iisbedækte Nord;
Det ikke blot af Solens Ild oplives,
I Bjergets Kløft, i hviden Snee det groer.
Jeg greb min Stav, og ilte for at finde
Det sjeldne Træ, og for dets Frugt at vinde

s. 111 Og troede snart at have Træet fundet,
Og var lykkelig for et Øleblik;
Og drømte snart at have Frugten vundet,
Men ak! den gav mig ingen Lædskedrik.
At see mit Haab lidt efter lidt forsvundet,
Var al den Løn. jeg for min Stræben fik.
Jeg Daare. som saa ganske kunde glemme,
At Træet voxer allerfrodigst hjemme!

Der er et Væsen i min stille Bolig,
Jeg mægtig i dets skjulte Fremtid staaer;
Det er med mig som med sig selv fortrolig,
Min Magt til Grunden af dets Hjerte naaer;

Foruden mig det ei er glad og rolig;
Det kjender mig, og venligt mig forstaaer;
Det føler med mig, ved min Fryd sig glæder,
Og naar jeg sørger, ved min Sorg det græder.

Og hvis du troer, det er en elsket Pige,
Du tager feil, og dog, ifald jeg veed,
Hvad Ordet Kjærlighed vil rigtig sige,
Saa kan vel Dette kaldes Kjærlighed.
Ja det er Følelsens vidtstrakte Rige,
Og Kjernen af dens hele Salighed.
Hvem er det da, om ei en Søster, Broder?
Du kan ei gjætte det: Det er min Moder.

O du, som med en evig Ungdoms Varme
For mig en trofast Elskerinde var!
Modtag din Søn, og tilgiv huldt den Arme,
Som søgte fjernt hvad alt i dig han har.
Du aabner atter dine milde Arme,
Paa hvilke du saa tidt den Spæde bar.
Modtag mig da! Lig Cirkelen jeg vender
Til Punktet om, hvor jeg mit Udspring kjender.